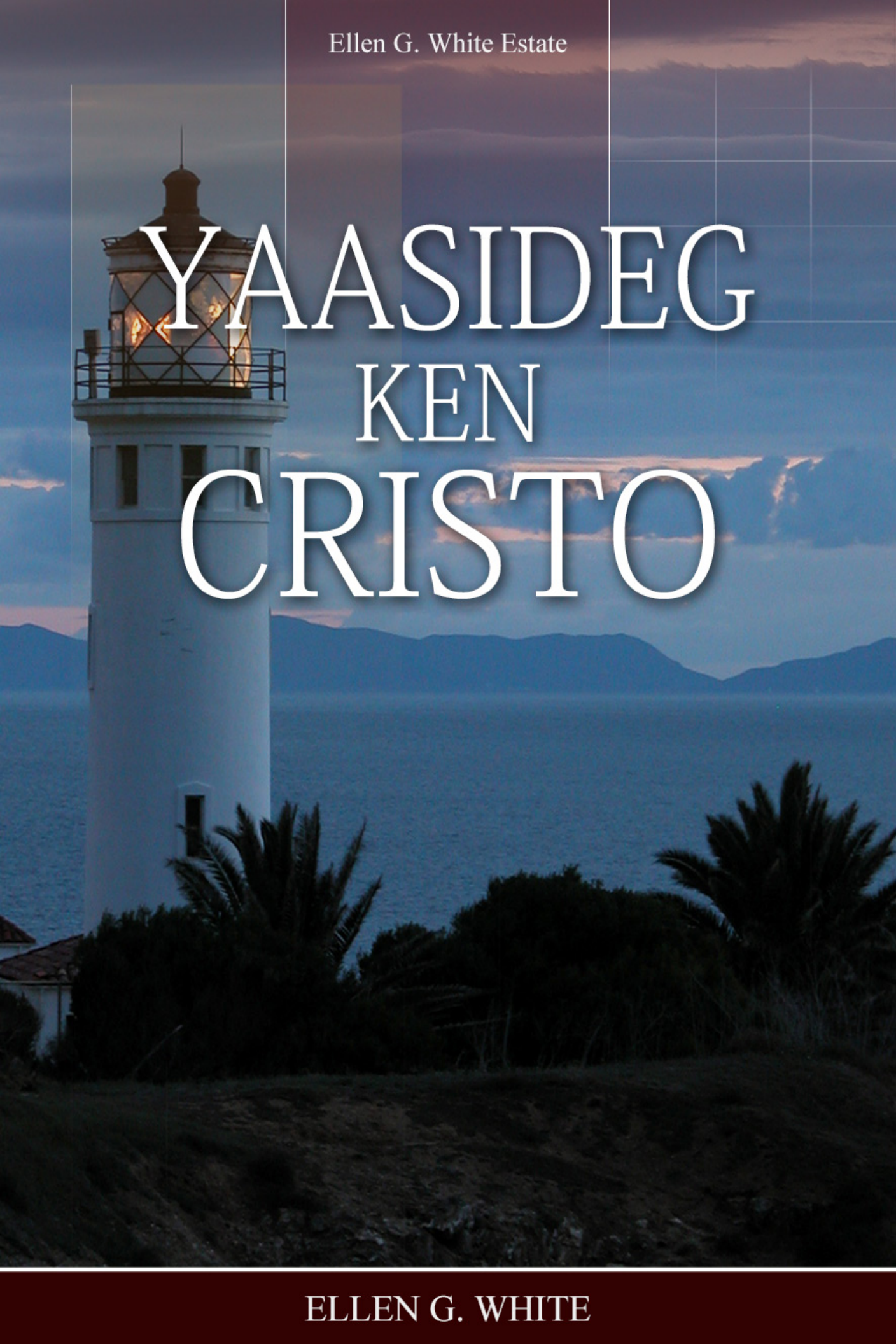

Ellen G. White Estate

YASIDEG
KEN
CRISTO

ELLEN G. WHITE

Yaasideg Ken Cristo

Ellen G. White

1954

**Copyright © 2012
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Pauna

Ti nagan daytoy bassit a libro ibagana ti panggepna. Itudona ni Apo Jesu-Cristo a caycaysuna a macabalin a sumungbat cadagiti pacasapulan dagiti carcararua dagiti tattao, ken mangiturong cadagiti sacsaca dagiti agpangpangngaddua ken agsarsarimadeng iti dalan ti talna. Iturongna ti agsapsapul iti kinalinteg iti tunggal addang iti dalan ti na-Cristianoan a biag iti dayta kinapunno ti bendicion a masaracan iti awan curcurangna a pannacaitalaga ti bagi ken di maallaalla a panagtalec iti macaisalacan a parabur ken mangcupicop a pannacabalin ti Gayyem dagiti managbasol.

Ti balacad a nailas-ud cadagitoy a pinanid inyegna ti liwliwa ken namnama cadagiti adu a mariribuc a cararua, ket tinulonganna dagiti adu cadagiti sumur- surot iti Mannursuro a magna a nataltalged ken narag- ragsac pay cadagiti addang ti nadosan a Panguloda. Mainanama a maiyegna ti isu met la a damag cadagiti ad-adu pay a macasapul iti isu met la tulong.

Daytoy a trabajo, nga insurat ti nangaramid iti saot' Ingles, isut' naiyulog iti 59 a nadumaduma a pagsasao, ket adda dagup ti naiwaras a 5,000,000 a catucad iti amin a lubong. Ti bumabasa a Filipino maparagsacanto a macaammo a ti libro magun-odan met iti pagsasao ti Bicol, Cebuano, Insic, Pampango, Panayan, Español, ken Tagalog.

Dagiti paset ti Nasantoan a Surat a naaramat naa- dawda iti casac-napan pannacaaramatna a pannacayulog iti sao ti Ilocano, malacsid no maibaga ti sabali.

Dagiti nangideppel

[6]

Contents

Information about this Book	i
Pauna	iii
Ti ayat ti dios iti tao	8
Parnmanecnec ti Sangaparsuaan	9
Naisinggaluttayo Kencuana	9
Ti Pammanecnec ni Cristo	10
Daytoy ti Cababalin ti Dios	11
Ayatennatayo ti Ama	12
Adaddat' Pannacaayat ni Cristo	12
Ni Laeng Cristo ti Macaisalacan	12
Ti Ngina ti Pannacasubbottayo	13
Ti masapul ti managbasol	15
Ditay Maisalacan ti Bagitayo	16
Masapultayo ti Agsanto	17
Adu a Pangiladawan	17
Ti Dackel nga Agdan a Namagcamang iti Langit ken Daga ..	18
Ayat a Nabilbileg Ngem Patay	18
Ti panagbabawi	20
Saan nga Umno a Panagpudno	21
Panagpudno ni David	22
Sapasap a Biddut	22
Natay ni Cristo Gaput' Basoltayo	23
Dimo Sucsukiren	24
Ti Timec ti Dios	24
Silaw ti Cararua	25
Natucantucad ti Basbasol	26
Ti Nacacaasi nga Agsingsingir ti Buis	27
Dimo Allilawen ti Bagim	27
Peggad ti Panangitungtungcua	28
Awan Basol a Bassit	29
Maysa a Dackel a Pagpeggadan	29
Mabasa ti Apo ti Puso	30
Dica Coma Mapacapuy	31
Panangipudno iti basol	33

Ti Umuna nga Addangen ti	33
Isusubli iti Dios	33
Cadagidi Aldaw ni Samuel	34
Ti Basol Bibinegenna Dagiti Ricna	35
Panangitalaga iti bagi	38
Masapul nga Idiantay ti Basol	39
Religion nga Awan Pategna	39
Nasken a Saludsud	40
Apay ti Panagbabawi	40
Agpaay a Pagimbagantayo	41
Casanot' Panangipasucoc iti	42
Bagic iti Dios	42
Saan nga Umdas ti Panagtarigagay	42
nga Agimbag	42
Pammati ken pannacaannugot	44
Pacasaritaan ti di Macagunay	45
Saanmo a Maisalacan ta Bagim	45
Ginatangnaca ti Dios iti	46
Maysa a Pateg	46
Ti Pacatnagan Dagiti Rinibu	47
Mamacawan ti Dios	47
Ayatennaca ti Dios	48
Gumawawa ti Dios Cadagiti Annacna	48
Agduaduaca Pay Laeng?	49
Tumangadca	49
Pangammoan no sino ti adalan	51
Sino ti Mangicut iti Puso?	52
Pacapnecan ti Pudno a Panagbabawi	52
Dua a Napeggad nga Allilaw	53
Pudno a Panagtungpal	54
Basol ti Kinapalanguad	55
Ti Condicion ti Biag nga Agnanayon	55
Mabaliwan ni Cristo ta Naimbasolan a Pusom	56
Dua a Kita ti Pammati a Masaracan Cadagiti Tao	57
Idadackel ken Cristo	59
Ti Biag Aggapu iti Dios	59
Maadal iti Sangaparsuan a	59
Mangisuro Cadatayo	59

Isuro ni Jesus ti Casta	60
Met la nga Adal	60
Casanot' Panagtaeng ken Cristo	61
Italagam ti Bagim	62
iti Dios	62
“Agyancay Caniac”	63
Itaengmo ta Nakemmo ken Cristo	63
Agsalucag ken Agcararagca	64
Ti Capadasan ni Juan	65
Nagcararag Dagiti Adalan	66
Isu Met ti Mangisalacantayo, ...	66
Ti trabajo ken ti panagbiag	68
Saan a Biag a Nagnamnam-ay	69
Panagpaay Cadagiti Sabsabali	70
Makipagsagaba ken Cristo	70
Awan Lugar ti Kinasadut	71
Ti Aramaten ti Dios	72
Allawagi Idi ni Cristo	72
Iti Tunggal Tao iti Aramidna	73
Pannacaammo iti Dios	75
Panagtulnog ken Panagtalec	76
Panunutem ti Masacbayan	76
Ti Nasantoan a Surat	77
Punnoem ta Pusom	78
Casanot' Panangpabileg iti Isip	79
Agadalca a Sicacararag	80
Gundaway ti agcararag	82
Agur-uray ti Dios	83
Banag ti Kinaliway	83
Ti Dackel a Pacasapulantayo	84
Matalec ti Dios	85
Napeggad ti Panagduadua	85
Panaganns iti Cararag	86
Cararag iti Pagtaengan	87
Magun-odan ti Kinadalus	88
Saanmo a Mautoyan ti Dios	88
“Dmnawatcayo iti Naganco”	89
Paturden ti Maysa ken Maysa	90

Dayawen ti Apo	90
Arag-ocayo	91
Agguummong iti Licmut ti Cruz	92
Ania ti aramiden iti duadua	93
Dagiti Palimed	94
Narigat nga Awaten	94
Nasirsirib ti Dios Ngem Datayo	95
Ti Pacasulisogan nga Agduadua	96
In-inutenna a Lucasan	97
Aramatem ta Panunutmo	97
Gapu ti Panagduadua	98
Ti Pammanecnec ti Capadasan	99
Pagtalcan ti Cari ti Dios	100
Panagragrag-o iti apo	101
Agragsac ni Satanas	102
Apay Adu Dagiti Cumapuy	102
Panunutem Dagiti Banbanag a Naimbag	103
Dimo Paldaangan ti Espiritu Santo	104
Dumdumngeg Dagiti Angel	105
Papigsaen Dagiti Masulisog	105
Saan a Nagpulpulcoc ni Cristo	106
Mabalin a Liclican ti Biddut	107
Agdawatca iti Sirib	107
Wadan ti Panagtalec	108
Dagiti Sabsabong iti Talon	109
Pudno a Kinaragsac	109
Dica Agbuteng	110

Ti ayat ti dios iti tao

Ti sangaparsuaan (naturaleza) ken ti sao a nai- paltiing agpadada a mamanecec iti ayat ti Dios. Ni Amatayo sadi langit isut' ubbog ti biag, ken sirib ken ragsac. Kitaem dagiti nacascasdaaw ken agcacapintas a banag ti sangaparsuaan. Panunutem ti nacascasdaaw a pannacaaramidda saan laeng nga agpaay iti pacasapulan ken paggin-awaan ti tao, no di ket cadagiti amin a parsua a sibibiag. Ti lawag ti init ken ti tudo, isuda a mamaragsac ken mamalasang iti daga, dagiti banbantay ken baybay ken tay-ac, padapadada amin a mangibaga cadatayo iti ayat ti Namarsua. Ti Dios ti mangmangted cadagiti masapsapul dagiti amin a parsuana iti inaldaw. Iti naimnas a sao ni David mabasa: “Dagiti matmata dagiti isuamin agur-urayda Kenca; Ket Sica itdem cadacuada ti taraonda iti maitutup a tiempona. Ucradem ta imam, ket pennekem ti tarigagay ti isuamin a nabia.” Salmos 145:15, 16.

[10] Ti Dios inaramidna idi ti tao nga awan curangna iti kinasanto ken kinaragsac; ket ti naimnas a daga, idi cagapgapuna iti ima ti Namarsua, awan aniamanna nga agrucop wenna anniniwan ni lunod. Ti pannacasa- lungasing ti linteg ti Dios—ti linteg ti ayat—isut' nang- yeg iti kinaay-ay-ay ken patay. Nupay casta iti tengnga ti rigat a cas naibunga ti basol, adda a maiparparanga- rang ti ayat ti Dios. Nailanad a ti Dios inlunodna ti daga gapu iti tao. (Genesis 3:17). Ti siit ken ti casumba—wenna dagiti pacarigatan ken pacasuutan isuda a mangbannog ken mangpadanag iti tao iti panagbiagna—naitudingda nga agpaay iti pagimbaganna, a cas maysa a paset ti masapul a pacasursuroanna iti gacat ti Dios nga agpaay iti pannacaaonna iti dadael ken pannacaipababa nga inaramid ti basol. Ti lubong, numanpay natnag, saan a biig a pagrigrigatan ken kinaay-ay-ay. Iti met laeng sangaparsuaan adda macapanamnama ken macaliwliwa a damdamag. Adda sabsabong cadagiti casumba ket dagiti sisiit naarcosanda cadagiti rosas.

Parnmanecnec ti Sangaparsuaan

Iti tunggal agucrad a busel, ken iti tunggal balicus- cus ti tumub- tubo a root, adda naisurat “ti Dios isut’ ayat.” Dagiti macaay-ayo nga agtaytayab a mangpunno iti tangatang cadagiti naragsac a cantada, dagiti napin- tas ti colorda a sabsabong a mangbangbanglo iti angin, dagiti nangato a caycayo iti bakir agraman nawadwad ken nalangto a bulbulongda— isuda amin panecnecanda ti naasian ken naamaan a panangaywan ti Diostayo, ken ti tarigagayna a mamaragsac cadagiti annacna.

Ti Sao ti Dios iparangarangna ti cababalinna. Isu met laeng imbunannagna ti di matucod nga ayat ken asina. Idi incararag ni Moises, “Iparangmo caniac, dawatec Kenca, ti dayagmo,” ti Apo insungbatna, “Ipakitacto amin nga imbagco iti sangom.” Exodo 33:18, 19. Daytoy ti dayagna. Ti Apo limmabas iti sango ni Moises, ket imbunannagna, “Jehova, Jehova Dios a manangngaasi ken manag- parabur, nainayad nga agpungtot, ken aglaplapiusanan iti kinaimbag a siaayat ken kinapudno; manalimetmet iti caasi a siaayat a maipaay ca- dagiti rinibribu, mamacawan iti kinadakes ken salunga- sing ken basol.” Exodo 34:6, 7. “Natanang nga agpung- tot, nabacnang iti kinamanagayat.” Jonas 4:2. “Ta pa- gay-ayatanna iti kinamanagayat.” Miqueas 7:18.

[11]

Naisinggaluttayo Kencuana

Ti Dios insinggalotna dagiti pusotayo Kencuana a maaramat dagiti di mabilang a tanda sadi langit ken iti daga. Iti pannacaaramat dagiti banbanag ti sanga- parsuaan, ken dagiti capasnecan ken casasam-itan nga ayan-ayat a naidagaan a mabalina a tucoden ti puso ti tao, sapsapulenna nga iparangarang ti bagina cadatayo. Nupay casta dagitoy agcurangda pay laeng a mangipa- matmat iti ayatna. Numanpay naited amin dagitoy a pammanecnec, ti cabusor ti im- bag binulsecna ti panpa- nunut dagiti tao tapno kitaenda ti Dios a napacuyogan iti butbuteng; ipagarupda nga lsut’ maysa a naunget ken di’n mamacawan. Ni Satanas inturongna ti tao a mangiladawan iti Dios a cas maysa a nabiag a ti cangru- naan a cababalinna isu ti nainget a justicia—maysa nga ucom a nadawel, maysa a nacapau- tang a nainget ti pa- nagsingirna. Impintana ti Namarsua a cas maysa

a nabiag a mangsipsiput a sisesemsem cadagiti paglibtawan ken pagbiddutan ti tao, tapno adda panggapuanna a mangsaplit cadacuada. Tapno mapunas daytoy di umisu a panangipapan iti Dios, babaen ti panangiparangarangna iti lubong ti awan patpatinggana nga ayatna, dayta ti panggep nga inayan ni Jesus a nakipagtaeng iti tao.

[12] Ti Anac ti Dios immay manipud langit tapno ipa- rangarangna ti Ama. “Awan ti nacakita iti Dios uray caano: ti Bugbugtong nga Anac, nga adda iti saclot ti Ama, Isu ti nangipacaammo Kencuana.” Juan 1:18. “Ket awan met ti macaammo iti Ama, no saan a ti Anac, ken daydiay cayat a pangipaltiinganto ti Anac.” Mateo 11:27. Idi nagkiddaw ti maysa cadagiti adalan, “Ipakitam cadacami ti Ama,” ni Jesus insungbatna, “Nabayag nga aldaw nga addaac cadacayo, ket dinac nailasin, Felipe? Ti nacakita Caniac, nakitana ni Ama. Apayapay a cunaem: Ipakitam cadacami ti Ama?” Juan 14:8, 9.

Ti Pammanecnec ni Cristo

Idi sarsaritaen ni Jesus ti panggep a nacaibaonanna ditoy daga, kinunana, “Ti Espiritu ti Apo adda Caniac; ta pinulotannac a mangted cadagiti naimbag a damag cadagiti napanglaw: imbaonnac a mangipacaammo ti pannacaluc-at cadagiti nacayawan, ken ti pannacakita dagiti bulsec; tapno luc-atac dagiti maparparigat.” Lucas 4:18. Daytoy idi ti inaramidna. Namagpagna a nagar-aramid iti naimbag, ket inag-agasanna dagiti amin a pinarparigat ni Satanas. Adda idi dagiti purpuroc nga awan a pulos ti mangngeg nga asug ti masakit iti aniaman a balay; ta limmabas cadacuada, ket inaga- sanna dagiti amin a masakitda. Ti aramidna ti na- manecnec nga Isu ti pinulotan ti Dios. Iti tunggal ara- mid ti panagbiagna naiparangarang ti kinaimbag, kinamanagayat ken kinamanangngaasi; ta ti pusona rim- muar a sicacarayo a napan cadagiti annac ti tao. In- cawesna ti kinatao, tapno maigaw-atna dagiti masapsa- pul ti tao. Dagiti capanglawan ken canumoan a tao saanda a nagbuteng nga immasideg Kencuana. Uray pay dagiti babassit nga ubbing naawisda a napan [13] Kencuana. Inayatda ti nagcalcalay-at cadagiti tumtumeng na, tapno mingminganda ti managpanunut a rupana, a pinarayray ti ayat.

Ni Jesus dina linapdan ti maysa a sao ti kinapudno, no di ket canayon nga insawangna a siaayat. Inaramat- na ti cadadackelan a sirib, ken naisipan ken naayat a panagimdeng, iti pannakiden-

dennana cadagiti tattao. Uray caanoman saan a nagcuspag, saan a nagisawang iti nadagsen a sao no di masapul, saanna nga impaay ti di masapul nga ut-ut iti maysa a managricna a cara-rua. Saanna a binabalaw ti kinacapuy ti tao. Insa-wangna ti pudno, ngem canayon nga imbuyogna ti ayat. Binabalawna ti kinamanaginsisingpet, ken kinaawan pammati, ken kinadakes; ngem bimmuyog ti ladingit iti timecna idi balicsenna dagiti pammabalawna. Si-nangsangitanna ti Jerusalem, ciudad nga inay-ayatna a di immawat Kencuana a Dalan, ken ti Pudno ken ti Biag. Saanda nga inawat, ti Mangisalacan, ngem tina-cunaynayna ida a napnoan asi. Iti panagbiagna linipataanna ti bagina ngem sicacalicagum a nagpanunut iti pagimbagan dagiti sabsabali. Tunggal cararua napatteg cadagiti matana. Idinto nga intugtugotna ti nadiosan a kinatacnengna, nupay casta nagrucnoy a binuyogan ti naasian a panangigigir iti tunggal camcameng ti caman ti Dios. Cadagiti amin a tao nakitana dagiti natnag a carcararua, a pinanggepna nga umay isalacan.

Daytoy ti Cababalin ti Dios

Casta ti cababalin ni Cristo cas naiparangarang iti panagbiagna. Daytoy ti cababalin ti Dios. Panggep ti puso ti Ama a dagiti ay-ayus ti nadiosan nga ayat a naiparangarang ken Cristo, agduyosda coma a maipan cadagiti annac ti tao. Ni Jesus, a manangngaasi a Mangisalacan, Isut' Dios a "naiparangang iti lasag." 1 Timoteo 3:16.

[14]

Tapno subbotennatayo, ni Jesus nagbiag, nagsagaba ken natay. Nagbalin a "tao ti ladingit," tapno maaramidatayo a mairanud iti agnanayon a rag-o. Ti Dios pinalubosanna ti ay-ayatenna nga Anac, a napno iti parabur ken pudno, nga immay a naggapu iti maysa a lubong a di mabalina saritaen ti dayagna, iti maysa a lubong a rinugitan ken minulitan ti basol, ken pinasipnget ti aniniwan ni patay ken ti lunod. Pinalubosanna a pumanaw iti sidong ti ayatna, iti panagdayaw Kencuana dagiti angel, tapno agsagaba iti bain, ababi, pannacaipababa, gura, ken patay. "Ti dusa ti pacaicappiantayo naipatay Kencuana; ket gapu cadagiti saplitna maagasantayo." Isaias 53:5. Kitaem idi adda idia let-ang, idia Getsemani, ken idia cruz! Ti awan mulitna nga Anac ti Dios inawitna ti dagsen ti basol. Daydiay nga adda iti Dios idi cua, naricnana iti cararuana ti nacabutbuteng a pannacaisina ti tao iti Dios gapu iti basol. Daytoy

ti nangpilit cadagiti bibigna nga imkis a sipapait, “Diosco, Diosco, apayapay binaybay-annac?” Mateo 27:46. Daydi dagsen ti basol, ti pannacaricnana iti nalaus unay a bantotna, ti pannacaisina ti cararua iti Dios—daytoy ti nangburac iti puso ti Anac ti Dios.

Ayatennatayo ti Ama

[15] Ngem toy dackel a sacrificio saan a naaramid tapno mapataud iti uneg iti puso ti Ama ti maysa nga ayat nga agpaay iti tao, ket saan met a panggun-od iti ayatna a mangisalacan. Saan, saan! “Casta unay ti pinagayat ti Dios itoy lubong, nga intedna ti Anacna a Bugbugtong.” Juan 3:16. Ti Ama ayatennatayo, saan a gapu iti daydiay dackel a Mannubbot, no di ket insaganana ti Mannubbot agsipud ta ayatennatayo. Ni Cristo isut’ inaramat ti Ama tapno maiparucpocna ti awan patinggana nga ayatna iti maysa a natnag a lubong. “Ti Dios adda idi ken Cristo a pakicappiaenna toy lubong Kencuana met laeng.” 2 Corinto 5:19. Ti Dios nakipagsagaba iti Anacna. Idi pinagtuocna idiaiy Getsemani, idi ipapatayna idiaiy Calvario, ti puso ti Awan patinggana nga Ayat binayadanna ti ngina ti pannacasubbottayo.

Adaddat’ Pannacaayat ni Cristo

Ni Jesus kinunana, “Gapu iti daytoy ayatennac ni Ama, ta itedco ti biagco, tapno awatecto manen.” Juan 10:17. Cayatna a sawen, “Ni Ama casta unay ti pina- gayatna cadacayo nga adadda manen ti panagayatna Caniac gaput’ panangtedco iti biagco a pangsubbot cadacayo. Iti panagbalinco a Sunoyo ken Talgedyo, babaen ti panangitulocco iti biagco, a pagbayadco iti utangyo, ken salsalungasingyo, dimmegdeg ti dungngo ni Ama Caniac; agsipud ta babaen ti Sacrificioc, ti Dios mabalinna ti agparang a nalinteg, ket nupay casta Isut’ mangpalinteg iti daydiay a mamati ken Jesus.”

Ni Laeng Cristo ti Macaisalacan

Awan no di laeng ti Anac ti nacaaramid iti pannacasubbottayo; ta Daydiay laeng nagyan iti saclot ti Ama ti macabalin a mangibunannag Kencuana. Daydiay laeng nacaammo iti cangato ken cauneg ti ayat ti Dios ti macabalin a mangiparangarang Kencuana. Awan

no nacurcurang ngem iti di matucod a sacrificio nga ina- ramid ni Cristo nga agpaay iti natnag a tao, ti macaba- lin a mangisawang iti ayat ti Ama iti napucaw a sang- catawan. [16]

“Casta unay ti pinagayat ti Dios itoy lubong nga in- tedna ti Anacna a Bugbugtong.” Intedna saan laeng a tapno makipagbiag cadagiti tattao, tapno awitenna da- giti basbasolda, ken tapno matay a cas patlida, no di ket Isut’ intedna nga agpaay iti natnag a sang- catawan. Ni Cristo innaigna ti bagina cadagiti asicasoen ken ma- sapsapul ti sangcatawan. Daydiay a nakipagmaymaysa iti Dios insinggalotna ti bagina cadagiti annac ti tao a maaramat ti paraut ti ayat nga uray caanoman dinto maucas. Ni Jesus “saan nga agbain a mangnagan ca- cabsat cadacuada.” Hebreo 2:11. Ti Patlitayo, ti Ma- ngibabaet cadatayo, ti Cabsattayo, a nangicuyog iti sucog ti kinataotayo iti sango ti trono ti Ama, ket cadagiti awan patinggana a panawen makicallaysa cadagiti tao a sinubbotna—dayta isu ti Anac ti Tao. Ket naaramid amin daytoy tapno maaon coma ti tao manipud iti kinadakes ken kinalaad ti basol, tapno yanninawna coma ti ayat ti Dios, ken makiranud iti rag-o ti kinasanto.

Ti Ngina ti Pannacasubbottayo

Ti ngina ti naibayad iti pannacasubbottayo, ti awan inggana a sacrificio ti Amatayo a nailangitan iti pa- nangtedna iti Anacna tapno matay gapu cadatayo, isu coma ti pacabuclanna cadatayo ti nangato a pamanu- nutan iti pacapagbalinantayo, gapu ken Cristo. Idi na- kita ni napaltiingan nga apostol Juan ti cangato, ca- uneg, ken caacaba ti ayat ti Ama iti mapucpucaw a tao, napno iti panagdayaw ken panagraem; ket idin- to ta di nacasarac iti tumutop a sao a pangisawangna iti kinadackel ken kinasam-it toy nga ayat, inangayna ti lubong tapno kitaenna: “Kitaenyo no ania a kita ti ayat ti insagut cadatayo ti Ama tapno managantay ti Annac ti Dios.” 1 Juan 3:1. Ania ketdin daytoy a pannacaipateg ti tao! Gapu iti salungasing, dagiti annac ti tao agbalinda nga iturayan ni Satanas. Babaen ti pammati iti sacrificio ni Cristo a mangicaro iti basolda, dagiti annac ni Adan magun-odda ti maibilang nga annac ti Dios. Babaen ti pinangalana iti kita ti tao, ni Cristo ipangatona ti tao. Dagiti natnag a tao maicabilda iti saad a, gapu iti pannakicadduada ken Cristo, mabalinda ti maicari nga agpayso a managan “annac ti Dios.” [17]

Ti casta nga ayat awan capadpadana. Annac ti naila- ngitan nga Ari! Napateg a cari! Banag a sapulenna ti caun'gan a panagut-utob! Ti awan capadpadana nga ayat ti Dios a maipaay iti lubong a di nagayat Kencuana! Toy a panunut adda pannacabalinna a mangparucma iti cararua, ket cayawanna ti nakem iti pagayatan ti Dios. Tunggal umadadda ti panangadaltayo iti cababalin ti Dios iti lawag ti cruz, umadadda ti pannacakitatayo iti kinaasi, kinalucneng, ken kinamanangpacawan a nailaoc iti kinalinteg ken kinajusticia, ket adadda met a madlawtay dagiti di mabilbilang a pammanecnec ti maysa nga ayat nga awan patinggana, ken maysa a nadungngo a caasi nga atiwenna ti ayat ti maysa nga ina iti naiwawa nga anacna.

[18]

Iti panagtutuoc ti Anacna idia y cruz, ti Dios Ama nakipagsagaba

[19]

met a gapu iti pannacasubbottayo.

Ti masapul ti managbasol

Idi damo ti tao naiccan cadagiti natacneng a pan- nacabalin ken maysa a naimbag-pannacatimbengna a nakem. Awan curangna iti kinataona, ket adda idi a situtunos iti Dios. Dagiti panpanunutna nadalusda, dagiti pangpanggepna nasantoanda. Ngem gapu iti panagsukir, dagiti pannacabalinna, nabalinsuecda ket ti kinaimbucodan innalana ti lugar ti ayat. Ti casasaadna napacapuy unay gapu iti salungasing iti casta a dina nabalinen iti bucodna a pigsa a sarangten ti pannacabalin ti dakes. Isut' kinayawan ni Satanas, ket cancanayon coma'n a casta no di bimmallaet ti Dios. Pinanggep idi ti mannulisog a ballicugen ti gacat ti Dios a namarsuaanna iti tao, ket lapunosenna ti daga iti kinaay-ay-ay ken kinawalangwalang. Ket sananto itudo amin 'toy a kinadakes a cas banag ti aramid ti Dios iti pinangparsuana iti tao.

Idi casasaadna nga awan basolna, ti tao naragsac iti pinnakicad-cadduana iti Daydiay, "a nacailemmengan dagiti isuamin a gameng ti sirib ken pannacaammo." Colosas 2:3. Ngem calpasan ti pannacabasolna, saanna a nasaracanen ti rag-o iti kinasanto, ket sinapulna ti maillemmeng manipud iti sango ti Dios. Casta pay la ita ti casasaad ti saan a nabaliwan a puso. Saan a maitunos iti Dios, ket awan rag-o a masaracanna iti pannakicadcadduana Kencuana. Ti managbasol saanna a mabalin ti agragsac iti sango ti Dios; iti pannakicadcadduana cadagiti nasantoan a parsua. No coma no mapalubosan a sumrec sadi langit, awantot' ragsacna idiy. Ti espiritu ti ayan-ayat nga awan agumna nga agari idiy—a tunggal puso sumungbat iti puso ti awan Patinggana nga Ayat—saannanto a matignay ti cuerdas ti cararuana. Dagiti panpanunutna, dagiti pagngayangayanna, dagiti pangpanggepenna, isudantot' gangannaet cadagiti mamagtignay cadagiti awan basolda nga agtaeng sadiay. Isuntot' maysa a di maituntunos a nota iti naurnos a danggay sadi langit. Ti langit isuntot' maysa a lugar ti tuoc kencuana; tartarigagayannanto ti mailinged iti Daydiay pannacasilaw ti langit, ken pannacacentro ti ragsacsacna. Saan a ti nainget a pangngeddeng ti Dios ti mangilacsid cadagiti

[20]

nadangkes sadi langit; ti saanda a pannacaitutup a makicadcaddua idiay met laeng ti mangpunit cadacuada nga agbati iti ruar. Ti gloria ti Dios isuntot' mangibus nga apuy cadacuada. Tarigagayandanto ti pannacadadael, tapno mailemmengda iti rupa Daydiay a natay a manubbot coma cadacuada.

Ditay Maisalacan ti Bagitayo

[21] Saantay a mabalin, no datdatay laeng, ti lumapsut iti abut ti basol a nacailumlumantayo. Dagiti pusotayo dakesda, ket ditay mabalin a baliwan ida. “Asino ti macabalin a mangyeg iti maysa a nadalus nga agtaud iti narugit? Awan.” Job 14:4. “Agsipud ta ti nakem a linalasag adda a maibusor iti Dios: ta saan a paiturayan iti linteg ti Dios, ket dina met mabalin ti paiturayan iti kinapudno.” Roma 8:7 (daan a pannacayulog). Ti adal, sursuro, panangwatwat iti pakinakem, panagtrabajo ti tao, isuamin dagitoy adda rumbeng a lu- garda, ngem ditoy awan mabalbalinda. Mabalinda ti aginnanacman iti ruar, ngem dida mabalin a baliwan ti puso; dida mabalin a palitnawen dagiti ubbog ti biag. Masapul nga adda maysa a pannacabalin nga agrabajo iti uneg, maysa a baro a biag nga aggaput' ngato, santo mabalin nga agbaliw dagiti tattao manipud basol aginggat' kinasanto. Dayta a pannacabalin isu ni Cristo. Ti paraburna laeng ti macabalin a mangbiag cadagiti natay a talugading ti cararua, ket sana iyawis iti Dios ken iti kinasanto. Ti Mangisalacan kinunana, “No ti maysa a tao saan a mayanac a mabaliwan,” no dinanto awaten ti baro a puso, baro a tarigagay, pangpanggep ken pakinakem, nga agturong iti maysa a baro a panagbiag, “saanna a mabalin a kitaen ti pagarian ti Dios.” Juan 3:3. Ti capanunutan a ti masapul laeng isu ti panangparang-ay iti imbag nga adda a naicasigud iti tao, isut' maysa a macapatay nga al-lilaw. “Ti tao a linalasag saanna nga awaten dagiti banag ti Espiritu ti Dios; ta kencuana isuda ti casla kinanengneng; ket dina ida met mabalin nga ammoen agsipud ta dagitoy naespirituan ti pannacabigbigda. 1 Corinto 2:14. “Dica pagsiddaawan a kinunac kenca: Masapul cadacayo ti mayanac a mabaliwan.” Juan 3:7. Adda a nailanad maipapan ken Cristo, “Adda idi Kencuana ti biag, ket ti biag isu idi ti silaw dagiti tao,” Juan 1:4; ket Is-isu laeng ti “nagan iti babaen ti langit, a naited cadagiti tao, a pacabalinantayo a maisalacan.” Aramid 4:12.

Masapultayo ti Agsanto

Saan nga umanay ti pannacaammo iti naimbag a kinaayat ti Dios, a kitaen ti kinamanagipaay, ken na- amaan a kinamanangngaasi ti cababalinna. Saan a macaanay ti pannacailasin iti kinasirib ken kinajusticia ti lintegna, a kitaen no naibatay met laeng iti agnanayon a pamunganayan ti Ayat. Ni apostol Pablo nakitana amin dagitoy idi insawangna a sisisiddaaw, “Anamungac a ti linteg naimbag.” “Ti linteg nasantoan, ket ti bilin nasantoan, nalinteg, ken naimbag.” Ngem innayonna a binuyogan ti nalaus a kinapait ken panagtuoc ti cararua, “Ngem siac linalasagac, a nalaco iti biang ti basol.” Roma 7:16, 12, 14. Tinartarigagayanna idi ti maaddaan iti kinadalus ken kinalinteg, a dina magun-odan no is-isuna laeng, ket inyickisna, “O nacaay-ay-ayac a tao! siasino ti mangluc-atto caniac itoy bagi ni patay?” Roma 7:24. Casta ti ickis a rimmuar cadagiti nadagsenan a puspuso iti amin a daga ken amin a panawen. Adda laeng maymaysa a sungbat a maipaay cadacuada amin, “Adtoy, ti Cordero ti Dios, a mangic-cat ‘ti basol ti lubong!’” Juan 1:29.

[22]

Adu a Pangiladawan

Adu dagiti pamayan nga inaramat ti Espiritu ti Dios a pangiladawanna itoy a kinapudno, ken pannacailawlawagna cadagiti cararua nga agtarigagay a maluc-atan iti dadagsen ti basol. Idi calpasan ti pannacabasolna idi inal-lilawna ni Esau, ket nagtaray manipud iti balay ni amana, naricna ni Jacob ti cadagsen ti basolna. Idinto ta maymaysana ken napagtalaw, ken naisina cadagiti isuamin a napateg iti panagbiag, ti panunut a nangnangruna ngem amin a sabsabali a namadagsen iti cararuana isu ti panagbutengna di la ket ta ti basolna ti nangisina kencuana iti Dios, ket binaybay-anen ti Langit. Silaladingit a nagidda nga aginana iti awan aplagna a daga, iti liclicmut dagiti naliday a caturturodan, ket iti ngato, langlangit a pinaraniag dagiti bitbituen. Idi matmaturog, adda maysa a nacascasdaaw a lawag a nangbocá iti sirmatana; ket adtoy, manipud iti tay-ac a nagiddaanna adda casla agdan a dumanon cadagiti ruangan ti langit, a pagulian ken pa-gulogan dagiti angel ti Dios; ket adda timec ti Dios a nangngeg manipud iti gloria sadi ngato a nangted damag ti liwliwa ken namnama. Iti casta a pamayan naipacaammo

[23]

ken Jacob ti masapul ken tartarigagayan ti cararuana—ti maysa a Mangisalacan. Siraragsac ken siiyaman a nacakita iti naipaltiing a dalan a pacabalinanna, cas maysa a managbasol, a sumubli iti pannakiuman iti Dios. Ti nacascasdaaw nga agdan iti tagtagainepna itacderanna ni Jesus, a pamuspusan a naicabil iti nagbaetan ti Dios ken ti tao a mamagcamang cadacuada.

Ti Dackel nga Agdan a Namagcamang iti Langit ken Daga

Daytoy met laeng ti buya a sinao ni Cristo idi nakisarsarita ken Natanael idi kinunana, “Makitayonto ti langit a silulucat, ken dagiti angel ti Dios nga umuli ken bumaba itoy Anac ti tao.” Juan 1:51. Iti panaglicudna, ti tao impusayna ti bagina iti Dios; ti daga naisina iti langit. Iti wangawang nga adda iti baetda awan macaballiasat a pannakiuman. Ngem gapu ken Cristo, ti daga naicamang manen iti langit. Gapu cadagiti bucodna a caicarian ni Cristo rinangtayanna ti wangawang nga inaramid ti basol, tapno dagiti agministro nga angel mabalinda ti makidenna iti tao. Ni Cristo icamangna ti natnag a tao, nga agcacapuy ken awan mabalbalinna, iti Ubbog ti awan patinggana a pannacabalin.

Ngem barengbareng dagiti ar-arapaapen dagiti tattao maipapan iti panagrang-ay, barengbareng dagiti amin nga aramid a mangipangato iti sangcataoan, no liwayanda ti maymaysa nga ubbog ti namnama ken tulong nga agpaay iti natnag a sangcatawan. “Isuamin a sagut a nasayaat ken isuamin a sagut a naan-anay” (Santiago 1:17), aggapu iti Dios. Awan ti pudno a kinaimbag ti cababalin no maisina Kencuana. Ket ti laeng cacaisuna a dalan nga agturong iti Dios isu ni Cristo. Cunana, “Siac ti Dalan, ken ti Pudno, ken ti Biag: awan ti umay ken Ama, no di magna Caniac.” Juan 14:6.

Ayat a Nabilbileg Ngem Patay

Ti puso ti Dios sicacarayo cadagiti annacna iti daga a buyogen ti maysa nga ayat a napigpigsa ngem patay. Iti panangitedna iti Anacna, imbucbucna cadatayo ti amin a langit a tinipon ti maysa a sagut. Ti panagbiag, ipapatay, ken panangibabaet ti Mangisalacan, ti panagministro dagiti angel,, ti pannakicacaasi ti Espiritu, ti panagtrabajo ti Ama iti ngatoenda amin ken iti pannacaaramatda amin, ti

awan sardayna a ngayangay dagiti nailangitan a nabiag—isuda amin nailistada nga agpaay iti pannacasubbot ti tao.

O ut-utobentay coma ti nacascasdaaw unay a sacrificio a naaramid nga agpaay cadatayo! Ipategtay coma ti trabaje ken pigsa nga ipecpeca ti langit a panontonna cadagiti napucaw, ken tapno maisublina ida iti balay ti Ama. Awan mabalinen nga aramaten a napigpigs a macaabbucay iti puso, ken nabilbileg a mangidagdag; [25] dagiti aglaplapiusan a gunguna ti panagaramid iti nalinteg, ti panaglac-am iti ragsac idia langit, ti pannakicaddua cadagiti angel, ti pannakiuman ken panagayat ti Dios ken ti Anacna, ti pannacaingato ken pannacaiburnoc dagiti amin a pannacabalintayo cadagiti awantot' patinggana a panpanawen—dagitoy saanda aya a napigs a macatignay ken macaptured a mangdagdag cadatayo tapno itedtay ti naimpusoan a panagservi iti Namarsua ken Nanubbot cadatayo?

Ket iti sabali a bangir, dagiti panangucom ti Dios a naituyang a maipatay iti basol, ti di malicican a dusa ti kinasukir, ti pannacaipababa ti cababalintayo, ken ti maudi a pannacadadael, maiparangda iti Sao ti Dios a mamablaac cadatayo a maibusor iti panagservi ken Satanas.

Ditay aya patgen ti parabur ti ayat ti Dios? Ania pay ti nabalinna coma nga inaramid? Makicappiatay coma iti Daydiay nagayat cadatayo iti nacascasdaaw a panagayat. Aramatentay coma dagiti naited cadatayo a pamuspusan a mamagbalin cadatayo nga umasping Kencuana ket maisublityo iti pannakicaddua cadagiti agserservi nga angeles, ken iti pannakitunos ken pannakiuman iti Ama ken iti Anac. [26]

Ti panagbabawi

Casanot' pannacapalinteg ti maysa a tao iti Dios? Casanot' pannacaaramid ti managbasol a nalinteg? Gapu ken Cristo laeng ti pacabalinantayo a maitunos iti Dios, ken iti kinasanto; ngem casano ti yaaytayo ken Cristo? Adu dagiti mangsalsaludsud iti daydi met la saludsud dagiti adu a tao idi caaldawan ti Pentecostes, idi nababalawda iti basol, ket impuccawda, "Anianto ti aramidenmi?" Ti immuna a sao ti sungbat ni Pedro isut': "Agbabawicayo." Aramid 2:38. Iti sabali a tiempo, a saan unay nabayag calpasan daydi, kinunana, "Agbabawicayo ngarud, ket agsublicayo tapno mapunas dagiti basbasolyo" Aramid 3:19.

Ti panagbabawi saclawenna ti panagladingit gapu iti basol, ken ti panangpanaw kencuana. Ditayto idian ti basol no ditay makita ti kinaimbasolanna; aginggat' idiantayo a sipapasnec ti basol, awanto ti napaypayso a panagbalbaliw iti panagbiag.

Adu dagiti di macaawat iti pudno a casasaad ti panagbabawi. Nacaad-adu dagiti agladingit gaputta nacabasolda, ket aramidenda payen ti panagbalbaliw iti ruar, agsipud iti butengda nga agsagabadanto iti tuoc gapu iti dakes a naaramidda. Ngem saan a panagbabawi daytoy iti panangipapan ti Biblia. Ti panagsagaba ti pagladingitanda a saan ket a ti basolda. Casta idi ti nagladingitan ni Esau idi nakitana a napucawen iti agnanayon ti calinteganna nga inauna nga anac. Ni Bala- am, a nakigtot gapu iti angel a nagtacder iti dalanna, nga adda siaasut a campilanna, binigbigna ti basolna dila ket ta mapucawna ti biagna; ngem awan kencuana ti napaypayso a panagbabawi iti basol, awan panagbalbaliw ti panggep, awan pananggura iti dakes. Ni Judas Iscariote, iti calpasan ti panangliputna iti Apona, impuccawna, "Siac nacabasolac iti panangyawatco iti dara nga awan biddutna." Mateo 27:4.

[27]

Saan nga Umno a Panagpudno

Ti panagpudno, napilit a rimmuar iti nacabasol a cararuana gapu iti nacabutbuteng a pannacaricnana iti pannacadusa ken iti panagbutengna iti sumungad a panangucom. Ti pagtungpalan ti inaramidna ti namunno kencuana iti buteng, ngem awan ti napasnec ken naimpusoan a panagladingit ti cararuana, gapu iti pinangyawatna iti di namulitan nga Anac ti Dios, ken iti panangilibacna iti Santo ti Israel. Ni Faraon, idi agsagsagaba cadagiti panangucom ti Dios, binigbigna ti basolna, tapno maliclicanna ti ad-adu pay a pannacadusa, ngem simmubli iti pinangcaritna iti Langit apaman a napasardeng dagiti didigra. Amin dagitoy sinangitanda dagiti banag ti basol, ngem saanda a nagladingitan ti basol met laeng.

Ngem inton ti puso tumuloc iti influencia ti Espiritu ti Dios, ti conciencia mapapartacto, ket ti managbasol addanto pangripiripiripannan iti kinauneg ken kinasagrado ti nasantoan a linteg ti Dios, a nacabangonan ti gobierno idia langit ken iti daga. Ti “Silaw a manglawag iti amin a tao nga umay ditoy lubong” (Juan 1:9), silnaganna dagiti nalmeng a silsiled ti cararuana, ket dagiti nalmeng a banag ni sipngget maiparangaranda. Ti pammati sumreken iti panunut ken [28] puso. Ti nacabasol adda pangripiripiripanna iti kinalinteg ni Jehova, ket maricnanan ti buteng iti panagparangna a sibabasol ken sirurugit iti saclang ti Mangsukimat cadagiti puspuso. Makitana ti ayat ti Dios, ti pintas ti kinasanto, ti rag-o ti kinadalus; tarigagayanna ti madalusan, ken maisubli a makiuman iti Langit.

Ti cararag ni David calpasan ti pannacabasolna, ila dawanna ti napaypayso a panagladingit gapu iti basol. Ti panagbabawina napasnec ken nauneg. Awan panangpadasna a mangicalintegna iti basolna; ket ti cararagna saan met a pinataud ti tarigagayna a mailiclic iti mailaylayat a panangucom. Ni David nakitana ti kinadackel ti salungasingna; nakitana ti pannacarugit ti cararuana; ket ginurana ti basolna. Saan laeng a pannacapacawan ti dinawatna, ngem ti pay nadalus a puso. Tinarigagayanna ti rag-o ti kinasanto—ti pannacaisublina a maitunos ken maicamang iti Dios. Daytoy ti sao ti cararuana:

Panagpudno ni David

“Nagasat ti mapacawan ti salungasingna, a ti basolna maabbongan. Nagasat ti tao a di pangipatayan ni Jehova iti kinakillo, ken iti espiritu awan ti sicap,” Salmo 32:1, 2. “Caasiannac, O Dios, cas mayannurot iti kinamanagayatmo; cas mayannurot iti caruay dagiti nasnecan a caasim punasem dagiti kinasalungasingco. . . . Ta ammoc dagiti salungasingco; ket ti basolco canayon nga adda ditoy sangoanac. . . . Dalusannac, babaen iti hisopo, ket dumalus-acto, buggoannac, ket napudpudawacto ngem nieve. . . . Parsuaem ca-niac ti nadalus a puso, O Dios; ket pabaroem ti maysa a nalinteg nga espiritu itoy unegco. Dinac pagtalawen dita saclangmo; ket dica iccaten caniac ti Nasantoan nga Espiritum. Isublim caniac ti ragsac ti panangisalacanmo; ken sarapaennac iti naayat nga espiritu. . . . Ispalennac iti pannacabasol ti panangpapatay, O Dios, Sica a Dios ti pannacaisalacanco; ket ti dilac icancantananto a napigsa ti kinalintegmo.” Salmo 51:1-14.

Ti panagbabawi a castoy, saan a madanon ti cabucbucodantay a pannacabalin; magun-od laeng ken Cristo, nga immuli sadi ngato, ken mangted rangrangcap cadagiti tao.

Sapasap a Biddut

Ditoy ti yan ti pacaallilawan dagiti adu, ket iti casta saanda a maawat ti tulong a cayat ni Cristo nga ited cadacuada. Ipagarupda a dida mabalin ti umay ken Cristo no dida pay agbabawi nga umuna, ta cadacuada ti panagbabawi ti mangisagana iti pannacapacawan dagiti basbasolda. Agpayso a ti panagbabawi umununa ngem ti pannacapacawan dagiti basol; ta daydiay laeng puso a nadudog ken napagbabawi ti macaricna iti pannacasapulna iti maysa a Mangisalacan. Ngem masapul aya nga aguray ti managbasol aginggat’ nacababawi sananto mabalin ti umay ken Jesus? Naaramid aya ti panagbabawi a cas bangen iti nagbaetan ti managbasol ken ti Mangisalacan?

Ti Biblia saanna nga isuro a ti managbasol masapul nga agbabawi sananto mabalin nga ipangag ti panangawis ni Cristo, “Umaycayo Caniac dacayo amin nga agrigrigat ken madagdagsenan, ta paginanaencayo.” Mateo 11:28. Daydiay talugading nga aggapu ken

Pedro daytoy a banag iti saona cadagiti Israelitas idi kinunana, “Isu intan-oc ti Dios iti macanawanna a cas maysa a Principe ken Manangisalacan, tapno itdenna iti Israel ti panagbabawi ken ti panangiccat cadagiti basbasol.” Aramid 5:31. Saantay a mabalin ti agbabawi no awan ti Espiritu ni Cristo a mangriing iti conciencia a cas iti ditay mabalin ti mapacawan no awan ni Cristo.

Ni Cristo ti gubbuayan ti tunggal nalinteg a ricna. Is-isu laeng ti macabalin a mangimula iti puso iti igugura iti basol. Tunggal panagtarigagay iti kinapudno ken kinadalus, tunggal panangaco iti kinamanagbasoltayo, isut’ maysa a pacakitaan a ti Espirituna tigtignayenna dagiti puspustayo.

Natay ni Cristo Gaput’ Basoltayo

Ni Jesus kinunana, “Ket Siac, no maipangatoac manipud iti daga, guyugoyecto Caniac amin a tao.” Juan 12:32. Ni Cristo masapul a maiparang iti managbasol a cas Mangisalacan a natay gapu iti basbasol ti lubong; ket iti panangkitatayo iti Cordero ti Dios idiay cruz ti Calvario, ti palimed ti pannacasubbot mangrugin a maipamatmat cadagiti panpanunuttayo, ket ti kinaimbag ti Dios iturongnatayo nga agbabawi. Iti ipapatayna a gapu cadagiti managbasol, ni Cristo imparangarangna ti maysa nga ayat a di matucod; ket inton ti managbasol makitana ‘toy nga ayat, dayta nga ayat ti mangpalucneng iti puso. paslepanna ti panunut, ken mangisang-aw iti panagbabawi ti cararua.

Agpayso a dagiti tao no dadduma mabainda gapu cadagiti naimbasolan nga aramid, ket idianda ti dad- duma cadagiti dakes a cababalinda casangoanan ti pannacaammoda a maawisda a mapan ken Cristo. Ngem iti uray caanoman a panaggunayda nga agbalbaliw, nga agtaud iti napasnec a tarigagayda nga agaramid iti nalinteg, pannacabalin ni Cristo daydiay mangguyguyod cadacuada. Maysa a bileg a dida madmadlaw ti agrabajo iti cararua, ket ti conciencia mapapartac, ket ti akinruar a panagbiag mabalbaliwan. Ket idinto ta awisen ni Cristo ida a cumita iti cruzna, tapno matmatanda Daydiay sinalput dagiti basbasolda, ti bilin sumrec iti conciencia. Ti kinadakes ti panagbiagda, ti basol a rimmamut iti cararuada, maiparangarangen cadadacuada. Adda pangaw-awatandan iti kinalinteg ni Cristo, ket ipuccawdan, “Ania ti basol, a nasapulna pay

[30]

met ti castat' cadackel a sacrificio tapno masbot ti kinayawanna? Nakiddaw aya amin 'toy nga ayat, amin 'toy a panagsagaba, ken amin 'toy a panagpacumbaba, tapno ditay coma mapucaw, no di ket adda coma biagtayo nga agnanayon?"

Dimo Sucsukiren

Ti managbasol mabalin a sukirena 'toy nga ayat, mabalin nga agmadi a paguyod ken Cristo; ngem no di sumukir, maguyodto a mapan ken Jesus; ti pannacaammo iti piano ti pannacaisalacan ti mangiturongto kencuana iti sacaanan ti cruz a sibababawi cadagiti basbasolna, a nacaigapuan ti panagsagaba ti dungdungoen ti Dios nga Anacna.

[31] Ti nadiosan a nakem nga agtartrabajo cadagiti banbanag ti sangaparsuaan Isu met laeng ti makisasao cadagiti puspuso dagiti tattao, ken mangparparsua iti di maisawang a panaggagar cadagiti banbanag nga awan cadacuada. Dagiti banbanag ti lubong saanda a mapenec ti tarigagayda. Ti Espiritu ti Dios gumawgawawa cadacuada tapno sapulenda coma laeng dagiti banbanag a macaited iti talna ken inana—ti parabur ni Cristo, ti rag-o ti kinasanto. Gapu cadagiti influencia a makita, ti Mangisalacantayo cancanayon nga agtartrabajo a mangipanaw cadagiti panpanunut ti tao cadagiti di macapnec a ragsacsac ti basol ket iturongna ida cadagiti agnanayon a bendicion a mabalinda nga icutan Kencuana. Cadagitoy a cararua, nga agbanbannog iti awan capaypayanna a panagsapul iti inumen cadagiti boong a caramba toy a lubong, maisawang toy nadiosan a damag, "Ti mawaw, umay coma. Ket ti mayat, awatenna ti danum ti biag, nga awan bayadna." Apocalipsis 22:17.

Ti Timec ti Dios

Dacayo, a naimpusoan ti pannacailiwna cadagiti banbanag a nasaysayaat ngem ti mabalin nga ited toy a lubong, bigbigenyo a daytoy a pannacailiw isut' timec ti Dios iti cararuayo. Dawatenyo Kencuana ti panangtedna cadacayo iti panagbabawi, nga iparangrangna ni Cristo cadacayo iti agnanayon nga ayatna, iti awan curcurangna a kinadalusna. Iti panagbiag ti Mangisalacan naiparangrang nga awan curangna dagiti pamunganayan ti linteg ti Dios—ti panagayat

iti Dios ken iti tao. Ti kinaimbag, ti awan agumna a panagayat, isut' idi ti biag ti cararuana. Inton Isut' kitaentayo, inton ti silaw nga aggapu iti Mangisalacan ti agdisso cadatayo, makitatayto metten ti kinamanagbasol dagiti pusotayo.

Cas iti inaramid ni Nicodemo, mabalin nga ipasablogtay cadatay met laeng a nalinteg ti panagbiagtayo, awan pacapilawan ti namoralan a cababalintayo, ket ipagaruptayon a ditay masapul nga ipacumbaba ti puso iti sangoanan ti Dios, a cas itay cadawyan a managbasol: ngem inton ti silaw nga aggapu ken Cristo aglawag cadagiti cararuatayo, makitatayton no casanot' kinarugittayo; madlawtayton ti naaguman a panggeptayo, ti igugura iti Dios, banbanag a nangrugit iti tunggal aramid ti panagbiag. Iti dayta maammoantayton a ti bucodtayo a kinalinteg pudno a cas narugitan a pagan-anay, ket ti laeng dara ni Cristo ti macabalin a mangdalus cadatayo iti kinarugit ti basol, ken macapabaro cadagiti pusotayo nga agbalin a cas ti caaspingna.

[32]

Silaw ti Cararua

Ti maysa a sinamar ti gloria ti Dios, ti maysa a rimat ti kinadalus ni Cristo, a sumalput iti cararua, ilatacna a pilit ti tunggal piltac ti rugit, ket lucasanna nga agdadata dagiti pilaw ken curang ti cababalin ti tao. Ipalgacna dagiti saan a nasantoan a tartarigagay, ti di pannacatalec ti puso, ti kinarugit dagiti bibig. Dagiti saan a mapagtalcan nga aramid ti managbasol iti panangaramidna nga awan mamaay ti linteg ti Dios, maisarangda iti panagkitana, ket ti espiritu madudog ken mapaladingit babaen ti mangsukimat a bileg ti Espiritu ti Dios. Guraennan ti bagina idinto ta mabuyana ti nadalus ken awan tulawna a cababalin ni Cristo.

Idi nakita ni mammadto a Daniel ti gloria a nanglicmut iti nailangitan a babaonen a napan kencuana, nalapunos iti maysa nga espiritu a nangiparicna iti kinacapuyna ken kina addat' pagcuranganna. Iti panangsaritana iti naibunga daydi a buya, cunana, "Awan ti nabati a pigsa caniac; ket ti kinataerco nagbalin caniac a panagrupsa, ket awan ti nabati caniac a pigsa." Daniel 10:8. Ti cararua a matignay iti castoy guraennanto ti kinamanagimbubucodna, carurudnanto ti panagayatna iti bagina met laeng, ket sapulennanto, babaen ti kinal-

[33]

integ ni Cristo, ti nadalus a puso a maitunos iti linteg ti Dios ken iti cababalin ni Cristo

Ni Pablo cunana a “no maipapan iti kinalinteg nga adda iti linteg, “—wenna ar-aramid iti ruar laeng—“awan pacapilawac” (Filipos 3:6), ngem idi naawatannan ti naespirituan a cababalin ti linteg, nakitanan nga isut’ maysa a managbasol. No ipato babaen ti letra ti linteg cas iti panangipato ti tao iti panagbiag iti ruar, naliclicannan ti basol; ngem idi impaunegnan a tucoden dagiti nasantoan a bilbilinna, ket kinitana ti bagina cas iti panagkita ti Dios, nagrucnoyen a nagpacumbaba, ket impudnona ti basolna. Cunana, “Siac nagbiagac idi nga awan linteg: ngem idi immay ti bilin, ti basol nagungar ket natayac.” Roma 7:9. Idi nakitana ti naespirituan a cababalin ti linteg, ti basol nagparang iti pudno a kinadakesna, ket ti pinangitantan-ocna iti bagina napucawen.

Natucantucad ti Basbasol

[34] Ti Dios saanna nga ibilang dagiti amin a basol a cas agpapada iti cadackel; matucantucad ti basol iti panangipapanna, a cas iti panangipapan ti tao; ngem nupay casanot’ cabassit daytoy wenna daydiay a basol iti panagkita dagiti tao, awan ti bassit a basol iti panagkita ti Dios. Ti panangipato ti tao adda panangidumana, adda curangna; ngem ti Dios ipatona dagiti amin a banbanag cas iti pudno a casasaadda. Ti mammartec mauy-uyaw, ket maibaga a ti basolna isuntot’ mangilacsid kencuana iti langit; idinto a ti kinatangsit, kinaimbubucodan, ken kinaagum mapanpanuynuyanda a di mababalaw. Ngem dagitoy isudat’ basol a naisangsangayan a macarurud iti Dios; ta maisunganida iti naparabur a cababalinna, iti dayta ayat nga awan agumna a langlang-aben ti di natnag nga universo. Mabalina a daydiay matnag iti dadduma cadagiti nadagdagsen a basol maricnana ti bain ken kinacacaasina ken ti pannacasapulna iti parabur ni Cristo; ngem ti tangsit awan maricnana a masapulna, ket iti casta ripcanna ti puso a maibusor ken Cristo, ken maibusor cadagiti awan patinggada a bendicion nga immayna ited.

Ti Nacacaasi nga Agsingsingir ti Buis

Daydi nacacaasi nga agsingsingir iti buis a nagcararag, “Dios, mangngaasica caniac, a managbasol” (Lucas 18: 13), imbilangna ti bagina a dakes a tao, ket casta met ti panagkita dagiti sabsabali kencuana; ngem naricnana ti masapulna, ket immay iti sangoanan ti Dios agraman ti awitna a basol ken bain, ket nagdawat iti caasina. Ti pusona naluctan tapno ti Espiritu ti Dios aramidenna coma ti napanabur a trabajona, ket luc-atanna iti pannacabalin ti basol. Daydi napangas ken aginlilinteg a cararag di Fariseo impakitana a ti pusona naripcan a maibusor iti influencia ti Espiritu Santo. Gapu iti cadayuna iti Dios, saanna a naricna ti kinarugitna, a maisupadi iti awan curangna a kinasanto ti Dios. Awan naricnana a masapulna, ket awan naawatna.

No makitayo ti kinamanagbasolyo, dicay coma urayen ti pannacapagbalinyo a nasaysayaat. Nagadun dagiti mangipagarup a dida pay la maicari nga umay ken Cristo. Namnamaenyo aya nga agbalincay a naim-imbag gapu iti aramidyo? “Mabalin aya a ti taga Etiopia suctanna ti cudilna, wenna ti leopardo dagiti labangna? No casta mabalinyo met coma ti agaramid iti naimbag, dacayo a nairuam nga agaramid iti dakes.” Jeremias 13:23. Iti Dios laeng ti yan ti tulongtayo. Saan a masapul nga aguraytay cadagiti napigpigma a pananguy-uyot, nasaysayaat a gundaway, wenna nasansantoan a panagricna. Awan ti maar-aramidtayo a bucbucod. Masapul nga umaytay ken Cristo cas iti agdama a casasaadtayo.

[35]

Dimo Allilawen ti Bagim

Ngem awan coma ti mangallilaw cadagiti bagida met laeng babaen ti panagpanpanunutda a ti Dios, gapu iti kinadackel ti ayat ken caasina, isalacannanto pay dagiti di umawat iti paraburna. Ti lawag ti cruz laeng ti mabalin a pangrucod iti nalaus a kinadakes ti basol. No dagiti tao ipapatida a ti Dios nalaus unay ti kinaimbagna nga iti casta dina pagtalawen ti managbasol, cumitada coma idiay Calvario. Gaputta awanen idi ti sabali a pamayan a pacaisalacanan ti tao, ta no awan coma toy a sacrificio awanen ti pacabalinan ti tao a pumanaw manipud iti macadadael a pannacabalin ti basol, ken sumubli iti pannakilangenlangen cadagiti nasantoan a nabiag—

[36] awan coman ti pacabalinanna a makiranud manen iti naespirituan a panagbiag—agsipud itoy inawit ni Cristo ti basol ti nasukir, ket nagsagaba iti lugar ti managbasol. Ti ayat, panagtooc, ken ipapatay ti Anac ti Dios panecnecanda amin ti nacabutbuteng a kinadagsen ti basol, ket ibunannagda nga awan pannacatalaw iti pannacabalinna, awan namnama nga agbiag iti nangatngato a biag, no saan laeng a babaen ti panangiparucma iti cararua ken Cristo.

Dagiti timmangken a di agbabawi agpambarda no dadduma ket tudoenda dagiti agparparang a cas Cristiano, a cunada, “Ti caimbagco cas met la cadacuada. Saanda met a naparparbeng, natactacneng, wenna nasingsingpet ngem siac. Naayatda met iti ragragsac ken panaglablabes a cas caniac.” Iti casta tudoenda dagiti biddut dagiti dadduma a cas pambar ti dida panangaramid iti annongda. Ngem dagiti basol ken biddut dagiti sabsabali saanda nga ilacsid ti sinoman; ta ti Apo saannatay nga iniccan iti pagtuladan a tao nga agbiddut. Ti awan tulawna nga Anac ti Dios ti naited cadatayo a pagtuladan, ket dagidiay nga agtanabutob ga-pu iti dakes nga aramid dagiti agparparang a Cristiano isuda coma ket di ti mangipakita iti naimbag a panagbiag ken natactacneng a pagtuladan. No addaanda iti nangato a pannacaawat iti pagbalinan coma ti pudno a Cristiano, saan aya a nadagdagsen ti basolda? Ammoda no ania ti nalinteg, nupay casta agmadida a mangaramid iti nalinteg.

Peggad ti Panangitungtungcua

[37] Al-luadanyo ti panangitungtungcua. Dicay itactactac ti aramid a panangbaybay-ayo cadagiti basbasolyo, ken panangsapulyo iti nadalus a puso gapu ken Jesus. Ditoy ti nacaallilawan dagiti rinibribu a nagbanag iti agnanayon a pannacapucawdan. Diac salaysayen ditoy ti kinaababa ken awan a kinatalged ti panagbiag; ngem adda maysa a nacabutbuteng a peggad—peggad a di unay maawatan—iti panangitactac nga agtulnog iti mangnguy-uyot a timec ti Espiritu Santo, gapu iti panangpilida nga agbiag iti basol; ta dayta la ngarud ti pangitactacanda. Ti basol, uray casanot’ cabassitna iti panangipapan, iti pannacapanuynuyuna agtungpal a di bumurong iti agnanayon a pannacapucaw. Daydiay ditay maparmec, isuntot’ mangparmec cadatayo, ket isuntot’ agaramid iti pannacadadaeltayo.

Awan Basol a Bassit

Da Adan ken Eva inay-ayoda dagiti bagbagida a ti maysa a bassit a banag a cas iti pinnangan idi naiparit a bunga, saan a mabalín nga agtungpal iti nacabutbuteng a pagbanagan a cas imbaga ti Dios. Ngem toy bassit a banag ti naisalungasing idi iti di agbaliw ken nasantoan a linteg ti Dios, ket impusayna ti tao iti Dios, ket imbuangna ti patay ken di masao a kinaayay-ay ditoy dagatayo. Iti amin a panawen saan nga agsarday dagiti maipauli nga asug ket ti dagup ti sangaparsuaan agas-asug ken agsasaibbec a siuut-ut, cas nagbanagan ti kinasukir ti tao. Ti Langit met laeng naricnana dagiti naibunga ti yaalza ti tao a maibusor iti Dios. Ti Calvario agtacder cas maysa a mangipalpalagip iti naindaclan a sacrificio a nasapul a maibayad iti pannacasalungasing ti linteg ti Dios. Ditay coma ibilbilang ti basol a cas maysa a bassit a banag.

Tunggal aramid ti panagsalungasing, tunggal panangliway wenno panangiwalin iti parabur ni Cristo, sumamay met la kencia; patangkenenna ti puso, padakesenna ti nakem, pagbibinegenna ti pannacaawat, ket saannaca la nga aramidenen a nabunbuntog a tumuloc, no dipay ketdin narigrigat a mapatuloc iti naayat a pananguy-uyot ti Espiritu Santo ti Dios. [38]

Adu dagiti mangpatpatalna iti maysa a nariribuc a conciencia babaen ti panunut a mabalinda latta a baliwan ti maysa a dalan a dakes no castat' pilienda; ket mabalinda laeng a pagintutulngan dagiti panangawis ti caasi, uray ta maulit-ulit met a mapalpalagipanda. Pagarupenda a calpasan ti pananglaisda iti Espiritu ti parabur, calpasan ti panangitabbogda iti influenciada iti bangir ni Satanas, iti canito ti nacabutbuteng unay a casasaad, mabalinda a suctan ti dalanda. Ngem saan a nacalaclaca nga aramiden ti casta. Ti capadasan, ti adal a capinnaut ti panagbiag, casta unayen ti kinalitop ti panangsucogna iti cababalin, a manmanon iti dayta ti agtarigagay nga umawat iti ladawan ni Jesus.

Maysa a Dackel a Pagpegadan

Uray maysa laeng a dakes a cababalin, maysa a naimbasolan a tarigagay, no ipatangken nga ituloy, agbanagto laeng a mangsalin iti amin a pannacabalin ti evangelio. Tunggal naimbasolan a

panagrennec papijsaenna ti igugura ti cararua iti Dios. Ti tao a mangiparangarang iti kinatangken ti di mamati, wenna maysa a timmangken a di panangigingina iti nadiosan a kinapudno, an-anienna met laeng ti cas ti immulana. Iti uneg ti amin a Biblia awan ti nacaam-amaken a pablaac a maibusor iti panangabalbalay iti dakes ngem dagiti sao ti masirib, a ti managbasol “matengngelto cadagiti singdan ti basolna.” Proverbio 5:22.

[39] Ni Cristo sisasagana a mangruc-at cadatayo iti basol, ngem saanna a piliten ti pakinakem; ket no babaen ti panagtuloy nga agsalungasing, ti pakinakem agduyos laeng iti kinadakes, ket ditay tarigagayan ti maluc-atan, no ditayto awaten ti graciana, ania pav ti mabalinna nga aramiden? Dinadaeltay met la dagiti bagbagitayo gapu iti panangikeddengtayo a mangiwalin iti ayatna. “Adtoy, ita isu ti tiempo a maiparbeng; adtoy, ita isu ti aldaw ti pannacaisalacan.” 2 Corinto 6:2. “Ita nga aldaw no mangngegyo ti timecna, saanyo a patangkenen dagiti puspusoyo.” Hebreo 3:7, 8.

Mabasa ti Apo ti Puso

“Ti tao kitaenna iti akinruar a panagparang, ngem ni Jehova kitaenna ti puso (1 Samuel 16:7), ti natawan a puso, agraman dagiti agsisinnal-lin a ricna ti rag-o ken ladingit, ti agal-laal-la ken naiwawa a puso, a pagtaengan ti agsasamusam a kinarugit ken kinaulbod. Ammo ti Dios dagiti pacpakinacmenna, dagiti gandat ken panagemna. Inca Kencuana agraman iti sirurugit a casasaadna. Cas ken David, luctam dagiti amin a silsiledna a sisasarang iti Daydiay macakita iti isuamin, ket umkisca, “Usigennac, O Dios, ket ammoem toy pusoc: padasennac, ket ammoem dagiti pampanunutco; ket kitaem no adda dinadangkes a dalan caniac, ket iturongnac iti dalan nga agnanayon.” Salmo 139:23, 24.

Adu dagiti umawat iti maysa a religion iti nakem laeng, maysa a kita ti kinasanto, idinto a ti puso saan a nadalusan. Ti cararagmo castoy coma, “Parsuaem caniac ti nadalus a puso, O Dios; ket pabaroem ti maysa a nalinteg nga espiritu itoy unegco.” Salmo 51:10. Agaramidca coma a sipupudno iti maipaay ita cararuam. Ti capasnec ken panangipapatim cas coma itay aramidem no agpeggad ti biagmo a matay. Ti impagpagarup latta a namnama agbanagto a pacadadaelam.

Adalem coma ti Sao ti Dios a sicacararag. Dayta a sao iparangna kenca dagiti dadackel a pamunganayan ti kinasanto, nga adda iti linteg ti Dios ken iti biag ni Cristo, “isu a no agcurang, awanto ti macakita iti Apo.” Hebreo 12:14. Isut’ mangbabalaw iti basol; ilawagna ti dalan a pacaisalacanan. Ipangagmo coma a cas itay timec ti Dios a makisasao ita cararuam. [40]

Dica Coma Mapacapuy

Iti pannacakitam iti nalaus a kinadakes ti basol, iti pannacakitam iti bagim iti pudno a casasaadna, dica pucpucawen ti namnamam. Dagiti managbasol ti immay insalacan ni Cristo. Saantay nga icappia ti Dios cadatayo, no di ket—O nacascasdaaw nga ayat!—“ti Dios adda idi ken Cristo a pakicappiaenna toy lubong Kencuana met laeng.” 2 Corinto 5:19. Uy-uyotanna babaen ti nadungngo nga ayatna dagiti puso dagiti managbiddut nga annacna. Awan naidagaan a naganac a macaanus cadagiti basol ken biddut dagiti annacna, a cas ti pannacaanus ti Dios cadagidiay sapsapulenna nga isalacan. Awanen ti adda a nasamsam-it ti pananguy-uyotna iti managsalungasing. Awan bibig ti tao a nacaisawang iti nadungdungngo a panangsug-sugno iti naiwawa ngem iti insawangna. Amin dagiti carcarina, dagiti pabpablaacna, ibucsilanda ti di maiyebcas nga ayat.

No umay ni Satanas a mangibaga kenca a maysaca a naindaclan a managbasol, tumangadca iti Mannubbotmo, ket saritaem dagiti caicarianna. Macatulongto kenca ti ikikitam iti lawagna. Bigbigem ti basolmo, ngem ibagam iti cabusor a ni “Cristo Jesus immay ditoy lubong tapno isalacanna dagiti managbasol” (1 Timoteo 1:15), ket mabalinmo ti maisalacan gapu iti di maartapan nga ayatna. Ni Jesus nagintuud ken Simon maipapan iti dua a nacautang. Ti maysa nacautang iti apo- na iti bassit a bilang, ket ti maysa nacautang iti adu unay; ngem pinacawanna ida nga agpada, ket sana sinaludsud ken Simon no sino cadagiti nacautang ti adadda ti panagayatna iti apoda? Ti insungbat ni Simon, “Daydiay nangpacawananna ti adu.” Lucas 7:43. Casta unay ti kinamanagbasoltayo, ngem ni Cristo natay tapno mabalintay ti mapacawan. Dagiti caicarian ti sacrificiona umdasda nga iparang iti Ama nga agpaay iti pagimbagantayo. Dagidiay nangpacawananna iti caadduan isudantot’ agayat met Kencuana iti caadduan, ket isudantot’ agtacder a caasitgan iti [41]

tronona nga agdaydayaw Kencuana gapu iti dackel nga ayatna ken awan patinggana a sacrificiona. Inton maawatantayon a nalaing ti ayat ti Dios ti pannacaipamatmatna unay cadatayo ti kinadakes ti basol. Inton makitatayo ti caatiddug ti cawar a naiyuyauy nga agpaay cadatayo, intono maawatantayon ti di matucod a sacrificio nga inaramid ni Cristo a maipaay cadatayo, ti puso malunag a matignay [42] nga agbabawi.

Iti daydi babai a naduptalan nga agbasbasol ni Cristo kinunana: “Incan, ket manipud ita dica agbasolen.” Ti panagbabawi ramanenna [43] ti panangbaybav-a iti basol.

Panangipudno iti basol

Ti mangabbong cadagiti salungasingna dinto rumang-ay; ngem ti mangipudno ken mangbaybay-a cadacuada maragpatnanto ti caasi.” Proverbio 28:13.

Dagiti condicion ti pananggun-od iti caasi ti Dios, nalaca, nalin-teg, ken nacanatadda. Ti Apo saanna a sapulen cadatayo ti panangaramid tayo iti nadagsen a banag tapno magun-odantayo ti panacapacawan ti basol. Saan a masapul nga aramid tayo dagiti naunday ken macautoy a panagviaje wenna agaramid cadagiti nautut a panangdusa iti bagi, tapno maawat dagiti cararuatayo iti Dios sadi langit wenna tapno maicarotay ti salungasingtayo; ngem day-diay mangipudno ken mangbaybay-a iti basolna maragpatnanto ti caasi.

Ti apostol cunana, “Ipudnoyo ngarud dagiti basbasolyo iti maysa ken maysa. ket icarcararagyo dagiti maysa ken maysa, tapno mapasalun-atcayo.” Santiago 15:16. Ipudnom dagiti basbasolmo iti Dios, isu laeng a macapacawan cadacuada, ken dagiti basolyo iti maysa ken maysa. No mapaldaangam ti gayyemmo wenna padam a tao, rebbengmo a bigbigen ti basolmo, ket rebbengna met a pacawannaca a sibubulos. Samonto sapulen ti pammacawan ti Dios, agsipudta ti cabsat a narangasam isut’ cucua ti Dios, ket iti panangranggasmo kencuana nagbasolca a maibusor iti Namarsua kencuana ken iti Mannubbotna. Ti panggep maiyeg iti sangoanan ti maymaysa [44] a pudno a Mangibabaet, ti Cangatoan a Paditayo, “a nasulisog iti isuamin, a cas cadatayo ngem saan a nacabasol,” ken “macabalin a mangricna cadagiti kinalap-itayo” (Hebreo 4:15), ken macabalin a mangugas iti amin a kita ti rugit ti kinadakes.

Ti Umuna nga Addangen ti

Isusubli iti Dios

Dagidiay a di nangipacumaba cadagiti cararuada iti sangoanan ti Dios babaen ti panangbigbigda iti basolda, saanda pay a tinungpal

ti umuna a condicion ti pannacaawat. No ditay pay napadasan dayta panagbabawi a saan pagbabawyan, ket ditay pay impudno dagiti bas-basoltayo a binuyogan ti napudno a panangipacumbaba iti cararua ken naladingit nga espiritu, ken ditay ginura ti kinadakestayo, uray caanoman ditay pay pulos sinapul a sipupudno ti pannacapacawan ti basol; ket no ditay pay pulos sinapul, ditay pay met nasaracan ti talna ti Dios. Ti laeng gapu a di mapacawan dagiti basoltayo a napalabas isu ti panagmaditay a mangipacumbaba cadagiti pusotayo ken mangtungpal cadagiti ipaannurot ti sao ti kinapudno. Adda naited a nalawag a balacad maipapan itoy a banag. Ti panangipudno iti basol, nalatac wenno nalimed, masapul a naimpusoan, ken maisawang a sibubulos. Saan a parruaren a pilit iti managbasol. Saan a rebbeng a maaramid iti parparawpaw wenno ang-angaw a pamayan, wenno mapilpilit a parruaren cadagiti di macaricna iti nacarurrurod a cababalin ti basol. Ti panangipudno nga agubbog iti caungan a paset ti cararua masaracanna ti dalanna iti manangngaasi unay a Dios. Ni David cunana, “Ni Jehova adda iti asideg cadagiti sitatarum-pingay ti pusoda, ket isalacanna dagiti sibababawi ti espirituda.” Salmo 34:18.

Ti napaypayso a panagpudno cancanayon a natud-tudo, ket bigbigenna dagiti naaramid a basol. Mabalina a ti casasaadda isu dagitay maipudno laeng iti Dios; mabalina nga isudat’ basol a maipudno cadagiti tao a napaldaangan gapu iti naaramid a dakes; wenno basol a naaramid a nalatac ket iti casta rebbengda ti maipudno iti publico. Ngem isuamin a panagpudno nalawag ken natudo coma, ket bigbigem dagiti babac a nacabasolam.

Cadagidi Aldaw ni Samuel

Cadagidi aldaw ni Samuel, dagiti Israelitas inadaywanda ti Dios. Addada idi a nangsagsagaba iti bunga ti basol; ta napucawda ti pammatida iti Dios, napucawda ti pannacaamirisda iti pannacabalinna ken siribna a mangituray iti nacion, napucawda ti panagtalecda iti pannacabaelna a mangsalacnib ken mangicanawa iti panggepna. Tinallicudanda ti dackel a Mangituray iti law-ang, ket tinarigagayanda ti maiturayan a cas iti pannacaituray dagiti nacion iti liclicmutda. Casangoanan ti pannacasaracda iti talna, inaramidda toy natudo a panagpudno: “Innayonmi cadagiti basbasolmi daytoy a

dakes, ti panagdawatmi iti maipaay cadacami iti maysa nga ari.” 1 Samuel 12:19. Ti basol a nacababalawanda masapul idi a maipudno. Ti caawan ti panagyamanda ti namarigat iti cararuada, ken nangisina cadacuada iti Dios.

Ti panagpudno saan a maawat iti Dios no awan ti napasnec a panagbabawi ken panagbalbaliw. Masapul nga adda dagiti nakedngan a panagbalbaliw iti panag. biag; isuamin a macaparurod iti Dios [46] rebbengda ti maidian. Daytoy ti maibunga ti pudno a panagladingit iti basol. Ti trabajo a bagitay nga aramiden nalawag ti pannacai-datagna iti sangotayo: “Agbuggocayo, agdaluscayo; yadayuyo ti dakes cadagiti ar-aramidyo manipud iti sangoanan dagiti matac; agsardengcayo nga agaramid iti dakes; sursuroenyo ti agaramid iti naimbag; sapulenyoy ti kinajusticia, saranayenyo dagiti maparigat, icalinteganyo dagiti ul-ulila, salacnibanyo ti ba-lo a babai. (Isaias 1:16, 17). “No ti nadangkes ipulangna ti salda, isublina dayta innala a tinacaw, magna cadagiti linlinteg ti biag, a saan nga agaramid ti kinadakes, isu agbiagto a di bumurong, saanto a matay.” Ezekiel 33:15. Ni Pablo cunana, iti panagsaona maipapan iti panagbabawi: “Nagladingitcayo a mayannurot iti Dios, ania ket nga annaden ti pinataudna cadacayo, ania ket a panangipalawagyon iti casasaadyo met laeng, ania ket a pungtoten, ania ket a butengen, ania ket nga essemen, ania ket a regtan, ania ket a kinalinteg ti pammalesen! Iti isuamin nagparangcayo a nadalus itoy a panggep.” 2 Corinto 7:11.

Ti Basol Bibinegenna Dagiti Ricna

Inton ti basol nabibinegnan dagiti nalinteg a panagilasin, ti agaramid iti dakes saanna a mabigbigen dagiti pacapilawan ti caba-balinna, wenno mabigbig ti kinadackel ti dakes a naaramidna; ket malacsid no agtulnog iti mangbabalaw a pannacabalin ti Espiritu Santo, matdan a sicucullaap iti basolna. Dagiti panagpudnona saanda a naimpusoan ken napasnec. Iti tunggal panangbigbigna iti basolna adda inayonna a pambar a pangalangonna iti aramidna, a cuncunana a no saan coma a gapu iti castoy a napasamac, saanna coma nga inaramid ti castoy wenno casdiay, a nacababalawanna. [47]

Calpasan ti pannangan da Adan ken Eva idi naiparit a bunga, napnoda iti ricna ti bain ken buteng. Ti immuna a panunutda isu ti no casanot’ panagpambarda iti basolda, ken panangliclicda iti nacabut-

buteng a naikeddeng nga ipapatay. Idi nagintuod ti Apcadacuada maipanggep iti basolda, ni Adan simmungbat nga impabaclayna ti biddut nga agpada iti Dios ken iti cadduana: “Ti babai, nga intedmo a cadduac, iniccannac iti bungana ket kinnanco.” Ti babai impabaclayna met ti biddut iti uleg, a cunana: “Ti uleg inulbodnac ket nanganac.” Genesis 3:12, 13. Apay nga inaramidmo ti uleg? Apay nga impalubosmo nga umay iti Eden? Dagitoy ti caipapanan ti pambar ni Eva gapu iti basolna, iti casta a naipabaclay iti Dios ti gapu ti nacatnaganda. Ti espiritu ti panangicalintegán iti bagi naggapu iti ama ti ulbod, ket isut’ imparangarang dagiti amin nga annac ni Adan. Dagiti panagpudno a castoy saan nga inturong ti Espiritu ti Dios, ket saanto a maawat iti Dios. Ti pudno a panagbabawi iturongnanto ti maysa a tao a mangaco iti basolna met laeng, ket bigbigenna nga awan naipacuyog nga ulbod wenno panaginsisingpet. Cas idi nacacaasi nga agsingsingir iti buis, a ni apagapaman dina la naitangad dagiti matana sadi langit, isangitnanto. “Dios, mangngaasica caniac a managbasol,” ket dagidiay a mangbigbig iti basolda majustificardanto; ta ni Jesus iparangnanto ti darana a pangibabaet nga agpaay iti agbabawi a cararua.

[48] Dagiti pagtuladan iti Sao ti Dios maipapan iti pudno a panagbabawi ken panagpacumbaba iparanga ti maysa nga espiritu ti panagpudno a daytay awan pagpambarna iti basol, wenno panagpadasna a mangpalinteg iti bagi. Ni Pablo saanna a sinapul ti panacasalacnib ti bagina; impintana ti basolna iti cangisitan a color, ket awan panagpadasna a mangpalag-an iti basolna. Cunana: “Impupocco cadagiti pagbaludan dagiti adu cadagiti sasanto, idi adda inawatco a pannacabalin cadagiti panguloen dagiti papadi; ket idi mapapatayda, intedco ti iyaanamungco a maicaniwas ca-dacuada. Ket namin-adu nga idi madama a dusdusaec ida cadagiti isuamin a sinagoga, pinilitco ida nga agtabbaaw ken Jesus; ket sipupungtotac unay cadacuada, indadanesco ida agingga cadagiti il-ili a gangannaet.” Aramid 26:10, 11. Saan a nagbain nga agcuna a ‘ni Cristo Jesus immay ditoy lubong tapno isalacanna dagiti managbasol; ket siac ti cangrunaan cadacuada.” 1 Timoteo 1:15.

Ti napacumbaba ken naladingit a puso, a pinarucma ti pudno a panagbabawi, addanto panangipategna iti ayat ti Dios ken iti ngina ti Calvario; ket cas ti panagpudno ti maysa nga anac iti maysa a naayat nga ama, casta ti panangyegto ti pudno a mangibabawi

---

cadagiti basbasolna iti sangoanan ti Dios. Ket adda a nailanad, “No ipudnotayo dagiti basbasoltayo, Isu ti mapagtalcan ken nalinteg a mamacawan cadagiti basbasoltayo, ken mangugas cadatayo iti amin a kinakillo.” 1 Juan 1:9.

[49]

Panangitalaga iti bagi

Ti cari ti Dios cunana, “Sapulendacto, ket masaracandac, intono birukendac iti amin a pusoyo.” Jeremias 29:13. Ti amin a puso masapul a maituloc iti Dios, ta no saan uray caanoman dinto maaramid ti pannacabalbaliw a macaipasubli cadatayo iti casasaad nga umasping Kencuana. Gapu iti nacayanacan a casasaadtayo naisinatayo iti Dios. Ti Espiritu Santo castoy ti panangsalaysayna iti casasaadtayo: “Nataycayon gapu cadagiti panagsalungasing ken basbasol” (Efeso 2:1); “ti amin nga ulo masakit, ti amin a puso mapacsuyan;” “awan ti kinasalun-at kencuana.” Isaias 1:5, 6. Addatayo a rineppet a siiirur ti silo ni Satanas; “isu a nangayaw cadacuada a maipaay iti pagayatanna.” 2 Timoteo 2:26. Ti Dios tarigagayannatay nga agasan, ken ruc-atan. Ngem agsipud ta daytoy sapulenna ti naananay a panagbalbaliw, wenna maysa a pannacapabaro ti amin a casasaadtayo, masapul nga ituloctayo Kencuana a naan-anay dagiti bagbagitayo.

Ti pannakigubat a maibusor iti bagi ti cadackelan a gubat a naaramid iti uray caanoman. Ti panangituloc iti bagi, ti panangisuco iti isuamin iti pagayatan ti Dios, masapulna ti maysa a bacal; ngem ti cararua masapulna ti tumuloc iti Dios sacbay ti pannacabalinna a mapabaro iti kinasanto.

[50] Ti gobierno ti Dios saan a maibatay iti nainbulsecan nga isusuco, wenna awan razonna a panangituray a cas

[51] “No ipudnotayo dagiti basbasoltayo, Isu [ti Dios] ti mapagtalcan ken nalinteg a mamacawan cadagiti basbasoltayo, ken mangugas cadatayo iti amin a kinakil-lo.” Juan 1:9. iti cayat ni Satanas a panangiparang kencuana. Dayta a gobierno tignayenna ti panunut ken ti conciencia. “Umaycayo ita, ket agsusurottayo” (Isaias 1:18), ti iyawis ti Namarsua cadagiti parsuana. Ti Dios saanna a piliten ti nakem dagiti parsuana. Saanna a mabalin nga awaten ti maysa a panagrucbab a saan a maited a siaayat ken sicacanatad. Ti mapilpilit laeng a panagtulnog lappedannanto ti amin a pudno a panagrang-ay ti nakem wenna cababalin; aramidennanto ti tao a cas itay maysa la a makina nga awan nakemna. Saan a casta ti panggep ti Namarsua.

Tarigagayanna a ti tao, ti balangat ti pannacabalinna a nagparsua, madanonna coma ti cangatoan a mabalinna a pagrangayan. Ipasangona cadatayo ti cangato ti bendicion a tarigagayanna a pangyegan cadatayo babaen ti paraburna. Isu awisennatayo a mangted cadagiti bagbagitayo Ken-cuana, tapno aramidenna ti pagayatanna cadatayo. Adda cadatayo ti panagpili no cayattay met laeng ti marucatan iti panangadipen ti basol, ken mairanud iti nagloriaan a panagway-awaya dagiti annac ti Dios.

Masapul nga Idiantay ti Basol

Iti panangtedtay cadagiti bagbagitayo iti Dios, masapul unay nga idiantay dagiti amin a macaisina cadatayo Kencuana. Anansata cuna ti Mangisalacan, “Uray siasino cadacayo a dina paglicudan dagiti isuamin a cucuana, saan a macapagbalin nga adalac.” Lucas 14:33. Amin a mangyadayu iti puso iti Dios masapul a maidian. Ti kinabacnang isut’ pannacaidolo dagiti adu. Ti panagayat iti pirac, ti panagtarigagay iti kinabacnang, isut’ nabalitocan a cawar a mangireppet cadacuada ken Satanas. Ti naimbag a damag ken nailubongan a dayaw isut’ pagrucbaban ti sabali a clase. Ti biag ti naimbucodan a kinanam-ay ken awan baclayen a sungbatan isut’ pannacaidulo dagiti sabsabali. Ngem dagitoy mangadipen a paraut masapulda ti magessat. Saantay a mabalin nga ipatagicua iti Dios ti cagudduatayo ket ti sabali a caguddua iti lubong. Saannatay nga annac ti Dios no ditay ipaanac a naananay ti bagitayo.

[52]

Religion nga Awan Pategna

Adda dagidiay agparparang a casla agservi iti Dios, idinto nga agcamcammataledda iti bucodda a panangipecta iti panagtungpalda iti lintegna, iti panangbukelda iti nalinteg a cababalin, ken iti pananggun-odda iti pannacaisalacan. Dagiti pusoda dida matignay gapu ti aniaman a nauneg a pannacaricna iti ayat ni Cristo, ngem sapulenda nga aramiden dagiti rebbengen ti na-Cristianoan a panagbiag a casla isu ti kiddawen ti Dios cadacuada bareng magun-odanda ti langit. Ti casta a religion awan pategna. Inton agtaeng ni Cristo iti puso, ti cararua castanto unayen ti pannacapunnona iti ayatna, iti ragsac ti pannakiuman Kencuana, iti casta a cumpetton unay Kencuana;

ket iti panangpanpanunutna Kencuana, malipatannanto ti bagina. Ti panagayat ken Cristo ti gubuyanton ti panagaramid. Dagidiay a macaricna iti mamilit nga ayat ti Dios, dida agin-intuud no casanot' cabassit ti mabalin nga itedda tapno matungpalda dagiti kiddawen ti Dios; saanda a kiddawen ti cababaan a rucod, no di ket agawaanda a gun-oden ti awan curangna a pannakitunos iti pagayatan ti Manubbotda. Sipapasnec ti tarigagayda a mangituloc iti isuamin, ken [53] mangi- parangarang iti ngayangay a ti cadackelna maiyannatop iti pateg ti banag a sapsapulenda. Ti panagparang a sumurot ken Cristo nga awan ti castoy a nauneg a pan-agayat, isut' sarsarita laeng, natamnay a ceremonia, ken macautoy a panagbannog.

Nasken a Saludsud

Maricnam cadi a dackel unay a sacrificio ti panangitulocmo iti isuamin ken Cristo? Iyintuudmo kenca met laeng ti saludsud, “Ania ti inted ni Cristo gapu caniac?” Ti Anac ti Dios intedna ti isuamin—biag ken ayat ken panagsagaba—nga agpaay iti pannacasubbottayo. Ket mabalin ngata a datayo, a di pulos maicari a pacaipaayan ti casta a nagdackel nga ayat, igawidtayo dagiti puspustayo Kencuana? Iti tunggal canito ti panagbiagtayo makiranranudtayo cadagiti bendicion ti graciana, ket gapu itoy a razon ditay mabalin a bigbigen a naan-anay dagiti kinauneg ti kinanengneng ken kinacacaasi a nacaonantayo. Maibtoran aya a kitaen Daydiay sinalput dagiti basbasoltayo, ket ayatentayo pay laeng ti agtuloy a di mangipatpateg cadagiti isu-amin nga ayat ken sacrificiona? Iti pannacabuyatay iti awan patinggana a panagpacumbaba ti Apo ti gloria, agtanabutob-tayo pay laeng aya agsipud ta ti pacabalinantay laeng a sumrec iti biag isu ti dalan ti pannakibacal ken panagpacumbaba?

Apay ti Panagbabawi

Ti in-intuuden ti adu a natangsit a puso castoy, “Apay a masapulco ti agbabawi ken agpacumbaba saconton mabalin nga icutan ti pammatalged ti pannacaawatco iti Dios?” Itudoc kenca ni Cristo. [54] Isu awan idi ti basolna, ket maysa pay, Isu ti Principe ti langit; ngem gapu iti pagimbagan ti tao Isu nagbalin a basol gapu iti tao, “Naibilang cadagiti managlabsing; nupay casta inawitna ti basol dagiti

adu, ken nagaramid iti panangibabaet cadagiti managlabsing.” Isaias 53:12.

Ngem ania ti itedtayo no itedtay ti isuamin?—Maysa la a puso a rinugitan ti basol, tapno dalusan ni Jesus, tapno ugasanna iti darana, ken tapno isalacanna gapu iti awan umartap nga ayatna. Ket nupay casta ipagarup dagiti tattao a narigat ti panangited iti isuamin! Mabainac pay a macangngeg iti pannacaisaona, mabainac pay a mangisurat.

Agpaay a Pagimbagantayo

Ti Dios dina kiddawen cadatayo nga idian ti aniaman a macaited iti caimbagan a paggin-awaan no mabati cadatayo. Cadagiti isuamin nga aramidenna, siuucuoc Kencuana ti pagimbagan dagiti annacna. Amangan co-ma no amin dagidiay a saan a nangpili ken Cristo mabigbigda nga adda ididiayana cadacuada a naim-imbag nga adayo ngem ti tontontonenda nga ipaay cadagiti bagbagida! Ti tao aramidenna ti cadaclan a ranggas ken kinadakes iti cararuana met laeng no agpanunut ken agaramid iti maibusor iti pagayatan ti Dios. Awan ti pudno a rag-o a masaracan iti dana nga imparit ti Dios a macaammo no ania ti casayaatan, ken Isu a mamanpanunut iti pagimbagan dagiti parsuana. Ti dana ti salungasing isu ti dana ti kinacacaasi ken pannacadadael.

Biddut a panunut daydiay panangipapan a ti Dios maay-ayo a mangkitkita iti panagsagaba dagiti annacna. Isuamin a Langit sicalicagum iti pagragsacan ti tao. Ti nailangitan nga Amatayo saanna a ripcan dagiti pa- gayusan ti rag-o nga agturong iti aniaman cadagiti parsuana. Dagiti kiddawen ti Dios iyawisda cadatayo ti panangliclic-tayo cadagiti vicio a macaiyeg iti tuoc ken pannacauppapay, ken mangpunit cadatayo iti ruangan ti ragsac ken langit. Ti Mannubbot ti lubong awatenna dagiti tattao cas iti agdama a casasaadda, agraman dagiti amin a masapsapulda, pagcurcuranganda, ken kinacapuyda; ket saanna la a dalusan ida iti basol ken ipaay cadacuada ti pannacasubbot gapu iti darana, ngem penkenna pay ti tarigagay ti puso dagiti amin nga umannugot a mangala iti sangolna, ken mangawit iti awitna. Panggepna nga ited ti talna ken inana iti isuamin nga umay Kencuana a mangan iti tinapay ti biag. Kiddawenna laeng cadatayo ti panangaramidtay cadagiti annongen a mangiturong cadagiti

addangtayo cadagiti pantoc ti ragsac a di pulos magun-odan uray ca-anoman dagiti nasukir. Ti napaypayso a naragsac a biag ti cararua isu ti panangicut iti uneg ken Cristo, a namnama ti gloria.

Casanot' Panangipasucoc iti

Bagic iti Dios

[56] Adu dagiti agintuud, “Casanot' panangipasucoc iti bagic iti Dios?” Tarigagayam nga ited ti bagim Ken-cuana, ngem nacapuyca iti pannacabalin nga agimbag, addaca nga adipen ti duadua, ken tinengngel dagiti dakes a ruam ti naimbasolan a panagbiag. Dagiti carcarim ken panangikeddengmo arigda la tali a darat. Saanmo a matengngel dagiti panunutmo, dagiti ricnam, dagiti ayatmo. Ti pannacaammom cadagiti saanmo a natungpal a carcarim ken binay-bayam a sapatam isut' mamacapsut iti panagtalecmo iti kinapudnom met laeng ken mangted kenca iti ricna a ti Dios dinaca awaten; ngem saanmo a rebbeng a pucawen ti namnamam. Ti masapulmo a maawatan isu ti pudno a pigsa ti pakinakem. Daytoy isut' pannacabalin, a mangituray iti naturaleza ti tao, ti pannacabalin nga agikeddeng, wenno agpili. Isuamin a banag adda a naibatay iti nalinteg a panagtignay ti pakinakem. Ti pannacabalin nga agpili inted ti Dios iti tao; rebbengda nga aramaten daytoy a pannacabalin. Sica dimo mabaliwan ti pusom, dimo maited a sicsica dagiti ayat ta pusom iti Dios; ngem mabalinmo a pilien ti panagservim Kencuana. Mabal-inmo nga ited Kencuana ti pakinakemmo; iti dayta agrabajonton kenca tapno agpanunut ken agaramid cas mayannurot iti naimbag a pagayatanna. Iti casta ti dagup ti naturalezam maiyegto iti babaen ti panangituray ti Espiritu ni Cristo; dagiti ayatmo maitalipupucdanto Kencuana, dagiti panpanunutmo maitunosdanto Kencuana.

Saan nga Umdas ti Panagtarigagay

nga Agimbag

Dagiti tarigagay nga agimbag ken agsanto nalintegda cas ti caadayo ti madanonda; ngem no ditoy lattan ti pagsardengam, awan ti maar-aramidda. Adu dagiti mapucawto idinto a namnamaenda

---

ken tartarigagayanda ti ag-Cristiano. Dida danonen nga aramiden ti panangitulocda iti pakinakem iti Dios. Dida pilien ita ti ag-Cristiano.

Babaen ti nalinteg a panangwatwat iti pakinakem mabalin a maaramid ti naan-anay a panagbalbaliw iti panagbiagmo. Babaen ti panangitulocmo iti pakina- kemmo ken Cristo, icadcadduam ti bagim iti turay nga adda iti ngatoen dagiti amin a turay ken pannacabalin. Addanto pigsaw nga aggaput' ngato a mamagtalinaed kenca, ket iti casta babaen ti canayon a panagtulocmo iti Dios maiccancanto iti pannacabalin nga agbiag iti baro a biag, wenna ti biag ti pammati. [57]

No, cas managbasol a parsua, mapantay ken Cristo a makiraman iti mamacawan a paraburna, ti ayat pumsuac iti puso. Agbalin a pagragsacan ti mangaramid iti paga-yatan ti Dios. [58]

[59]

Pammati ken pannacaannugot

Idinto ta pinapartac ti Espiritu Santo ti concienciam, adda nangripiripamon iti kinadakes ti basol, ken iti pannacabalinna, iti dagsenna, iti kinaay-ayayna; ket carurudmon a kitaen. Maricnam a ti basol insinanaca iti Dios, ket addaca nga ad-adipenen ti pannacabalin ti dakes. Tunggal yadaddam ti panangipecsam a lumapsut adadda met ti pannacaammom iti kinaawan mabalbalinmo. Dagiti panggepmo namulitanda; ti pusom narugit. Makitam a ti panagbigmo napno iti kinaagum ken basol. Tarigagayam ti mapacawan, madalusan, ken maruc-atan. Pannakitunos iti Dios, yaasping Kencuana—ania ti mabalbalinmo nga aramiden a panggun-od iti casta?

Ti talna isut' masapulmo—pammacawan ti Langit, ken talna ken ayat iti uneg ti cararua. Ti casta saan a magatang iti pirac, saan a magun-odan ti panunut, saan a madanon ti sirib; saan a mabalbalin a namnamaem uray caanoman a gun-oden iti bucodmo a pigsa. Ngem isut' igay-at ti Dios kenca a cas maysa a sagut, nga “awan ti pirac ken awan ti bayad.” Isaias 55:1. Isut' cucuam, no la ket iyunnatmo ta imam a mangpetpet kencuana. Ti Apo cunana, “ay no dagiti basbasolyo cacasda coma la iti escarlata, mapapudawdanto a casla nieve; nupay no nalabbasitda a cas la carmesi, agbalindanto a casla napudaw a de lana.” Isaias 1:18. “Iccancayto met iti maysa a baro a puso, ket maysa a baro nga espiritu isaadconto iti unegyo.” Ezekiel 36:26.

Impudnomon dagiti basbasolmo, ket sipapasneccan a mangidian cadacuada. Inkeddengmon nga ited ti bagim iti Dios. Itan inca Kencuana, ket dawatem nga ugasanna dagiti basbasolmo, ket iccannaca iti maysa a baro a puso. Iti dayta patiem nga aramidenna daytoy agsipud ta incarina. Daytoy ti leccion nga insuro ni Jesus idi adda ditoy rabaw ti daga, a ti sagut nga icari ti Dios cadatayo, masapul a patientayo nga awatentayo, ket cucuatayo. Ni Jesus inagasanna dagiti tattao cadagiti nasacsakitda idi adda pammatida iti pannacabalinna; tinulonganna ida cadagiti banbanag a mabalinda idi a makita, ket iti casta pinapigsana ida nga agtalec Kencuana iti

maipanggep cadagiti banbanag a dida makita—nga inturongna ida a mamati iti pannacabalinna a mamacawan cadagiti basbasol. Daytoy inlawagna unay idi pinangagasna iti lalaki a di macagunay: “Tapno maammoanyo a ti Anac ti tao adda pannacabalinna ditoy daga a mamacawan cadagiti basbasol, (idin cunana iti saan a macagunay), Bumangonca, alaem ta iddam, ket inca idiaiy balaymo.” Mateo 9:6. Ni met Juan evangelista cunana idi sasawenna ti maipapan cadagiti milagro ni Cristo, “Dagitoy addada a naisurat, tapno patienyo a ni Jesus isu ti Cristo, ti Anac ti Dios; ken tapno gapu iti pammatiyo, maaddaancayo iti biag iti naganna.” Juan 20:3.

Pacasaritaan ti di Macagunay

Manipud iti nabatad a sarita iti Biblia no casano ti panangagas ni Jesus cadagiti masacsakit idi, adda maadaltayo no casano ti panamati Kencuana nga agpaay iti pannacapacawan dagiti basbasol. Intay iti pacasaritaan di saan a macagunay idiaiy Betesda. Daydi dacsangasangasat a masakit awan nabalbalinna; saanna nga inaramat dagiti saccasana iti agtallopulo ket walo a tawen. Nupay casta imbilin kencuana ni Jesus, “Tumacderca, bagcatem ta iddam ket magnaca.” Daydi masakit a tao nabalina coma a kinunana, “Apo, no agasannac, surotecto ti saom.” Ngem saan, namati iti sao ni Cristo, namati nga immimbagen, ket dinagusna ti naggunay; inkeddengna ti magna, ket nacapagna. Sinurotna ti sao ni Cristo, ket ti Dios ti nangted iti pannacabalin. Isu immimbag.

[61]

Saanmo a Maisalacan ta Bagim

Iti castoy met la a casasaad sicut’ maysa a managbasol. Saanmo a mabalin nga abbongan dagiti napalabas a basbasolmo, saanmo a mabalin a baliwan ta pusom, ken aramiden a nasantoan ti bagim. Ngem ti Dios icarina nga aramiden amin daytoy gapu ken Cristo. Patiem dayta a cari. Ipuenom dagiti basbasolmo, ket itedmo ti bagim iti Dios. Pakinacmem ti agservi Kencuana. Cas iti kinatalged ti panangaramidmo iti daytoy, castanto ti panangtungpal ti Dios iti saona kenca. No patiem ti cari, patiem a napacawancan ken nadalusancan—ti Dios aramidenna dayta a banag; mapaimbagcan,

cas idi saan a macagunay nga iniccan ni Cristo iti pannacabalin a magna idi namati a naagasan. Casta met ti naaramid ita no mamatica.

Dimo urayen ti pannacaricnam a naimbagcan, no di ket cunaem, “Patiec a casta; saan a gaputta maricnac, no di gaputta casta ti incari ti Dios.”

[62] Ni Jesus cunana: “Uray aniaman a dawatenyo no agcararagcayo patienyo nga awatenyo ket maaramid- to.” Marcos 11:24. Adda casasaad a cumuyog itoy a cari—nga agcararagtayo cas mayannurot iti pagayatan ti Dios. Ngem pagayatan ti Dios a dalusannatayo iti basol, nga aramidennatayo nga annacna, ken tapno mabalintayo ti agbiag iti nasantoan a panagbiag. Gapuna a mabalintay ti agdawat cadagitoy a bendicion, ken pasien nga awatentay ida, ket satay agyaman iti Dios iti panangawattay cadacuada. Isut’ gundawaytayo ti mapan ken Jesus nga in padalusan, ken agtacder iti sango ti linteg nga awan babain ken butbuteng. “Awan ngarud ita ti aniaman a pannacadusa a maipaay cadagiti adda ken Cristo Jesus, isuda a saan a magna cas iti lasag, no di ket cas iti Espiritu.” Roma 8:1 (texto Griego).

Ginatangnaca ti Dios iti

Maysa a Pateg

Manipud itan saanmon a cucua ta bagim; nagatangca iti maysa a pateg. “Nasubbotcayo iti barengbareng a panagbiagyo, . . . saan a naaramat dagiti agrupsa a cas iti pircac ken balitoc; no di ket gapu iti napateg a dara, daydi dara ni Cristo, a cas dara ti maysa a cordero nga awan pagdacsan ken tulawna.” 1 Pedro 1:18, 19. Gapu itoy nalaca nga aramid ti pammati iti Dios, ti Espiritu Santo pinasngayna ti maysa a baro a biag iti uneg ta pusom. Maysacan a casla ubing a naiyanac iti caman ti Dios, ket ay-ayatennacan a cas iti panagayatna iti Anacna.

[63] Itan ta naitedmo ti bagim ken Jesus, dica agsanud, dimo ipanpanaw ti bagim Kencuana, no di ket inaldawaldaw coma a cunam, “Cucuanac ni Cristo; intedco ti bagicon Kencuana;” ket dawatem Kencuana nga itedna kenca ti Espirituna, ket aywanannaca coma ti graciana. Idinto nga iti panangitedmo iti bagim iti Dios, ken iti panamatim Kencuana, sicut’ nagbalin nga anacna, casta met nga ag-

biagcan Kencuana. Ti apostol cunana: “Idinto ngarud nga inawatyo ni Cristo Jesus nga Apo, agbiagcayo Kencuana.” Colosas 2:6.

Dagiti dadduma casda la maricna a masapulda ti mapadas, ket masapulda nga ipanecnec iti Apo a nabaliwandan, sadanto mabalin a tagicuaen ti bendicionna. Ngem mabalinda a tagicuaen ti bendicion ti Dios uray pay itan. Masapulda nga icutan ti paraburna, ti Espiritu ni Cristo, a tumulong cadagiti kinalap-itda, wenna saan dida mabalin nga abaken ti dakes. Ni Jesus ayatenna ti ipapantayo Kencuana cas iti agdama a casasaadtayo, a naimbasolan, awanan mabalbalin ken patultulongan. Mabalintay ti mapan agraman ti isuamin a kinacapuytayo, kinaong-ongtayo, kinamanagbasoltayo, ket agpasagtay a sibababawi idiay sacaananna. Isut’ gloriana ti panangaclolona cadatayo cadagiti tactakiag ti ayatna, ken mangpatapat cadagiti sugsugattayo, ti panangugasna cadatayo iti amin a kinarugit.

Ti Pacatnagan Dagiti Rinibu

Ditoy ti pacatnagan dagiti rinibribu: saanda a patien a ni Jesus pacawanenna ida, a sinaggaysa, tunggal tao. Saanda nga alaen ti Dios cas iti saona. Dagiti isuamin a mangtungpal cadagiti condicion adda gundawayda a mangammo nga agpaay cadacuada met laeng a ti pannacapacawan ti tunggal basol maited a sibubulos. Iccatem ti panagatap a dagiti carcari ti Dios saan a sica ti pagpaayanda. Agpaayda iti isuamin a managsalungasing nga agbabawi. Adda pigsa ken parabur a naisagana gapu ken Cristo nga iyegto dagiti agserservi nga angeles iti tunggal mamati a cararua. Awan casta unay ti kinamanagbasolda a dida mabalin a masaracan ti pigsa, kinadalus ken kinalinteg ken Jesus, a natay gapu cadacuada. Isu adda a siuuray a mangucsob cadacuada cadagiti pagananayda a minansaan ken rinugitan ti basol, tapno cawesanna ida cadagiti puraw a pagan-anay ti kinalinteg: yawisna cadacuada ti biag tapno dida matay.

[64]

Mamacawan ti Dios

Ti Dios saanna nga ipaay cadatayo ti cas ti ipaay dagiti tattao iti maysa ken maysa. Dagiti panpanunutna isudat’ panpanunut ti

parabur, ayat, ken casusudian a panangngaasi. Cunana, “Ti managdacadakes bay-anna coma ti dalanna, ken ti tao a saan a nalinteg dagiti panunutna; ket agsubli coma ken ni Jehova ket Isu caasiananto; ken iti Diostayo, ta Isu pacawanennanto iti nawadwad.” Isaias 55:7. “Siac pinucawco a casla ulep a napuscol dagiti kinasukirmo, ken cas maysa nga ulep dagiti basolmo.” Isaias 44:22.

Ayatennaca ti Dios

[65] “Awan ti ragsacco iti ipapatay daydiay a matay, cuna ni Apo Jehova; agbalaliwcayo ngarud, ket agbiagcayo.” Ezekiel 18:32. Ni Satanas sisasagana a manggudas cadagiti naingasatan a pamatalged ti Dios. Tarigagayanna nga iccaten ti isuamin a sinamar ti namnama ken isuamin a rayray ti lawag manipud iti cararua; ngem dimo palubosan nga aramidenna daytoy. Dica ipangag ti mannulisog, no di ket cunam: “Ni Jesus natay tapno agbiagac. Isu ayatennac, ket saanna a pagayatan a mapucawac. Adda maysa a manangngaasi nga Amac a nailangitan; ket numanpay inrurumenco ti ayatna, numanpay dagiti bendicion nga intedna caniac nadaddadaelda, tumacderacto ket mapanac ken Amac ket cunac, ‘Nacabasolac iti maicaniwas iti langit ken iti sangoanam, diac maicarin a managan iti anacmo; icabilnac a cas maysa cadagiti mangmangged Kenca.’ ” Ti pangngarig saritaenna kenca no casano ti pannacaawatto ti nayaw-awan: “Ngem idi adayu pay laeng, nakita ni amana ket simnec ti caasina, ket timmaray ket inappungolanna ti tengngedna, ket inagagcanna.” Lucas 15:18-20.

Gumawawa ti Dios Cadagiti Annacna

Ngem daytoy a pangngarig, uray pay nasam-it ken macaabbucay unayen ti casasaadna, agcurang pay laeng iti panangyebcasna iti awan patpatinggana a kinamanangngaasi ti nailangitan nga Ama. Ti Apo iti pannacaaramat ti mammadtona ibunannagna, “Siac nagayatac kenca iti agnanayon a panagayat; gapuna a babaen ti kinamanangngaasi inyasidegca.” Jeremias 31:3. Cabayatan ti caadda pay laeng ti managbasol iti adayu manipud iti balay ti Ama, a rarraritenna ti cucuana iti daga a gangannaet, ti puso ti Ama gumawgawawan kencuana; ket tunggal pannacailiw a mangtucay iti cararuana nga

agsubli iti Dios, awan daduma no di isut' nadungngo a pananguyuyot ti Espirituna, nga ay-aywen, sugsgugnoen, ken guyguyuguyenna ti nayaw-awan nga agturong iti ayat ti puso ti Ama.

Agduaduaca Pay Laeng?

Mabalinmo pay la ngata ti agduadua, idinto nga adda iti sangwanam dagiti nawadwad a carcari ti Biblia? Mabalinmo aya a pasien nga inton araraan ti nacacaasi a managbasol ti agsubli, ket tari-gagayanna a baybay-an dagiti basbasolna, a ti Apo lapdannanto tapno saan a macaumay iti sacaananna a sibababawi? Tumayab coma dagiti casta a panpanunut! Awan ti adadda a macapadakes ita cararuam ngem iti panangpanpanunutmo iti casta maipapan iti Ama a nailangitan. Isu guraenna ti basol, ngem ay-ayatenna ti managbasol, ket intedna ti bagina babaen ti panagbalin ni Cristo a tao tapno amin a mayat, mabalinda coma ti maisalacan, ket maaddaanda coma cadagiti agnanayon a bendicion idiay pagarian ti gloria. Ania pay ti napigpigma wenno nasamsam-it a sao a nabalina coma a naaramat ngem ti pinilina a pangisawang iti ayatna cadatayo? Ibutannagna, "Mabalinan aya ti maysa a babai a lipatan ti maladagana nga agsuso, a dina ket coma caasian ti anac ti aanacanna? wen, dagitoy macalipatda, ngem saanac a macalipat kenca." Isaias 49:15. [66]

Tumangadca

Tumangadca coma, sica nga agpangpangngadua ken agpigpigerger ta ni Jesus adda a sibibiag a mangibabaet cadatayo. Agyamanca iti Dios gapu iti panangitedna iti ay-ayatenna nga Anac, ket dawatem a di coma barengbareng ti ipapatayna gapu kenca. Ti Espiritu awisennaca ita nga aldaw. Umayca iti amin a pusom ken Jesus, ket mabalinmo a tagicuaen ti bendicionna.

Iti pannacabasam cadagiti carcarina, laglagipem nga isudat' pannacaibalicas ti di maiyebcas nga ayat ken caasi. Ti naindaclan a puso ti Agnanayon nga Ayat situturong iti managbasol a buyogen ti awan patinggana nga asi. "Kencuana maaddaantayo ti pannacasubbot gapu iti darana, ti pannacapacawan dagiti basbasol." Efeso 1:7. Wen, mamatica laeng a ti Dios ti catulongam. Cayatna nga isubli ti nadosan a ladawanna iti tao. Inton umadanica Kencuana a [67]

[68] buyogan ti panangipudno iti basol, ken panagbabawi, umadaninto
kenca agraman panangngaasi ken pammacawan

Pangammoan no sino ti adalan

No ti maysa adda ken Cristo, isut' baro a parsua: dagiti banag a daan napalabasdan, adtoy nagbalinda a baro." 2 Corinto 5:17.

Ti maysa a tao mabalin a saanna a maibaga ti justo a tiempo wenno lugar, wenno pasurotan dagiti amin a napasasamac iti pan-nacaconvertirna, panagbalbaliw ti biagna; ngem daytoy saan nga isut' mamanecec a saan a naconvertir. Ni Cristo kinunana ken Nicodemo, "Ti angin agpuyupoy iti pagayatanna, ket mangngegmo ti awerna; ngem dica ammo no adino ti paggapuanna ken adino ti papananna: casta ti amin a mayanac iti Espiritu." Juan 3:8. Cas ti angin, a di makita, ngem nupay casta dagiti gapuananna makita ken maricna ida iti nalawag, casta ti panagtrabajo ti Espiritu ti Dios iti puso ti tao. Daydiay mangpabaro a pannacabalin a di makita ti mata ti tao, parsuaenna ti baro a biag iti cararua; mangparsua iti baro a biag a caasping ti ladawan ti Dios. Numanpay naulimec ken di madmadlaw ti trabajo ti Espiritu, dagiti bungana maiparangaranga. No ti puso nalpasen a pinabaro ti Espiritu ti Dios, ti panagbiag isunto ti manacsi iti casta a napasamac. Numanpay awan maar-aramidtayo iti pannacabalbaliw dagiti puspusotayo, wenno iti panangitunostayo cadagiti bagbagitayo iti Dios; numanpay ditay pulos agtalec cadagiti bagbagitayo wenno cadagiti naimbag nga aramiditayo, ti panagbiag-tayo ipa-rangarangnanto no agtaeng met laeng ti parabur ti Dios iti unegtayo. Madlawto ti panagbalbaliw iti cababalin, ug-ugali, ken ay-ayo ti panagbiag. Ti giddiat nalawag ken nabatadto iti nagsupad-dian ti casasaadda idi cua ken ti casasaadda iti agdama. Ti cababalin maiparangarang, saan a babaen ti pasaray panagaramid iti naimbag ken pasaray panagaramid iti dakes, no di ket iti pagduyosan ti nasigo a sasao, ken ar-aramid.

Agpayso a mabalin a pagparangen ti nalinteg nga awid iti ruar nga awan ti mangpabaro a pannacabalin ni Cristo. Ti panagayat iti influencia ken ti panagtarigagay iti panangidaydayaw dagiti sab-sabali mabalin a pataudenda ti maysa a nurnos a panagbiag. Ti panangilala iti dayaw mabalin nga iturongna datao a mangliclic iti

[69]

amin a langa ti dakes. Ti maysa a nabuclis a puso mabalin nga agaramid cadagiti naparabur nga aramid. Ania ti aramatentayo ngarud a pangilasin no adino a bangir ti ayantayo?

Sino ti Mangicut iti Puso?

Sino ti Mangicut iti puso? sino ti maicucuyog cadagiti panpanunutentayo? Sino ti ayatentayo nga isarsarita? Sino ti mangicut iti casudian nga ayattayo ken casayaatan a pigsatayo? No cucuanatay ni Cristo, dagiti panpanunutentayo addanto Kencuana, ket dagiti casamitan a panpanunuttayo isudat' maipapan Kencuana. Amin nga icutantayo ken adda a kinataotayo maitalagadanto Kencuana. Mailiwtayo a mangicuyog iti ladawanna, a mangibisic iti pakinakemna, a mangaramid iti pagayatanna, ken mangay-ayo Kencuana iti amin a banag.

[70] Dagidiay nga agbalin a baro a parsua ken Cristo Je sus pataudendanto dagiti bunga ti Espiritu, “ayat, rag-o, lalna, mabayag a panagitured, kinaanus, kinalaing, kinatalec, kinaemma panagtiped.” Galacia 5:22, 23. Saandanton nga itunos dagiti bagbagida cadagiti immuna a kinaderrep, no di ket babaen ti pammati iti Anac ti Dios surotendanto dagiti addangna, yanninawdanto ti cababalinna, ken dalusanda dagiti bagbagida a cas Isu nadalus. Dagidi banbanag a cagurada idi cua, ita ayatendan; ket dagiti banbanag nga inay-ayatda idi cua, ita caguradan. Ni natangsit ken managin-iisu agbalinen a naemma ken napacumbaba iti pusona. Ni ubbaw ken nacuspag agbalinen a napasnec ken di nadursoc. Ni mammartec saan nga agbarteken, ket ni narugit agbalinen a nadalus. Dagiti ubbaw a cadcadawyan ken modmoda ti lubong maiwalindan. Dagiti Cristiano saanda a sapulen dagiti “ar-arcos iti ruar,” no di ket “ti tao a makinuneg ti puso maarcosan coma iti cawes a mataginayon ti maysa a nakem a naemma ken natalna.” I Pedro 3:3, 4.

Pacapnecan ti Pudno a Panagbabawi

Awan ti pammanecnec iti pudno a panagbabawi no awan ti panagbalbaliw. No isublina ti salda, ipulangna ti tinacawna, ipudnona dagiti basbasolna, ket ayatenna ti Dios ken dagiti padana a

tao, ti managbasol mabalinnan ti agtalged a manipud ken patay immalisen iti biag.

No mapantayo ken Cristo, cas managbiddut ken managbasol a parsua, ket mairanudtayo iti mamacawan a paraburna, ti ayat tumbogto iti uneg ti puso. Tunggal awit maibilangen a nalag-an; ta ti ipaawit ni Cristo isut' nalag-an. Ti annong agbalin a rag-o, ket ti sacri-ficio agbalin a pagragsacan. Ti dalan nga idi cua casla nalicmut ti sipngget, agbalinen a nalawag, a silnagan dagiti rayos ti Init ti Kinalinteg. [71]

Ti macaay-ayo a cababalin ni Cristo madlawto cadagiti pasurotna. Nagragsacanna idi ti panagaramidna iti pagayatan ti Dios. Ti panagayat iti Dios, ti panagregta nga agpaay iti pacaipadayaganna, isut' mangituray a pannacabalin idi iti panagbiag ti Mangisalacantayo. Ti ayat isut' nangpaimnas ken nangpatacneng iti amin a tignayna. Ti ayat aggapu iti Dios. Ti saan a naitalaga a puso saanna a mabalin a patauden wenno paruaren ti ayat. Ti ayat masaracan laeng iti uneg ti puso a pagturayan ni Jesus. "Agayattayo, agsipud ta Isu inayatnatayo nga immuna." 1 Juan 4:19. Iti uneg ti puso a pinabaro ti parabur a nadiosan, ti ayat isut' mangabbucay iti panagaramid. Baliwanna ti cababalin, iturayanna dagiti ricna, tenglenna dagiti gartem, parmekenna ti gurangura, ket patacnengenna ti panagayat. Toy nga ayat, no icutan iti uneg ti cararua, pasam-itenna ti biag, ket mangyalis iti nasayaat nga influencia cadagiti amin nga adda iti aglicmut.

Dua a Napeggad nga Allilaw

Adda dua nga allilaw a masapul a naisangsangayan nga annadan dagiti annac ti Dios—nangnangruna dagidiay a carugrugida ti agtalec iti paraburna. Ti umuna, isu a nalpas a nasalaysayen, isu ti ikikitada iti aramidda, ken panagtalecda iti aniaman a mabalinda nga aramiden, tapno maitunosda dagiti bagbagida iti Dios. Daydiay mangpadas nga agbalin a santo babaen ti aramidna a panangtungpal iti linteg, ar-aramidenna ti di mabalin. Amin a mabalin nga aramiden ti tao nga awan ni Cristo marugitan iti kinaimbucodan ken basol. Ti parabur ni Cristo laeng, babaen ti pammati, ti macabalin a mamagsanto cadatayo. [72]

Ti maisupadi ket saan met a nacapcapuy ti kinapeggadna nga allilaw isu daytoy, a ti pammati ken Cristo ilacsidna ti tao nga agtungpal iti linteg ti Dios; ta idinto a babaen ti pammati laeng ti pacabalinantayo a makiranud iti parabur ni Cristo, dagiti aramidtayo awan bibiangda iti panacasubbottayo.

Pudno a Panagtungpal

Ngem masapul nga imatangan ditoy a ti panagtungpal saan laeng a sinan yaannugot iti ruar, no di ket panagservi ti ayat. Ti linteg ti Dios ti mangiparangarang iti casasaad ti Dios met laeng; isut' nacabuclan ti dackel a pamunganayan ti ayat, ket iti casta isut' nacaibangonan ti gobiernona idia langit ken ditoy daga. No dagiti puspusotayo mapabarodan iti caasping ti Dios, no ti nadosan nga ayat maimulan iti uneg ti cararua, saan pay la a matungpal ti linteg ti Dios iti panagbiag? Inton ti pamunganayan ti ayat maipasdeken iti uneg ti puso, inton mapabaron ti tao nga agbalin a caasping ti namarsua kencuana, matungpalton ti cari ti baro a tulag, "Icabilconto dagiti linlintegco iti pusoda, ket isuratconto ida iti isipda." Hebreo 10:16. Ket no maisuraten ti linteg iti uneg ti puso, saannanto aya a sucogen ti panagbiag? Ti kinatulgog—ti panagservi ken kinatuldio ti ayat—isu ti pudno a pagilasinan iti adalan. Castoy ti cuna ti Nasantoan a Surat, "Daytoy ti ayat ti Dios, a tungpalentayo coma dagiti bilbilinna." 1 Juan 5:3. "Ti agcuna: nga Isu ammoc, ket dina met tungpalen dagiti bilbilinna, isu naulbod, ket awan ti pudno kencua-na." 1 Juan 2:4. Lugar nga ilacsidna ti tao nga agtulgog, ti pammati, ken ti pammati laeng, isut' mangiparanud cadatayo iti parabur ni Cristo, tapno cabaellantayo ti agtulgog.

Saantay a teggeden ti pannacaisalacan gapu iti panagtulgogtayo; ta ti pannacaisalacan isut' awan bayadna a sagut ti Dios, nga awaten gapu iti pammati. Ngem ti panagtulgog isu ti bunga ti pammati. "Ammotayo nga Isu naiparangarang tapno iccatenna dagiti basbasol, ket awan basol Kencuana. Siasinoman nga agtaeng Kencuana saan nga agbasol; siasinoman nga agbasol, saanna a nakita, ket dina met naammoan." 1 Juan 3:5, 6. Ditoy ti pudno a pacakitaan. No agtaengtayo ken Cristo, no ti ayat ti Dios agnaed cadatayo, dagiti ricnatayo, dagiti panunuttayo, dagiti tignaytayo, maitunosdanto iti pagayatan ti Dios cas maiyalubog cadagiti bilbilin ti nasantoan a

lintegna. “Annacco a dungdungoen, dicay ituloc nga iyaw-awan-nacayo ti uray siasino; ti agaramid iti kinalinteg, nalinteg, cas met Isu nalinteg.” 1 Juan 3:9. Ti kinalinteg isut’ ibucsilan ti rucod ti nasantoan a linteg ti Dios, a cas nailas-ud iti uneg dagiti sangapulo a bilin a naited idiaiy Sinai.

Basol ti Kinapalanguad

Daydiay macuncuna a pammati ken Cristo a mangisuro cadagiti tattao a dida rebbengen ti agtulnog iti Dios, isut’ saan a pammati, no di ket kinapalanguad. “Gapu iti parabur naisalacancayo gapu iti pammati.” Efeso 2:8. Ngem “ti pammati, no awan dagiti ar-aramidna, isu ti pammati a natay.” Santiago 2:17. Ni Jesus kinunana iti maipapan Kencuana idi casacbayan ti yaaynat’ ditoy daga, “Pagragsacac nga aramiden ti pa- gayatam, O Diosco; wen, ti lintegmo adda iti uneg ti pusoc.” Salmo 40:8. Ket casangoanan unay ti iyuluna manen sadi langit imbunannagna ti pinangtungpalna “cadagiti bilbilin” ni Amana, “ket agtaengac iti ayatna.” Juan 15:10. Ti Surat cunana: “Gapu itoy, maammoantayo nga Isu am-ammotayo, no salimetmetantayo dagiti bilbilinna. . . . Ti agcuna nga agtalinaed Kencuana, rebbengna met ti magna a cas iti pannagnana idi.” 1 Juan 2:3-6. “Ta ni Cristo nagsagaba met gapu cadacayo, a nangibati cadacayo iti ulidan, tapno surotenyo dagiti addangna.” 1 Pedro 2:21.

[74]

Ti Condicion ti Biag nga Agnanayon

Ti condicion ti biag nga agnanayon ita cancanayon a cas met la iti casasaadna idi cua—cas met la idiaiy Paraiso idi di pay nacabasol dagiti immuna a nagannac cadatayo—ti naan-anay a panagtulnog iti linteg ti Dios, ti awan curcurangna a kinalinteg. No ti biag nga agnanayon isut’ naited iti aniaman a casasaad a nacurcurang ngem daytoy ti pagragsacan ti amin a law-ang ti mapagpeggad. Maluctanton ti dalan nga agturong iti pannacapataginayon ti basol agraman ti amin a kinaay-ay-ay ken kinacacaasina.

Casangoanan ti pannacatnagna iti basol, nabalin coma ni Adan a binukel ti nalinteg a cababalin babaen ti panagtulnogna iti linteg ti Dios. Ngem nagcurang iti panangaramidna iti daytoy, ket gapu iti basolna naipababa dagiti naicasigudantayo a casasaad, ket ditay

[75] mabalinen nga aramiden dagiti bagbagitay met laeng a nalinteg. Idinto ta managbasoltayo, ket saantay a nasantoan, ditay mabalin a tungpalen nga awan curcurangna ti maysa a nasantoan a linteg. Awan cucuatayo a kinalinteg nga isabattayo cadagiti kiddawen ti linteg ti Dios. Ngem ni Cristo nangaramid iti maysa a dalan a paglusotan a maipaay cadatayo. Nagbiag ditoy daga iti tengnga dagiti pacasuutan ken pacasulisogan a capadpada dagiti masarangtayo. Isu nagbiag iti awan basolna a panagbiag. Natay gapu cadatayo, ket ita igaygay-atna nga alaen dagiti basbasoltayo, sana ited cadatayo ti kinalintegna. No itedmo ta bagim Kencuana, ket Isut' awatem a Mangisalacanmo, iti dayta, nupay casanot' kinamanagbasol ti panagbiagmo, gapu Kencuana maibilangca a nalinteg. Ti cababalin ni Cristo ti maisuno iti saad ti cababalinmo, ket maawatca iti saclang ti Dios a casca lattay di nacabcabasol.

Mabaliwan ni Cristo ta Naimbasolan a Pusom

Ad-adu pay ngem daytoy, ni Cristo baliwana ti puso. Ag-taeng dita pusom babaen ti pammati. Masapul a taginayonem toy a pannakicadduam ken Cristo babaen ti pammati ken canayon a panangiparucmam iti pakinakemmo Kencuana; ket cas iti capaut ti panangaramidmo iti daytoy, Isu agtrabajonto kenca iti panagayat ken casta met iti panagaramid cas mayannurot iti naimbag a pagayatanna. Iti casta mabalinmon a cuna, “Ti biag a pagbiagco ita iti lasag, pagbiagco gapu iti pammati iti Anac ti Dios, Isu a nagayat caniac, ket inyawatna ti bagina gapu caniac.” Galacia 2:20. Daytat' gapuna a kinuna ni Jesus cadagidi adalanna, “Saan a dacayo dagiti agsao, no saan ket a ti Espiritu ni Amayo ti agsao a mangaramat cadacayo.” Mateo 10:20. Iti casta no ni Cristo ti agtrabajo kenca, ipangarangmonto ti isu met laeng nga espiritu ket aramidemto [76] dagiti isu met laeng nga aramid—dagiti aramid ti kinalinteg, ken panagtulnog.

Iti casta awan icutantayo a pagpasindayaw. Awan gapu ti pangitan-ocantay iti bagitayo. Ti laeng batay ti namnamatayo adda iti kinalinteg ni Cristo a maibilang a kinalintegtayo, ken iti kinalinteg nga aramiden ti Espirituna nga agtartrabajo iti unegtayo ken mangaramat cadatayo.

Dua a Kita ti Pammati a Masaracan Cadagiti Tao

No sawentayo ti maipapan iti pammati, adda maysa a gididiat a masapul a laglagipen. Adda maysa a kita ti pammati a casupadi latta ti pudno a pammati. Ti caadda ti Dios ken ti pannacabalinna, ti kinapudno ti saona, isudat' kinapudno nga uray ni Satanas ken dagiti buyotna saanda a pulos mabalin a libaken. Ti Biblia cunana a “dagiti sairo patienda met ket agpigergerda” (Santiago 2:19); ngem saan a pammati daytoy. Sadino man a yan ti saan laeng a pammati iti Sao ti Dios, no di pay ket iti panangituloc iti pakinakem Kencuana; sadino man a yan ti puso a naituloc Kencuana; ket dagiti panagayat agtalin-naedda Kencuana, adda sadiay ti pammati—pammati nga agrabaja gapu iti ayat, ken mangdalus iti cararua. Babaen toy a pammati ti puso mapabaro nga agbalin a caasping ti Dios. Ket ti puso nga idi casasaadna a saan pay a napabaro nagmadi a paiturayan iti linteg ti Dios, ket dina nabalin ti pinaiturayan; itan agragrag-o cadagiti nasantoan a bilbilinna, ket bumuyogen ken David a mangipuccaw, “O anian a panagayatco iti lintegmo! Isu ti imutectecac nga agmalmalem.” Salmo 119:97. Ket ti kinalinteg ti linteg matungpal [77] cadatayo, “a saan a magna cas iti lasag, no di ket cas iti Espiritu.” Roma 8:1 (texto Griego).

Adda dagitay nacaammon iti mamacawan nga ayat ni Cristo, ken agtarigagay unay nga agbalin nga annac ti Dios, nupay casta bigbigenda a ti cababalinda adda curangna, ti panagbiagda managbiddut, ket sisasaganada nga agduadua no dagiti pusoda nalpasen a pinabaro ti Espiritu Santo. Cayatco nga ibaga cadagiti casta a tattao, Dicay pucawen ti namnamayo. Masansanto nga intay agculob ken agsangit idiay sacaanan ni Jesus gapu cadagiti pagcurangan ken bidbidduttayo; ngem saantay coma a mapacapsut. Agpapan pay mapagbal-ligiannatay ti cabusor, saantayo a naibel-leng, ket saantayyo a nabaybay-an ken napagtalaw iti Dios. Saan; ni Cristo adda iti macanawan ti Dios, a mangibabaet met cadatayo. Kinuna ni maay-ayat a Juan. “Annacco a dungdungngoc, isuratco cada-cayo dagitoy a banbanag tapno dicay coma agbasol. Ket no addanto siasinoman a macabasol, addaantayo ti Mangibabaet iti Ama, nga Isu ni Jesu-Cristo a nalinteg.” 1 Juan 2:1. Ket dicay met lipatan dagiti sao ni Cristo, “Ni met laeng Ama ayatennacayo.” Juan 16:27. Tarigagayanna nga isublinacay Kencuana met laeng, ket kitaenna

ti kinadalus ken kinasantona a mayanninaw cadacayo. Ket no la ket itulocyo ta bagiyo Kencuana, Daydiay nangirugi iti naimbag a trabajo cadacayo ituloynanto agingga iti aldaw ni Jesu-Cristo. Ag-cararagcayo iti nasnasged pay; mamaticayo pay a naan-anay. Idinto ta mapucpucaw ti panagtalectayo iti bucodtay a pannacabalin, ag-talectay iti pannacabalin ti Mannubbottayo, ket agdaydayawtayo Kencuana Isu a salun-at ti rupertayo.

[78] No casanot' caasidegmo ken Jesus, dactackelton ti panag-parang ti pacapilawam iti imatangmo met laeng; ta ti sirmatam nalawlawagto, ket dagiti pilawmo makitamto a maigiddiat unay iti awan pilawna a cababaiinna. Daytoy ti pacakitaan a dagiti pan-nulisog ni Satanas napucawdan ti pannacabalinda; ket ti mangbiag nga influencia ti Espiritu ti Dios ririingennaca.

Awan ti nauneg pannacaparamutna a panagayat ken Jesus a macabalin nga agtaeng iti uneg ti puso a di macabigbig iti kina-managbasolna. Ti cararua a binaliwan ti parabur ni Cristo pagray-wannanto ti nadiosan a cababalinna; ngem no ditay makita ti na-palaad a cababalintayo, di bumiddut a pammanecnec daytoy a ditay pay la nabuya ti imnas ken dayag ni Cristo.

Iti ibabassit ti makitatayo a maipateg cadagiti bagbagitay met laeng, umad-adu met ti makitatayo a macaay-ayo iti agnanayon a kinadalus ken kinamanagayat ti Mangisalacantayo. Ti pannacabuy-atay iti kinamanagbasoltayo iyabugnatay a mapan Kencuana a maca-balin a mamacawan; ket inton ti cararua agpaarayaten ken Cristo agsipud ta mabigbignan ti kinaawan mabalbalinna, isunto metten ti panagparang ni Cristo a sipapannacabalin. Tunggal umadadda ti panangyabug cadatayo daydiay ricnatayo nga agpaarayay a mapan ken Cristo ken iti Sao ti Dios, tomantan-octo met ti pannacakitayo iti cababalinna, ket naan-anayto metten ti panangyanninawtay iti ladawanna.

[79]

Idadackel ken Cristo

Ti pannacabaliw ti puso a pacapagbalinantayo nga annac ti Dios isut' masasao iti Biblia a cas pannacayanac. Manen, mayasping iti irurusing ti naimbag a bukel nga immula ti agtaltalon. Iti casta met a casasaad dagidiay a caconconvertir a nag-Cristiano arigda la “ubbing a caiyanac” (1 Pedro 2:2), a “rumang-ay” (Efeso 4:15) aginggat' agbalinda a lallaki ken babbai iti rucod ti kinatayag ni Cristo Jesus. Wenno cas naimbag a bukel a naimula iti taltalon isudat' dumackel ken mangted iti bunga. Ni Isaias cunana a “managananda comat' caycayo ti kinalinteg, nga immula ni Jehova, tapno maglorificar coma.” Isaias 61:3, texto Griego. Iti casta manipud iti cadawyan a biag, maala dagiti pangngarig tapno matulongantayo a macaawat a naim-imbag cadagiti nalimed a kinapudno ti naespirituan a panag-biag.

Ti Biag Aggapu iti Dios

Ti isuamin a sirib ken kinalaing ti tao saanda a mabalin a patauden ti biag iti cabassitan a kita ti sangaparsuaan. Babaen laeng ti biag nga inted ti Dios, ti pacabalinan ti mula wenno animal nga agbiag. Casta met a babaen laeng iti biag nga aggapu iti Dios ti pacabalinan ti naespirituan a biag a mapataud iti uneg ti puspuso dagiti tattao. Malacsid no ti maysa a tao “mayanac manipud iti ngato” Juan 3:3 (texto Griego), saanna a mabalin ti makiranud iti biag nga immay inyeg ni Cristo.

[80]

Maadal iti Sangaparsuan a

Mangisuro Cadatayo

Cas iti biag, casta met iti idadackel. Ti Dios ti mamagbalin iti busel a sabong ken mamagbalin iti sabong a bunga. Gapu iti pannacabalinna ti bukel tumubo, “umuna bulong, sumaganad dawa, camaudiananna, bukel a nadanunan iti dawa.” Marcos 4:28. Ket ni

mammadto nga Oseas cunana maipapan iti Israel, “isu agsabongto a cas iti lirio.” “Isuda mapaungardanto a cas iti bukel, ken agsabongdanto cas ti uvas.” Oseas 14:5, 7. Ket ni Jesus ibilinna, “Kitaenyo dagiti lirio, no casano ti idadackelda.” Lucas 12:27. Dagiti mulmula ken sabsabong dumackelda saan a gapu iti panagagawada wenno tarigagayda wenno pigsada, no di ket gapu iti panangawatda iti inted ti Dios nga agservi iti panagbiagda. Ti ubing, babaen ti aniaman a panagagawana wenno pigsana, saanna a mabalin a nayonan ti cadackelna. Ket uray sica, babaen ti panagagawam wenno bucodmo a pigsa, saanmo a mabalin a gun-oden ti naespirituan nga idadackel. Ti mula wenno ti ubing, dumackel babaen ti panangawatna cadagiti adda iti licmutna cadagiti agservi iti panagbiagna—iti angin, lawag ti init, ken taraon. Ti pagpaayan dagitoy a sagsagut ti sangaparsuaan cadagiti animal ken mula, casta ti pagpaayan ni Cristo cadagiti agtalec Kencuana. Isu ti agpaay cadacuada nga “agnanayon a silaw” Isaias 60:19, ken “init ken calasag.” Salmo 84:11. Isu casto la ” linnaaw iti Israel.” Oseas 14:5. “Bumabanto a cas tudo iti napatpat a root.” Salmo 72:6. Isu ti sibibiag a da- num, “ti tinapay ti Dios. . . a bumaba manipud langit ket mangted ti biag itoy lubong.” Juan 6:33.

Iti pannacaaramat ti di maartapan a sagut ti Anac ti Dios, ti Dios sinallucobanna ti amin a lubong iti maysa a tangatang ti parabur a cas ti kinaadda a pudno ti angin a manglicmut iti lubong. Amin dagidiay a pilienda ti lumang-ab itoy macaited biag nga angin agbiagdanto, ket dumackeldanto nga agbalin a lallaki ken babbai ken Cristo Jesus.

Cas ti isasarang ti sabong iti init, tapno dagiti nalawag a sinamar ti init mabalinda a tulongan iti pannacapasayaat ti imnas ken libnosna, casta met datayo sumarangtayo iti Init ti Kinalinteg, tapno ti lawag ti Langit mabalinna ti agdisso cadatayo tapno ti cababalintayo mabalin a mapatan-ay a maaramid nga umasping ken Cristo.

Isuro ni Jesus ti Casta

Met la nga Adal

Isuro ni Jesus ti casta met laeng a banag iti panagcunana, “Agyancay Caniac, ket Siac cadacayo. Cas ti sanga saanna a mabalin ti mangted iti bunga nga is-isu, no di ket maicamang iti uvas, casta met a dicay mabalin, no saancay nga agtaeng Caniac . . . Ta no

awanac, awan ti mabalinyo nga aramiden.” Juan 15:4, 5. Masapul nga agtaengca ken Cristo tapno macapagbiagca iti nasantoan a panagbiag, cas ti sanga masapulna ti agtaeng iti cayo a makin-sanga tapno macadackel ken agbunga. No maisinaca Kencuana awan ti biagmo. Awan pannacabalinmo a sumupring iti sulisog wenco dumackel iti parabur ken kinasanto. No agnaedca Kencuana, mabal-inmo ti rumang-ay. No sumusupca iti biag Kencuana, saancanto a magango wenco di agbunga. Cascanto maysa a cayo a naimula iti sibay dagiti ayus ti danum. [82]

Adu dagiti mangicut iti capanunutan a masapulda nga aramiden nga is-isuda ti dadduma a paset ti trabajo. Nagtalecda ken Cristo iti pannacapacawan ti basol, ngem itan sapulenda ti agbiag a nalinteg babaen ti aramidda. Ngem tunggal pigsa a maipaay iti casta awan naimbag a banagna. Ni Jesus cunana, “No awanac awan mabalinyo nga aramiden.” Ti idadackeltayo iti parabur, ti rag-otayo, ti kinaservitayo—amin dagitoy maibatayda iti pannakicallaysatayo ken Cristo. Babaen ti pannacaicamangtayo Kencuana iti inaldaw, iti inoras—babaen ti panagtaengtayo Kencuana—dayta laeng ti pacapadackelantayo iti parabur. Saan laeng nga Isu ti mangaramid no di ket Isu pay ti mangileppas iti pammatitayo. Ni Cristo ti umuna ken maudi ken agna-nayon. Masapul nga agtaeng cadatayo, saan laeng nga iti pangrugian ken iti pagtungpalan ti dalantayo, no di ket adda coma iti tunggal addang ti dalan. Ni David cunana, “Insaadco ni Jehova a cancanayon iti sangoanac: gaputta adda iti macanawanco saanac to a maanano.” Salmo 16:8.

Casanot’ Panagtaeng ken Cristo

Saludsudem aya, “Casano ti panagtaengco ken Cris-to?”—Cas met laeng idi panangawatmo idi damona. “No casano ngarud ti panangawatyo ken Cristo Jesus nga Apo, castat’ pannagnayo Kencuana.” Colosas 2:6 (texto Griego) . “Ti nalinteg agbiagto gapu iti pammati.” Hebreo 10:38. Inyawatmo ti bagim iti Dios, tapno cucuanaca a bucbucod, tapno agservica ken sumurotca Kencuana, ket innalam ni Cristo a cas Mangisalacanmo. Si ca met laeng saanmo a mabalin nga icaro dagiti basbasolmo wenco baliwan ti pusom ngem idi nalpasma a naiteden ti bagim iti Dios, pinatim nga Isu gapu ken Cristo inaramidna amin daytoy gapu kenca. Babaen ti [83]

pammati nagbalinca a cucua ni Cristo, ket babaen ti pammati masapul a dumackelca Kencuana—babaen ti panangted ken panangawat. Masapul nga itedmo amin —pusom, pakinakemmo, panagservim—itedmo ta bagim Kencuana nga agtungpal iti amin a bilbilinna; ket masapul nga alaem amin—ni Cristo, ti nagpupunipunan ti amin a bendicion, tapno agtaeng ita pusom, tapno Isu ti pigsam, ken kinalintegmo, ken agnanayon a catulongam—tapno iccannaca iti pannacabalin nga agtungpal.

Italagam ti Bagim

iti Dios

Italagam ta bagim iti Dios iti bigat; aramidem daytoy a casumuna nga aramidmo. Castoy ti icararagmo, “Awatennac, Apo, cas cucuam a bucbucod. Irucnoyco amin a gacatco ita sacaanam. Aramatennac coma ita nga aldaw nga agservi Kenca. Agtaengca caniac, ket amin coma nga aramidco maaramidda Kenca.” Daytoy ti banag a maaramid iti inaldaw. Tunggal bigat italagam ta bagim iti Dios nga agpaay Kencuana iti dayta nga aldaw. Irucnoymo amin a gacatmo Kencuana, tapno maaramid coma wenno maidian cas iti pangiturongan ti pagayatanna. Iti castoy mabalinmo nga ited iti inaldaw-aldaw ti biagmo cadagiti im-ima ti Dios, ket iti casta ti biagmo masucogto a masucog iti caasping ti biag ni Cristo.

[84] Ti maysa a biag nga adda ken Cristo isut’ natalna a biag. Mabalin nga awan ti nalaus a ricna nga agpadlaw, ngem masapul nga adda agtalinaed ken natalna a panagtalec. Ti namnamam saan nga adda iti bagim; adda ken Cristo. Ti kinacapuymo maitipon iti pigsana, ti kinanengnengmo iti siribna, ti kinarasim iti agtaginayon a bilegna. Iti casta saanmo a kitkitaen ta bagim, ket ta nakemmo saan met coma nga agtalinaed ita bagim, no di ket cumitaca ken Cristo. Ti nakem agtaeng coma iti ayatna, ken iti imnas ken iti awan curangna a cababalinna. Ni Cristo iti pinangtallicudna iti bagina, ni Cristo iti kinapacumbabana, ni Cristo iti kinadalusna ken kinasantona, ni Cristo iti di maartapan nga ayatna—daytoy coma ti panpanunuten ti cararua. Babaen ti panangayatmo Kencuana, panangtuladmo Kencuana, ken panangisanggirmo iti aminmo Kencuana, ti pacabalinnanna a mabaliwanca a maaramid nga umasping Kencuana.

“Agyancay Caniac”

Ni Jesus cunana, “Agyancay Caniac.” Dagitoy a sao icuyogda ti capanunutan ti caadda ti inana, kinatibker, panagtalec. Manen iyawisna, “Umaycayo caniac, . . . ket paginanaencyto.” Mateo 11:28. Dagiti sao ti Sumasalmo isawangda ti isu met laeng a capanunutan: “Agtalnaca ken Jehova, ket paturaymo a siaanus.” Salmo 37:7. Ket ni Isaias ipatalgedna, “Iti kinatalna ken iti panagtalec isunto ti pigsayo.” Isaias 30:15. Toy nga inana saan a masaracan iti caawan ti ar-aramiden; ta iti awis ti Mangisalacan ti cari ti inana maicadcaddua iti awis ti panagtrabajo: “Alaenyo ti sangolco cadacayo, . . . ket macasaraccayto iti inana.” Mateo 11:29. Ti puso a capunnoan ti panagtaengna ken Cristo isuntot’ capas- necan ken cagagetan iti panagtrabajo a maipaay Kencuana. [85]

Itaengmo ta Nakemmo ken Cristo

No ti nakem agtalinaed iti bagi, mayadayu ken Cristo, a puon ti pigsang ken biag. Anansata Isut’ cancanayon nga aramid ni Satanas ti panangyadayuna iti imatang manipud iti Mangisalacan, iti casta lappedanna ti pannakicallaysa ken pannakiuman ti cararua ken Cristo. Dagiti ragsac ti lubong, dagiti kinaagawa ken dandanag ken ladingit itoy a biag, dagiti biddut dagiti sabsabali, wenno dagiti met laeng biddutmo ken pilawmo—iti aniaman wenno iti isuamin cadagitoy sapulennanto ti panangiyaw-awanna iti nakem. Dica coma paallilaw cadagiti paltuadna. Dagiti adu a managpanunut, ken agtarigagay nga agbiag a maipaay iti Dios, masansan nga iturongna ida nga agtalinaed cadagiti biddutda ken kinacapuyda, ket iti casta babaen ti panangisinana cadacuada ken Cristo, namnamaenna ti agballigi. Ditay coma aramiden ti bagitayo a pannaca-centro, ket satay agtaeng iti panagdandanag ken panagbutbuteng iti pannacaisalacantayo. Amin dagitoy yadayuda ti cararua iti IJbbog ti pigsatayo. Icumitmo ti pannacaaywan ta cararuam iti Dios, agtalecca Kencuana. Agsaritaca ken agpanunutca iti maipapan ken Jesus. Ilemmengmo ta bagim Kencuana. Iwacsim ti amin a duadua; papanawem dagiti butbutengmo. Cunam a makibuyogca ken apostol Pablo, “Saan a siac ti agbiagen no di ket ni Cristo ti agbiag caniac: ket ti biag a pagbiagco ita iti lasag, pagbiagco gapu iti pammati iti Anac ti Dios,

[86] Isu a nangayat caniac, ket inyawatna ti bagina gapu caniac.”Galacia 2:20. Agi- nanaca iti Dios. Isu cabaelanna nga aywanan daydiay incumitmo Kencuana. No icumitmo ta bagim cadagiti im-imana, iyegnacanto iti nasursuroc ngem panagballigi gapu iti Daydiay a nangayat kenca.

Agsalucag ken Agcararagca

Idi innala ni Cristo Kencuana met laeng ti galad ti tao, inreppetna ti sangcatawan Kencuana met laeng iti pannacaaramat ti galut ni ayat nga uray caanoman dinto mabalin a gessaten ti aniaman a turay malacsid no isut’ pilien ti tao met laeng. Ni Satanas canayonto nga iparangna dagiti pangsugsugno tapno itabbugnatayo a maipusay itoy a galut—tapno pilientayo nga isina dagiti bagbagitayo ken Cristo. Ditoy ti pacasapulantay nga agsalucag, makigubal, ken agcararag, tapno awan coma ti macabalin a mangitabbug cadatayo a mangpili iti sabali nga apo; gaputta canayon a siwawayawayatayo a mangaramid iti daytoy. Ngem pagtalinaedentay coma nga ikita dagiti matatayo ken Cristo, ket Isu aywanannatayto. No sikikitatay laeng ken Jesus, natalgedtayo. Awan ti macabalin a mangrabsut cadatayo iti imana. Iti ikikitatay Kencuana a cancanayon, “agbalintayo nga umasping met la Kencuana a mapadayagtayo a mapadayag a cas naggapu iti Espiritu ti Apo.” 2 Corinto 3:18.

[87] Casta idi ti nacagun-odan dagiti immuna nga adalan iti pan-nacayaspingda iti ay-ayaten a Mangisalacan. Idi nangngeg dagiti adalan dagiti sao ni Jesus, naricnada ti pannacasapulda Kencuana. Nagbirucda, nasaracanda, ket Isut’ sinurotda. Nakicuyogda Kencuana iti balay, idia panganan, idia siled, idia tay-ac. Nakicuy-cuyogda Kencuana a cas ti pannakicuyog da- giti adalan iti maysa a maestro, ket inaldaw-aldaw nga immawatda manipud cadagiti bibigna cadagiti leccion ti nasantoan a kinapudno. Kimmitada Kencuana, a cas ikikita dagiti adipen iti apoda, tapno maammoanda ti annongda. Dagidi adalan tattaoda idi a “cas cadatayo.” Santiago 5:17. Nakibacalda met iti basol a cas cada-tayo. Nasapulda ti isu met laeng a parabur tapno macapagbiagda iti nasantoan a panagbiag.

Ti Capadasan ni Juan

Uray ni Juan, a nadungdungngo nga adalan, isu a capunnoan iti panangisarming ti caasping ti Mangisalacan, saanna nga incasigud nga inicutan ti casta a macaay-ayo a cababalin. Saan la naagawa idi ken naayat iti dayaw, no dipay ket napungtot ken nalaca a malucsaaw no adda pacaranggasanna. Ngem idi naiparangarang kencuana ti cababalin ti Maysa a Nadiosan, nakitana ti pilawna, ket nagpacumbaba gapu iti pannacaammona. Ti pigsang ken anus, ti pannacabalin ken kinamanangngaasi, ti kinatan-oc ken kinaemma, a nakitana iti inaldaw a panagbiag ti Anac ti Dios, pinunnona ti cararuana iti siddaaw ken ayat. Inaldawaldaw a nacayawan ti pusona a naiturong ken Cristo, agingga iti nalipatanna ti bagina gapu iti ayatna iti Maestrona. Ti gumugura ken narasuc a panagricricna intulocna a masucog iti pannacabalin ni Cristo. Ti mangpabiag a bileg ti Espiritu Santo pinabarona ti pusona. Ti pannacabalin ti ayat ni Cristo inaramidna ti panagbalbaliw ti cababalin. Daytoy ti di bumurong a pagbanagan ti pannakicallaysa ken Jesus. Inton agtaeng ni Cristo iti puso, mabaliwan ti amin a casasaad. Ti Espiritu ni Cristo, ti ayatna, palucnengenna ti puso, parmekenna ti cararua, ket ipangatona dagiti [88] panpanunut ken tartarigagay nga iturong iti Dios ken idia langit.

Idi immuli ni Cristo sadi langit, ti ricna ti caaddana nagbati cadagiti pasurotna. Adda latta iti ricnada nga Isut' sisasango cadacuada, a sipupunno iti ayat ken lawag. Ni Jesus, ti Mangisalacan, a nakipagpagna ken nakisarsarita ken nakipagcararag cadacuada, ken nagsao iti namnama ken liwliwa cadagiti carcararuada, naipanaw cadacuada a naipangato sadi langit idi a ti damag ti talna adda pay la cadagiti bibigna, ket dagiti aweng ti timecna nagpulang cadacuada, cabayatan ti panangawat Kencuana dagiti ulep a binukel dagiti angeles—"Adtoy, addaac cadacayo nga agnanayon, agingga iti panungpalan ti lubong." Mateo 28:20. Isu immuli sadi langit iti kita ti tao. Ammoda nga adda iti sangoanan ti trono ti Dios, ti Gayyem ken Mangisalacanda pay laeng; ket dagiti ayatna saanda a nagbaliw; nga icancanunongna pay laeng ti bagina iti agsagsagaba a sangcatawan. Indatagna iti sangoanan ti Dios dagiti caicarian ti napateg a darana, nga impacpakitana dagiti nasugsugat nga im-ima ken sacsacana, a cas panglaglagip iti ngina ti imbayadna cadagiti sinubbotna. Ammoda nga immuli sadi

langit tapno mangisagana iti pagyananda, ket umayto manen, ket icuyognanto ida Kencuana met laeng.

Nagcararag Dagiti Adalan

[89] Idi naggigimongda, calpasan ti iyuuli, sigagagarda a nangiparang cadagiti dawdawata ita ita Ama iti nagan ni Jesus. Siraraemda a nagrucnoy a nagcararag, ket inulitda ti cari nga, “Amin a dawatenyonto ken Ama iti Naganco itdennanto cadacayo. Agingga ita awan pay ti dinawatyo iti naganco: dumawatcayo ket umawatcayo, tapno maan-anay ti ragsacyo.” Juan 16:23,24. Inyunnatda ti ima ti pammati a ngumatngato agraman ti napigsa a panamangipapati: “Ni Cristo Jesus a natay; nangnangrona, ta Isut’ napagungar cadagiti natay; Isu nga adda iti macanawan ti Dios; a mangibabaet met cadatayo.” Roma 8:34. Ket ti Pentecostes ti nangyeg cadacuada iti caadda ti Mangliwliwa, a kinuna ni Cristo nga “Addanto iti unegyo.” Juan 14:17. Ket kinunana pay, “Maipaay cadacayo a mapanac: ta no diac mapan ti Mangliwliwa dinto umay cadacayo; ngem no mapanac, ibaonconto cadacayo.” Juan 16:7. Manipud idin, babaen ti Espiritu, ni Cristo agtaeng a canayonen iti puspuso dagiti annacna. Ti pannakicallaysada Kencuana nadedcketen ngem idi adda a makicuycuyog cadacuada. Ti silnag, ken ayat, ken pannacabalin ni agtaeng a Cristo nagraniag cadacuada, iti casta a dagiti tao a nacakita, “nagsiddaawda; ket nailasinda ida a nakicadcadduada ken Jesus.” Aramid 4:13.

Isu Met ti Mangisalacantayo,

Ti nagpaayan ni Cristo cadagiti immuna nga adalan, isu met ti calicagumanna a pagpaayan cadagiti annacna ita; ta idi naudi a cararagna, idi adda iti licmut ti bassit a bilang dagiti adalanna, kinunana, “Ket saan laeng a dagitoy ti idawdawatac, no di ket dagiti pay mamati Caniac gapu iti saoda.” Juan 17:20.

[90] Ni Jesus indawdawatannatayo, ket dinawatna a makipagmay-maysatay coma Kencuana, a cas iti pannakipagmaymaysana iti Ama. Ania ketdin a panagcallaysa ti castoy! Ti Mangisalacan kinunana ti maipapan Kencuana met laeng, “Ti Anac saanna a mabalinan ti agbucbucod nga agaramid iti uray ania” (Juan 5:19) ; “ni Ama idinto

nga adda Caniac: aramidenna dagiti aramidna.” Juan 14:10. Ngarud no ni Cristo ti agtaeng cadagiti puspusotayo, Isunto ti agaramid iti unegtayo, “ta ti Dios ti mamagaramid cadacayo ti panagayat ken casta met ti panagaramid ti mayalubog iti pagayatanna.” Filipos 2:13. Agaramidtayo met a cas ti panagaramidna; iparangarantayo ti isu met la nga espiritu. Ket iti casta, idinto ta ayayaten ken agtaengtayo Kencuana, “rumang-aytayo coma cadagiti isuamin ken Cristo, Isu nga ulo.” Efeso 4:15.

[91]

Ti trabajo ken ti panagbiag

Ti Dios isut' ubbog ti biag ken lawag ken rag-o iti law-ang. Cas cadagiti sinamar ti lawag nga aggapu iti init, cas cadagiti ayus ti danum a pumsuac manipud iti maysa a nabiaq a burayoc, casta ti ipupussuac dagiti bendicion manipud Kencuana a mapan cadagiti amin a parsuana. Ket sadinoman a yan ti biag ti Dios cadagiti pus-puso dagiti tattao, dayta agayusto met a rummuar a mapan cadagiti sabsabali a cas ayat ken ben-dicion.

Ti pagragsacan idi ti Mangisalacantayo isu ti panangitag-ay ken panangsubbotna cadagiti natnag a tao. Gapu itoy saanna nga imbilang ti biagna a napateg Kencuana, no di ket inibtorna ti cruz, ket inumsina ti bain. Casta met dagiti angel canayonda nga agtar-trabajo nga agpaay iti pacaparagsacan dagiti sabsabali. Daytoy ti ragsacsacda. Daydiay nga ibilbilang dagiti naimbucodan a puso a cas nababa a trabajo, ti panagservi cadagiti nacacaasi ken nababbaba iti rangcap ken casasaadda, isut' trabajo dagiti angeles nga awan basolda. Ti espiritu ti ayat a pinangipatli ni Cristo iti bagina isut' espiritu a nangramen iti langit, ket isut' anag ti kinaragsacna. Daytoy ti espiritu nga icutanto dagiti pasurot ni Cristo, ken trabajo nga aramidendanto.

[92] No ti ayat ni Cristo ti agrono iti puso, isuntot' cas itay agayamuom a bangbanglo, saan a mabalin nga ilemmeng. Ti nasantoan a bilegna maricnanto dagiti isu-

[93] Cas ti sabong a saan a dumackel iti bucodna a panangipecta, casta tayo met saantay a rumang-ay a naespirituan no awan ti tulong ti nadosan a parabur. amin a pakidennaantayo. Ti espiritu ni Cristo nga adda iti uneg ti puso isut' cas itay maysa nga ubbog idia letang, nga agburayoc a mangbang-ar iti isuamin, ket aramidenna nga aggagar nga uminum iti danum ti biag dagidiay nga agngangabit a matay.

Ti panagayat ken Jesus maiparangarango iti panagtarigagay nga agtrabajo cas iti panagtrabajona nga agpaay iti pacabendicionan ken pacaitag-ayan ti sangcatawan. Agturongto iti panagayat, panag-

dungngo, ken panangngaasi cadagiti amin a parsua nga ay-aywanan ti nailangitan nga Ama.

Saan a Biag a Nagnamnam-ay

Daydi biag ti Mangisalacan ditoy rabaw ti daga saan a biag a panagnamnam-ay ken panagservi iti agpaay Kencuana met laeng, no di ket nagtrabajo a sigagaget, sipapasnec, ken di nabannog a maipaay iti pannacaisalacan ti napucaw a tao. Manipud iti colloong aginggat' Calvario sinurotna ti dana ti panangtallicud iti bagi, ket saanna a sinapul ti pannacawayana manipud iti nadagsen a trabajo, macautoy a viaje, ken macapacsuy a panagagawa ken panagbannog. Kinunana, "Ti Anac ti tao saan nga immay tapno pagservian, no di ket tapno agservi, ken tapno itedna ti biagna a maysa a subbot cadagiti adu." Mateo 20:28. Daytoy idi ti naindaclan a panggep ti biagna. Isuamin a sabsabalin maududi ken paspasurotda. Isut' pannacataraoon ken pannacainumna idi ti agaramid iti pagayatan ti Dios ken mangileppas iti aramidna. Ti kinaagum ken ti pannacapaimbag ti bagina awan ti pannacaibiangda iti trabajona.

Casta met, dagidiay a makiranud iti parabur ni Cristo sisaganadanto nga agaramid iti uray ania a sacrificio, tapno dagiti sabsabali a gapu ti nacatayan ni Cristo mairanudda met iti nailangitan a sagut. Aramidendanto ti amin a mabalinda a mangpaspasayaat iti lubong a pagtaengan. Ti castoy nga espiritu isut' di bumurong a mapatubo iti cararua a pudno a naconvertir. Apaman la a macaumay ti maysa ken Cristo maipasngay metten iti uneg ti pusona ti maysa a tarigagay a mangipacaammo cadagiti sabsabali iti kinapateg ti pannakigayyem a nasaracanna ken Jesus; ti macaisalacan ken macapagsanto a kinapudno saan a mabalin a punitan iti uneg ti pusona. No macawesantayo iti kinalinteg ni Cristo, ket mapnotay iti rag-o ti Espirituna nga agnaed iti uneg, ditayto mabalin ti agulimec. No naramanan ken nakitatayon a ti Apo Isut' naimbag, addanto laeng ibagatayo. Cas ken Felipe idi nasaracanna ti Mangisalacan, agawistayto cadagiti sabsabali a mapan iti arpadna. Sapulentayto nga iparang cadacuada dagiti pangaw-awis ni Cristo, ken dagiti di makita a kinapudno ti umay a lubong. Addanto narubrob a tarigagay a sumurot iti dana a nagnaan ni Jesus. Addanto napasnecan a

[94]

tarigagay a dagiti adda iti liclicmuttayo makitada coma “ti Cordero ti Dios, a mangiccat iti basol ti lubong.”

Panagpaay Cadagiti Sabsabali

[95] Ket ti aramid a panangbendicion cadagiti sabsabali agbanagto met a pacabendicionantayo. Daytoy ti panggep ti Dios a nangtedan cadatayo iti maysa a paset nga aramidentayo iti gacat ti pananubbot. Iniccanna ti tao iti gundaway a makiranud iti nadosan a cababalin, ket sada met iparanud dagita a bendicion cadagiti padada a tao. Daytoy isut’ cangatoan a dayaw, cadackelan a rag-o, a mabalin nga ited ti Dios cadagiti tao. Dagidiay nga agbalin a casta a makipaset iti trabaja ti ayat isudat’ maipan iti caasitgan iti Namarsuada.

Ti Dios nabalinna coma nga incumit ti damag ti evangelio, ken isuamin nga aramid ti naayatan a panagservi, cadagiti nailangitan nga angeles. Nabalinna coma nga inaramat dagiti sabali a pamuspusan tapno maaramidna toy a panggepna. Ngem iti awan patinggana nga ayatna pinilinatayo a catulonganna nga agrabaja, a caddua ni Cristo ken dagiti angel, tapno mabalintay ti mairanud iti bendicion, rag-o, ken naespirituan a pannacaitag-ay, a cas maibunga ti castoy a panagservi nga awan agumna.

Makipagsagaba ken Cristo

Makipagricnatay ken Cristo babaen ti pannakipagsagabatayo Kencuana. Tunggal aramid a panangtallicud iti bagi tapno agpaay a pagimbagan dagiti sabsabali papigsaenna ti espiritu ti kinamangayay ita uneg ti puso ti managparabur, ket idecdecketna ti bagina iti pannakicaddua iti Nanubbot iti lubong, Isu nga “idinto a nabacnang, gapu cadacayo nagbalin a napanglaw, tapno dacayo, gapu iti kinapanglawna, bumacnangcayo coma.” Ket ti panangtungpaltay iti castoy a panggep ti nacaparsuaantayo, ti pacapagbalinan ti biag a bendicion cadatayo.

[96] No inca agrabaja cas iti nangisangratan ni Cristo cadagiti adalanna, ket agawisca cadagiti cararua a mapan Kencuana, maricnamto ti pannacasapul iti naun-uneg a capadasan ken dacadackel a pannacaammo cadagiti nadosan a banbanag, ket agbisin ken mawawcanto iti ki- nalinteg. Makipacpacaasicanto iti Dios, ket

ti pammatim mapapigsanto, ket ti cararuam uminumto a sibubuslon iti bubon ti pannacaisalacan. Ti pannacasarangetmo iti ibubusor ken pacasuutan isuntot' managdag kenca a mapan iti Biblia ken agcararag. Rumangaycanto iti parabur ken pannacaammo ken Cristo, ket bumacnangcanto iti capadasan.

Awan Lugar ti Kinasadut

Ti espiritu ti di naimbucodan a panagtrabaho nga agpaay cadagiti sabsabali, mangted ti kinauneg, kinatalimudoc, ken na-Cristianoan a kinamanagayat iti cababalin, ket yegna ti talna ken ragsac iti agicut Kencuana. Dagiti tartarigagay maipangatoda. Awan pagyanan ti panagsasadut wenno panagagum. Dagidiay a mangwatwat a casta cadagiti na-Cristianoan a parabur dumackeldanto ket agbalindanto a napigsa nga agrabaho a maipaay iti Dios. Addanto cadacuada dagiti nalawag a naespirituan a panagawat, ken natibker ken dumacdackel a pammati, ken dumegegdeg a pannacabalin iti panagcararag. Ti Espiritu ti Dios, a mangtignay iti espirituda, angayenna dagiti nasagradoan a pannakitunos ti cararua, a patauden ti nadosan a sagid. Dagidiay a mangitalalaga a casta cadagiti bagbagida iti aramid nga awan agumna nga agpaay iti pagimbagan dagiti sabsabali, sitalalged unay nga agtartrabajoda a mangaramid iti pannacaisalacanda.

Ti caycaysuna laeng a dalan ti irarang-ay iti parabur isut' panangaramid iti ipatrabaho ni Cristo cadatayo a ditay panpanunuten ti gunguna—agtrabajotayo iti amin a cabaelantayo a tumulong ken mamendicion cadagidiay a macasapul iti tulong a mabalintay nga ited cadacuada. Ti pigsa umay babaen ti panangwatwat; ti kinagaget isut' condicion a kiddawen ti panagbiag. Dagidiay a mangpadas nga agbiag a cas Cristiano baben ti panangawatda a panangawat cadagiti bendicion a dumteng gapu iti pannacaaramat ti parabur, ket sa awan ar-aramidenda a maipaay ken Cristo, agbiagda laeng a mangmangan nga awan trabajoda. Ket iti naespirituan a panagbiag a cas met laeng ti lubong a natural, agbanagto laeng daytoy iti panaglaad ken panagrupsa. Ti maysa a tao nga agmadi a mangwatwat cadagiti tactackiagna pagammoanto la ta mapucawna ti amin a pannacabalinna a mangaramat cadacuada. Casta met ti Cristiano a di mangwatwat cadagiti inted ti Dios a pannacabalinna, saan laeng a di dumackel

[97]

nga agbalin a cas ken Cristo, ngem mapucawna pay ti pigsang nga addan kencuana.

Ti Aramaten ti Dios

Ti iglesia ni Cristo isut' tinudingan ti Dios a maaramat nga agpaay iti pannacaisalacan dagiti tao. Ti trabajona isu ti panangipanna iti evangelio iti lubong. Ket ti rebbengen naipaannong iti amin a Cristiano. Tunggal maysa, cas pacadanonan ti talento ken gundawayna, rebbengna a tungpalen ti bilin ti Mangisalacan. Ti ayat ni Cristo, a naiparangarang cadatayo, aramidennatay a macautang cadagiti isuamin a di macacaammo Kencuana. Ti Dios iniccannatayo iti lawag, saan a tapno agpaay cadatayo laeng no di ket tapno yannaraartay cadacuada.

[98] No dagiti pasurot ni Cristo naregtada coma iti rebbengda, iti saad ti maysa ita, adda coma rinibribu a mangibunbunannag iti evangelio cadagiti daga a capaganoan. Ket amin dagiti di macabalin nga agtrabajo iti bagida, saranayendanto ti trabaje babaen ti pannacaaramat dagiti cucua, ayat, ken carcararagda. Ket masapul nga adda pay coma napasasnec a panagtrabajo nga agpaay cadagiti carcararua cadagiti nasnacion Cristiana.

Ditay masapul ti mapan cadagiti daga a capaganoan, wenna uray panawan ti balay a pagtaengantayo, no idiay ti pacasapulantayo nga agtrabajo a maipaay ken Cristo. Mabalintay nga aramiden daytoy iti uneg dagiti balbalaytayo, iti uneg ti iglesia, cadagiti maasitgantayo, ken cadagiti catrabajoantayo.

Allawagi Idi ni Cristo

Ti Mangisalacan inaramatna ti ad-adu a paset ti panagbiagda idi adda ditoy daga iti naanus a panagtrabajo idiay balay ti allawagi sadi Nazaret. Dagiti agserservi nga angeles tinulonganda ti Apo idi makicuycuyog cadagiti nababa a tattao ken mangmanged, a di nabigbig ken di naidaydayaw. Simamatalec idi a nangtungtungpal iti nacaibaonna idi agtartrabajo iti nanumo a pagsapulanna, a cas met idi nangagas cadagiti masakit wenna idi nagna iti rabaw dagiti nadawel a dalluyon idiay Galilea. Anansata, uray cadagiti

canumoan nga annong ken cababaan a saad ti panagbiag, mabalintay ti makipagna ken makipagtrabajo ken Jesus.

Ti apostol cunana, “Tunggal maysa agtaeng coma iti Dios, iti daydiay casasaad a nacaayabanna.” 1 Corinto 7:24. Ti comerciante mabalinna ti agtrabajo iti comerciona iti maysa a pamayan a pacai-dayawan ti Maestrona gapu iti kinamatalecna. No isut’ pudno a pasurot ni Cristo, itugotnanto ti religionna iti isuamin nga aramidna, ket iparangaragnanto cadagiti tattao ti espiritu ni Cristo. Ti mecanico cabaelanna met ti agbalin a nagaget ken matalec a pannacabagi Daydiay nagtrabajo cadagiti nanumo a pagsapulan ti pagbiag idiyay caturturodan ti Galilea. Tunggal maysa a mapananganan iti nagan ni Cristo agtrabajo coma iti casta a dagiti sabsabali a macakita cadagiti naimbag a trabajona, maiturongda a mangidayaw iti Namarsua ken Mannubbotda.

[99]

Iti Tunggal Tao iti Aramidna

Adu dagiti nagpambar iti dida panangited cadagiti talugadingda iti pinagservi ken Cristo gaputta adda met sabsabali nga addaan daddadackel a talugading ken gundaway. Naisacnap ti capanunutan a dagidiay laeng addaan naisangsangayan a talugading ti makiddaw a mangitalaga cadagiti cabaelanda a maiservi iti Dios. Nairuamen iti panagaw-awat dagiti adu a dagiti talento maitedda iti sumagmamano laeng a naparaburan a tattao, ket mailacsiden dagiti sabsabali, iti casta ngarud a didan naayaban a makiraman iti panagbannog wenno cadagiti gunguna. Ngem saan a casta ti pannacailadawanna ti panggarig. Idi ti apo ti sangacabbalayan inayabanna dagiti adipenna, intedna iti tunggal maysa ti aramidna.

Babaen iti naayat nga espiritu mabalintay nga aramiden dagiti canumoan nga annong ti panagbiag “a casla maipaay iti Apo.” Colosas 3:23. No ti ayat ti Dios adda iti uneg ti puso, maiparangarango iti panagbiag. Ti nasam-it nga ayamuom ni Cristo licmutennatayto, ket ti influenciatayo macaipangato ken macabendicionto.

Saanmo a masapul ti aguray cadagiti dadackel a gundaway wenno datdatlag a cabaelan sacanto mapan ag- trabajo a maipaay iti Dios. Saanmo a masapul a panunuten no ania ti panangipagarup ti lubong kenca. No ti inaldaw a panagbiagmo panecnecanna ti ki-

[100]

nadalus ken kinapasnec ti pammatim, ket dagiti dadduma mamatida a tarigagayam a paimbagen ida, dagiti aramidmo didanto masaaw uray cascasano.

Dagiti canumoan ken capanglawan cadagiti adalan ni Jesus macapagbalinda a pacabendicionan dagiti sabsabali. Mabalin a dida mabigbig nga adda aniaman a naisangsangayan nga imbag nga ar-aramidenda, ngem babaen ti di agpacapuot nga influenci-ada mabalinda nga irugi dagiti dalluyon ti bendicion nga umacaba ken umun-uneg, ket dagiti naingasatan a bungada mabalin a dida maammoan uray caanoman aginggat' aldaw a pannacaited ti maudi a gunguna. Saanda a maricna wenno ammo nga adda aniaman a dackel nga ar-aramidenda. Saan a masapul a pagdandanaganda ti maipapan iti pagrang-ayan ti trabajo. Masapulda laeng ti agtuloy a sitatalna, nga aramidenda a simamatalec ti trabajo nga intuding ti nadiosan a panangidalan, ket ti panagbiagda saanto a barengbareng. Dagiti cararuada rumang-aydanto a rumang-ay inggat' agbalinda a caasping ni Cristo; isudat' catulongan ti Dios itoy a biag, ket iti casta agsagsaganada a maitutup iti nangatngato a trabajo ken iti awan libegna a rag-o ti umay a biag.

[101]

Pannacaammo iti Dios

A du dagiti pamayan a sapulen ti Dios a pangipacaammona iti bagina cadatayo ken panangiturongna cadatayo a maitipon Ken-cuana. Ti sangaparsuaan makisarita a di agsarday cadagiti ricnatayo. Ti nacalucat a puso mapaslepanto iti ayat ken gloria ti Dios cas maiparangarang cadagiti aramid ti imana. Ti sititimud a lapayag mangngeg ken maawatanna dagiti pannakisao ti Dios babaen ti pannacaaramat dagiti aramid giti im-imana. Dagiti nalangto a tay-ac, dagiti natayag a caycayo, dagiti busel ken sabsabong, ti lum-ablabas nga ulep, ti agtintinnag a tudo, ti bumaresbes a waig, dagiti dayag dagiti langlangit, makisaritada cadagiti puspusotayo, ket awisendatay a makiammoammo iti Daydiay nangaramid cadacuada amin.

Ti Mangisalacantayo binungonna dagiti napateg a leccionna iti panangaramatna cadagiti banag ti sangaparsuaan. Dagiti caycayo, dagiti agtaytayab, dagiti sabsabong iti tay-ac, dagiti turturod, dagiti dandanaw, ken dagiti nangayed a langlangit, a cas met cadagiti mapaspasamac ken manglicmut iti inaldaw a panagbiag, naisinggallutda amin cadagiti sao ti kinapudno, tapno iti casta dagiti leccionna masansan coma a maipalagipda iti panunut, uray iti tengnga ti panagagawa ti tao iti panagbiagna.

Ti Dios cayatna a dagiti annacna tagipatgenda coma dagiti aramidna, ket agrag-oda coma iti nabatad ken [102]

Iti panangadalmo cadagiti Nasantoan a Sursurat, dawatem ti pananglawlawag ti Espiritu Santo tapno mabalinmo nga aramiden ti pagayatan ti Dios. naalinaay a ngayed a pinangarcosna iti naidagaan a taengtayo. Isut' managayat cadagiti napintas, ket nangnangruna ngem cadagiti amin a macaawis iti ruar, adadda nga ayatenna ti napintas a cababalin; cayatna a parang-ayentay ti kinadalus ken kinanacman, natalna a taltalugading a nangramen cadagiti sabsabong. [103]

Panagtulnog ken Panagtalec

No la ket imutectecantayo, dagiti aramid a pinarsua ti Dios isuro-datayto cadagiti napateg a leccion ti panagtulnog ken panagtalec. Manipud cadagiti bituen nga iti panagtarayda iti awan ugisna a dalan iti law-ang, sursurotenda, cadagiti agsasaruno a panawen, ti naituding a danada, aginggat' cababattitan nga atomo, dagiti banbanag ti sangaparsuaan tungtungpalenda ti pagayatan ti Namarsua. Ket ti Dios aywananna ti tunggal maysa ken taptapayaenna ti isuamin a pinarsuana. Daydiay a mangtaptapaya cadagiti di mabilbilang a lubong iti uneg ti law-ang, iti isu met la a tiempo imatanganna met dagiti masapsapul ti bassit a billit tuleng isu nga awan butbutengna a mangicancanta iti napacumbaba a cantana. Iti iruruar dagiti tattao a mapan iti inaldaw a trabajoda, a cas met no agcarcararagda; iti ipapanda panagidda iti rabii, ken iti ibabangonda iti bigat; ken inton agrambac ti nabacnang a tao idiay palaciona, wenno inton tiponen ti napanglaw a lalaki dagiti annacna iti licmut ti nanumo a pagtaraonda, tunggal maysa sipsiputan a siaayat ti nailangitan nga Ama. Awan lulua a manacanac a di masiputan ti Dios. Awan isem a dina tandaanan.

[104] No patientayo coma la daytoy nga awan curcurangna sumardengton amin a di rumbeng a panagdan- danag. Dagiti biagtayo saandanto a mapno cadagiti pacaup-uppapayan a cas ita; ta isuamin, dackel man wenno bassit, maicumitto cadagiti ima ti Dios Isu a di maranga gapu iti iyaadu dagiti pacadanagan, wenno di mactectecan gapu iti dagsenda. Iti dayta mananamtayton ti maysa nga inana ti cararua a di naammoan dagiti adu.

Panunutem ti Masacbayan

No dagiti ricnam agrag-oda gapu cadagiti macaawis a kinapusacsac ti daga, panunutem ti maipapan iti lubong nga umay, a dinto macaammo uray caanoman iti anniniwan ni basol ken patay; sadiay a ti langa ti sangaparsuaan saanto a macayumotan iti anniniwan ti lunod. Balabalaem ita panunutmo ti buya ti taeng dagiti naisalacan, ket laglagipem nga isuntot' nadaydayag nga adayu ngem ti madanon a balabalaen ta panunutmo. Cadagiti nadumaduma a talugading nga inted ti Dios iti sa-ngaparsuaan makitatayo ti cabassitan laeng

a gilap ti dayagna. Adda a nailanad, “Saan a nakita ti mata, ket saan a nangngeg ti lapayag, ket saan a simrec iti puso ti tao, dagiti banbanag nga insagana ti Dios cadagiti agayat Kencuana.” 1 Corinto 2:9.

Ti dumadaniw ken ti agad-adal cadagiti banbanag ti daga adu dagiti maibagada maipapan iti sangaparsuaan, ngem ti Cristiano ti mangtagisam-it iti imnas ti daga a buyogen ti cangatoan a panangipateg, agsipud ta mabigbigna ti aramid ti Amana, ket mailasina ti ayatna idia sabong ken mula ken cayo. Awan macabigbig a nalaing iti caipapanan ti turod ken ti tay-ac, ti carayan ken ti baybay, no saanna a kitaen ida a cas mangiparangarang iti ayat ti Dios iti tao. [105]

Ti Dios makisao cadatayo nga aramatenna dagiti panangidalan ti nadiosan nga aramidna, ken babaen ti influencia ti Espirituna iti puso. Cadagiti capcapadasantayo ken liclicmuttayo, cadagiti panagbalbaliw a maaramid iti inaldaw iti aglawlawtayo mabalin a macasaractay cadagiti napateg a leccion, no la ket silulucat dagiti puspustayo a mangimutectec cadacuada. Ti sumasalmo, iti panangpasurotna iti aramid ti Dios, cunana “Ti daga sipupunno iti kinamanagayat ni Jehova.” Salmo 33:5. “Siasinoman a masirib imutectecannanto dagitoy a banbanag ket panpanunutennanto ti kinamanagayat ni Jehova.” Salmo 107:43

Ti Nasantoan a Surat

Ti Dios makisao cadatayo babaen ti Nasantoan a Surat. Dito adda cadatayo dagiti nalawag a pacaiparangarang ti cababalinna, ti pannakidinnalusna cada-giti tattao, ken ti dackel a trabajo ti panubbot. Dito maluctan iti sangotayo ti pacasaritaan dagiti amma ken mammadto ken sabsabali pay a nasantoan a tattao idi unana. Isudat’ tattao a “ti kinataoda cas cadatayo.” Santiago 5:17. Makitatayo no casano ti pannakibacalda idi nagnada cadagiti pannacapapaay a cas pannapapaaytayo, no casanot’ pannacatnagda iti sulisog a cas pannacatnagtayo, ket nupay casta pinapigsada manen ti pusoda ket nagballigida babaen ti parabur ti Dios: ket iti pannacakitatayo, mapapigsatayo a makibacal a maipupon iti kinalinteg. Ket iti panagbasatayo cadagiti napateg a capadasan a naipalubos cadacuada, iti lawag ken ayat ken bendicion a naipatagicua cadacuada, ken ti trabajo nga inaramidda babaen ti parabur a naited cadacuada, daydi

[106] espiritu a nangtignay cadacuada sindianna iti uneg dagiti puspuso-tayo ti gil-ayab ti nasantoan a calicagum nga umayyo, ken tarigagay a pumada cadacuada iti cababalin—iti pannakipagnada iti Dios.

Ni Jesus kinunana maipapan cadagiti Sursurat ti Daan a Tulag—ket di ket nga'd adaddan ti kinapudnona no maipapan iti Baro a Tulag—“Isuda ti mangpanecnec ti maipapan Caniac” (Juan 5:39), ti Mannubbot, a pacaipucpucan ti namnamatayo iti biag nga agnanayon. Wen, ti amin a Biblia sasawenna ti maipapan ken Cristo. Manipud iti umuna a nailanad maipapan iti panamarsua—ta “no Isu awan awan napaadda cadagiti adda” (Juan 1:3)—agingga iti paggibusan a cari, “Adtoy Siac umayac iti madaras” (Apocalipsis 22:12)—basbasaentayo dagiti aramidna ken dengdenggentayo ti timecna. No cayatmo ti makiam-ammo iti Mangisalacan, adalem dagiti Nasantoan a Sursurat.

Punnoem ta Pusom

Punnoem ti dagup ta pusom cadagiti Sao ti Dios. Isudat' danum a sibibiag a mangep-ep iti bumarbara nga wawmo. Isudat' sibibiag a tinapay a naggaput' langit. Ni Jesus cunana, “No saancayo a mangan iti lasag ti Anac ti tao, ken uminum iti darana, awanancayo iti biag.” Ket lawlawagna ti bagina iti panagcunana, “Dagiti sao nga insaoc cadacayo, espirituda ken biag.” Juan 6:53, 63. Dagiti bagbagitayo isudat' buclen dagiti canen ken inumentayo; ket cas iti maaramid iti cadawyan a panagbiag, casta met ti maaramid iti naespirituan a pa-nagbiag: daydiay ut-utobentayo isut' mangsucog ken mamapigsa iti naespirituan a casasaadtayo.

[107] Ti pacasaritaan ti pannacasubbot isut' maysa a banag a tari-gagayan dagiti angel a kitkitaen; isuntot' ad-ada- len ken cancan-taen dagiti nasbut cadagiti awan sardayna a panawen ti agnanayon. Saanna ngarud aya a caicarian ti naannad a panangut-utob ken panang-gad-adal ita? Ti awan patinggana a caasi ken ayat ni Jesus, ti sacrificio a naaramid a maipaay cadatayo, kiddawenda ti capasnecan ken casantoan a panangpanpanunuttayo. Pagtalinaedentay coma a panpanunuten ti cababalin ti patgentay a Mannubbot ken Mangibabaettayo. Ut-utubentay coma ti nacaibaonan Daydiay immay mangisalacan cadagiti tattaona manipud cadagiti basbasolda. Ket in-ton ut-utobentay a castoy dagiti banbanag a nailangitan, ti pammati

ken ayattayo mapapigsadanto, ket dagiti carcararagtayo umadad-danto a maawatda iti Dios, agsipud ta umad-adunto ti maibuyog cadacuada a pammati ken ayat. Isudantot' carcararag a naisipan ken napasnec. Addanto natagtaginayon a panagtalec ken Jesus, ken inaldaw ken nabiaq a capadasan iti pannacabalinna a mangisalacan ingganat' panungpalan cadagiti amin nga umay iti Dios gapu Kencuana.

Ni Cristo ti Pagtuladan

Iti panagut-utobtayo cadagiti awan curang a biag ti Mangisalacan, calicagumantayto ti mabaliwan a naan-anay, ken mapabaro a mangiladawan iti kinadalusna. Addanto pannacabisin ken pannacawaw ti cararua nga agbalin a cas Kencuana a pagrucbantayo. Tunggal umadadda ti panangpanpanunuttay ken Cristo, umadad-danto met ti panangisarsaritay Kencuana cadagiti sabsabali, ken panangiparangtay Kencuana iti lubong.

Ti Biblia saan a nasuratan a maipaay laeng iti masirib; no di ket naisangrat cadagiti sapasap a tattao. Dagiti dadackel a kinapudno a masapul iti pannacaisalacan naaramidda a nalawag a cas iti matoon; ket awanto ti bumiddut ken macapucaw iti dalanda malacsid dagidiay sumurot iti bucodda a pamanunutan a di ket ti nalawag ti pannacaipaltiingna a pagayatan ti Dios. [108]

Ditay coma aw-awaten ti pammanecnec ti sinoman a tao no ania ti isuro ti Nasantoan a Surat, no di ket adalentayo dagiti Sao ti Dios a maipaay cadatay met laeng. No palubosantay dagiti sabsabali nga agpanunut a maipaay cadatayo, addanto cadatayo ti napilay a pigsa ken nakirteng a cabaelan. Dagiti natacneng a pannacabalin ti nakem mabalin a mapakebbet gapu iti curang ti pannacawatwatda nga agpanunut cadagiti banag a rebbengda coma a pagtalinaedan iti casta a mapucawda ti pannacabalinda nga umawat iti nauneg a caipapanan ti Sao ti Dios. Ti isip mapadackelto no maaramat a pamagsisilpo cadagiti masalsalaysay iti Biblia, babaen ti panamagdilig iti surat ken surat, ken dagiti naespirituan a banag cadagiti naespirituan.

Casanot' Panangpabileg iti Isip

Awan dacdackel ti pannacabalinna a mangted iti pigsa ti isip ngem iti panagadal iti Nasantoan a Surat. Awanen ti sabali a libro nga adda bilegna a mangitanoc cadagiti panunut, ken macapasaririt

iti utec, a cas cadagiti nalawa ken macapatacneng a kinapudno ti Biblia. No ti Sao ti Dios maadal laeng coma a cas iti carbenganna, dagiti tao maiccandanto iti kinalawa ti panagis-isip, ken kinatacneng ti cababalin, ken kinamanagtalimudoc a panggep a nataccon a makita cadagitoy a tiempo.

[109] Ngem bassit laeng ti maala iti dinadaras a panang-basa iti Nasantoan a Surat. Mabalín a macunos ti maysa a basaen ti entero a Biblia, ngem dina makita ti imnas wenno dina matucod ti nauneg ken nailemmeng a caipapananna. Ti maysa a pasetna a maadal a nalaing aginggat' nalawag ti caipapanannan ken makita ti pannacaisilpona iti gacat ti pannacaisalacan, napatpateg ngem ti panangadal iti adu a capitulo nga awan nalawag a panggep ken magunguna. Icuycuyogmo ta Bibliam. No adda gundawaymo, isut' basaem; ipasagepsepmo iti lagipmo dagiti texto. Uray magmagnaca cadagiti dalan mabalínmo a basaen ti maysa a paset, ket isut' panpanunutem, ket iti casta matandaanamto.

Agadalca a Sicacararag

Ditay macagun-od iti sirib no awan ti napasnec a panagimdeng ken naincararagan a panagadal. Dagiti dadduma a paset ti Nasantoan a Surat nalawagda unay a di mariro datao iti panangawat; ngem adda sabsabali a ti cababagasda awan iti rabaw, a makita iti panangtaldiap laeng. Ti maysa a paset ti Nasantoan a Surat masapul nga idilig iti sabali. Masapul nga adda naannad a panagsukimat ken naincararagan a panangpanpanpanunut. Ket ti casta a panagadal magungunaanto iti nawadwad. Cas iti pannacasarac ti mumiminas cadagiti bugas ti napateg a metal a nailemmeng iti uneg ti daga, castanto met, daydiay naanus nga agsukimat iti Sao ti Dios a cas nalmeng a gamgameng, macasaracto cadagiti agcacapateg a kinapudno, isuda a nailemmeng iti panagkita ti agsapsapul nga awanan annad. Dagiti sao nga impaltiing ti Espiritu, no ut-utuben ida iti uneg ti puso, casdanto la

[110] ay-ayus a pumpumsuac manipud iti burayoc ti biag.

Uray caanoman saan coma a maadal ti Biblia a di mabuyogan iti cararag. Casangoanan ti pananglucattay cadagiti binulongna dawotentay coma ti panangilawag ti Espiritu Santo, ket maitedto. Idi immay ni Natanael ken Jesus, ti Mangisalacan impuccawna, “Adtoy ti maysa a napudno nga Israelita, a kencuana awan ti ulbod!”

Ni Natanael kinunana, “Casano ti pannacaammom caniac?” Ket insungbat ni Jesus, “Casangoanan ti panangayab ni Felipe kenca idi addaca iti siroc ti cayo nga higos, nakitaca.” Juan 1:47,48. Ket ni Jesus makitanatayto met cadagiti nalmeng a siled ti cararag, no agsapultay iti lawag Kencuana, tapno maammoantay ti kinapudno. Addanto angel manipud iti lubong ti silaw a cumuyog cadagidiay nga agsapsapul a sipapacumbaba ti pusoda iti nadiosan a panangidalan.

Ti Espiritu Santo itan-oc ken padayagenna ti Mangisalacan. Isut’ annongna ti mangiparang ken Cristo, ken ti kinadalus ti kinalintegna, ken ti dackel a pannacaisalacan nga icutantayo gapu Kencuana. Ni Jesus cunana, “Mangalanto iti cucuac, ket ipacaammonanto cada-cayo.” Juan 16:14. Ti Espiritu ti kinapudno laeng ti adda mag-appuananna a mangisuro iti nadiosan a kinapudno. Ania ket ti panangipateg ti Diosen iti tao, ta intedna ti Anacna a natay gapu cadacuada, ket tudinganna pay ti Espirituna a mangisuro iti tao ken mangidalan kencuana a cancanayon.

[111]

Gundaway ti agcararag

Iti pannacaaramat ti sangaparsuaan ken paltiing, babaen ti panangiturong ti Dios, ken babaen ti influencia ti Espirituna, makisao ti Dios cadatayo. Ngrem dagitoy saanda nga umdas; masapultay met nga ibuyat dagiti pusotayo Kencuana. Tapno adda naespirituan a biag ken pigsatayo, masapul nga adda napudno a pannacailangentay iti nailangitan nga Amatayo. Dagiti isiptayo mabalin a maawisda a maiturong Kencuana; mabalin nga ut-utobentayo dagiti aramidna, dagiti paraburna, dagiti bendicionna; ngem daytoy, iti naan-anay a caipapanan, saan nga isut' pannakinuman Kencuana. Iti pannakiu-man iti Dios masapul nga adda ibagatayo Kencuana maipapan iti agdama a panagbiagtayo.

Ti cararag isut' pananglucacat iti puso iti Dios a cas iti maysa a gayyem. Saan a gaputta masapul, tapno ipacaammotay iti Dios ti adda a casasaadtayo, no di ket tapno maisaganatay ti bagitayo nga umawat Kencuana. Ti cararag saanna a pababaen ti Dios nga idanon cadatayo, no di ket ipangatonatayo nga idanon Kencuana.

[112] Idi adda ni Jesus ditoy rabaw ti daga, insurona dagidi adalanna no casano ti panagcararag. Imbalacadna cadacuada nga idatagda iti Dios dagiti inaldaw a masapsapulda ken italecda Kencuana ti amin a pacadanaganda. Ket ti intedna cadacuada a pammatalged a mai-

[113] Ti cararag isut' pananglucacat iti puso iti Dios a cas iti maysa a gayyem. Saanna a pababaen nga idanon ti Dios cadatayo, no ket ipangatonatayo nga idanon Kencuana. pangagto dagiti dawdawatda, agpaay met a pammatalged cadatayo.

Ni Jesus met laeng, cabayatan ti pannakipagtaengna cadagiti tao, nasansan a nagcarcararag. Ti Mangisalacan incadcadduana ti Bagina cadagiti masapsapul ken kinacapuytayo, gaputta nagbalin a maysa a gumawgawawa ken agdawawat, a binirbirucna ken Amana dagiti masapul a baro a pigsa, tapno mapakired a mangibaclay iti annongna ken sumaranget cadagiti pacasuutanna. Isut' ulidantayo iti amin a banag. Isut' maysa a cabsat cadagiti kinalap-ittayo, "ta Isu nasulisog cadagiti isuamin a banag a cas cadatayo;" ngem cas

maysa nga awan basolna, ti casasaadna nagtuckiadanna ti dakes; inibturna dagiti pannakibacal ken tuoc ti cararua iti uneg ti maysa a lubong ti basol Ti kinataona kiniddawna a masapul ken gundayayna ti agcararag. Nacasarac iti liwliwa ken rag-o iti pannakiumanna ken Amana. Ket no ti Mangisalacan cadagiti tattao, ti Anac ti Dios, naricnana ti pannacasapulna nga agcararag, di ket adadda coma a maricnan dagiti nacapuy ken managbasol a parsua a matay ti pannacasapulda iti narubrurub ken di agsarday a panagcarcararag?

Agur-uray ti Dios

Ti Nailangitan nga Ama idadaanna nga iburay cadatayo ti kinapunno ti bendicionna. Isut' gundayaytayo ti mangyad-adda iti iyiinum idiay burayoc ti awan patinggana nga ayat. Anian a nacascasdaaw ti kinatacon ti panagcarcararagtayo! Sisasagana ti Dios ken siaayat a dumngeg iti napasnec a cararag ti canunummoan cadagiti annacna, ngem nupay casta nawadwad ti maiparparangarang a panagkedked iti biangtayo a mangi- pacaammo iti Dios cadagiti masapsapultayo. Ania ngata ti panangipagarup dagiti nailangitan nga angeles cadagiti dacsangasat ken nacacacaasi a parsua, a tuptuparen sulisog, idinto a ti puso ti Dios nga awan ingga ti ayatna adda a gumawgawawa cadacuada, ken sisasagana a mangted cadacuada iti ad-adu pay ngem ti mabalinda a dawaten wenno panunuten, ket nupay casta nakiddit unay ti panagcararagda, ken bassit unay ti pammatida? Dagiti angel ayatenda ti agrucbab iti saclang ti Dios; ayatenda ti mayasideg Kencuana. Ti pannakiumanda iti Dios ibilangda a cadadaclan a rag-oda; ket nupay casta dagiti annac ti daga, isuda a macasapul unay iti tulong a ti Dios laeng ti macabalin a mangted, casda la mapneken a magna nga awan ti silaw ti Espirituna, awan ti pannakicadcaddua ti caaddana.

[114]

Banag ti Kinaliway

Ti sipnget ni dakes abungotanna dagidiay a mangliway iti panagcararag. Dagiti sulisog a yarasaas ti cabusor ay-aywenda ida nga agbasol; ket daytoy maaramid gaputta dida aramaten dagiti gundayay nga inted ti Dios cadacuada a panagcararag Kencuana. Apay a dagiti annac a lallaki ken annac a babbai ti Dios agkedkedda nga ag-

[115] cararag, idinto a ti cararag isut' tulbec iti ima ti pammati a manglucacat iti paggamengan ti langit, a nacaipenpenan dagiti awan inggana a kinabacnang ti Mannacabalin-amin? No saantay nga agcararag a di agressat ken aggaget nga agsalucag, agpeggadtayo nga agbalin a naliway ken sumina iti nalinteg a dalan. Ti cabusor sapsapulenna a cancanayon a lapdan ti dalan nga agturong iti tugaw ti caasi, tapno ditay coma mabalin a gun-oden babaen ti napasnec a cara- rag ken pammati ti parabur ken pannacabalin a mangsaranget iti sulisog.

Adda sumagmamano nga annuroten a pangibatayantay iti namamatayo a ti Dios denggen ken sungbatannanto dagiti cararagtayo. Maysa cadagiti umuna cadagitoy isu ti pannacaricna iti pannacasapultay Kencuana. Isu incarina, "Mangibucbucacto iti danum iti mawaw, ken ay-ayus ti danum iti rabaw ti namaga a daga." Isaias 44:3. Dagidiay a mabisin ken mawaw iti kinalinteg, ken mailiw iti Dios, mabalinda ti agtalged a mapnecdanto. Ti puso masapul a silulucacat iti influencia ti Espiritu, wenno saan, ti bendicion ti Dios di mabalin nga awaten.

Ti Dackel a Pacasapulantayo

Ti dackel a pacasapulantayo ti maysa a gapu a pagcararagantayo, ket isut' agcalicagum unay a maipaay iti pagimbagantayo. Ngem masapul a sapulen ti Apo tapno aramidenna dagitoy a banag gapu cadatayo. Cunana, "Agdawatcayo, ket maiccancayo." Mateo 7:7. Ket "Daydi saan a nangipaidam iti Anacna met laeng, no di ket inyawatna gapu cadatayo amin, dina aya iparaburto cadatayo dagiti amin a banbanag a mairaman Kencuana?" Roma 8:32.

[116] No palugodantay ti kinadakes iti uneg ti pusotayo, no cumpettay iti aniaman a paggaammo a basol, ti Apo dinatayto denggen; ngem ti cararag ti sibababawi ken naladingit a cararua canayon nga awatenna. No napalinteggen dagiti amin a paggaammo a kinakillo, mabalintayon a pasien a ti Dios denggenna dagiti ar-ararawtayo. Ti caicariantayo uray caanoman saannatayto a mairagpat iti panangaclolo ti Dios; ti kinapateg ni Je sus ti mangisalacan cadatayo, ti darana ti mangugas cadatayo; nupay casta adda maysa a trabajo nga aramidentayo iti pannacatungpal dagiti sapulen ti pannacaawat.

Ti sabali pay a masapul tapno adda magappuanan ti cararag isu ti pammati. "Ta masapul a ti umadani iti Dios, patienna coma nga

adda ket gungunaanna dagiti mangsapul Kencuana.” Hebreo 11:6. Ni Jesus kinunana cadagidi adalanna, “Uray aniaman a dawatenyo no agcararagcayo patienyo nga awatenyon ket maaramidto.” Marcos 11:24. Patienyo met la ti Dios cas sawen ti Saona?

Matalec ti Dios

Ti pammatalged nalawa ken awan patinggana ket matalec daydiay nangicari. No ditay maawat dagiti banag a dawotentayo, iti tiempo a panagdawattayo, masapul a patientay pay laeng a ti Apo dumngeg, ket sungbatannanto dagiti cararagtayo. Managbiddut ken ababa unay ti panagkitatayo iti casta a no dadduma agdawattayo cadagiti banag a di macabendicion cadatayo, ket ti Amatayo a nailangitan gapu iti ayatna sungbatanna dagiti cararagtayo babaen ti panangtedna iti dayta nga agpaay iti casayaatan a pagimbagantayo—daydiay a tarigagayantayo coma met laeng no adda nailangitan a sirmatatayo ket makitatayo dagiti amin a banag cas iti agpayso a casasaadda. No dagiti cararagtayo casda la di masungbatan, masapul a cumpettay iti cari; ta ti tiempo ti pannacasungbatda dumtengto laeng, ket awotentayto ti bendicion a masapultay unay. Ngem ti pammati a ti cararag canayon laeng a masung-batan cas iti calicagumantay a pannacasungbatna ken ti pannacaited ti dinawattayo, isut’ pagpagarup. Ti Dios masirib unay iti casta a di agbiddut, ket naimbag unay a di mangigawid ti aniaman a naimbag cadagidiay a magna iti kinapalongdo. Anansata dica agbuteng nga agtalec Kencuana, agpapanpay dica makita ti pannacasungbat a dagus dagiti cararagmo. Agcammatalecca iti natalged a carina, “Agdawattayo, ket maiccancayto.” Mateo 7:7.

[117]

Napeggad ti Panagduadua

No papatigmaanantayo cadagiti duadua ken dandanagtayo, wenna padasentay nga ibucsilan ti isuamin a ditay makita iti nalawag, casacbayan ti caadda pammatitayo, dumegdegto ketdi ken umun-
uneg dagiti pacariribucan. Ngem no umaytay iti Dios, ket adda ricnatayo a nacapuy ken patulongan, ta casta la ngarud, ket iti napacumbaba ken managtalec a pammati ipacaammotay dagiti masapultayo iti Daydiay awan pagpatinggaan ti pannacaammo, ken

macakita iti tunggal banag iti sangcaparsuaan, ken mangituray iti isuamin babaen ti pagayatan ken saona, mabalinna nga ipangag ket ipangagnanto ti asugtayo, ket pagraniagennanto ti lawagna iti uneg dagiti puspusotayo. Babaen ti pannacaaramat ti napasnec a cararag maideckettayo iti isip ti Awan Patinggana. Mabalinn nga awan nalatac a pammanecnec iti dayta a tiempo a ti rupa ti Mannub-bottayo nacadumog a sicacaasi ken siaayat cadatayo; ngem talaga a casta ti aramidenna. Mabalinn a ditay maricna ti dagsen ti sagidna, ngem ti imana adda a naiparabaw cadatayo a siaayat ken sicacaasi.

[118] No mapantayo agdawat iti caasi ken bendicion iti Dios, adda coma espiritu ti panagayat ken pammacawan cadagiti puspusotayo. Casanot' panagcararagtayo, "Pacawanennacami cadagiti ut-utangmi a cas met panamacawanmi cadagiti nacautang cadacami," no adda met espiritutayo a di mamacawan? No namnamaentay a masungbatan dagiti cararagtayo, masapul a pacawanentay dagiti sabsabali cas iti namnamaentayo a pannacapacawan.

Panaganns iti Cararag

Ti panagtuloy a siaanus iti cararag naaramid pay a maysa nga annuroten iti pannacaawat. Masapul nga agcararagtay a cancanayon, no cayattay ti dumackel iti pammati ken capadasan. Masapultay ti "agtalinaed iti panagcararag" (Roma 12:12); "agtalinaedcayo iti cararag, nga agsalucagcayo kencuana, a mapacuyugan cadagiti panagyaman." Colosas 4:2. Ni Pedro ibalacadna cadagiti mamati, "agparbengcay ngarud ken agsalucagcayo iti carcararag." 1 Pedro 4:7. Ni Pablo ibilinna, "Cadagiti isuamin maipacaammo coma dagiti dawdawatyoy iti Dios gapu iti cararag ken araraw ken panagyaman." Filipos 4:6. "Ngem dacayo, cacabsat," cuna ni Judas, "rumang-aycayo iti nasantoan unay a pammatiyo, nga agcarcararagcayo iti Espiritu Santo. Agtaengcayo iti panagayat iti Dios." Judas 20, 21. Ti awan sardayna a panagcarcararag isut' di mapugsat a pannacaicallaysa ti cararua iti Dios, tapno ti biag nga aggapu iti Dios agayus a mapan iti biagtayo; ket manipud iti biagtayo, agsubli nga agayus ti kinadalus ken kinasanto nga agturong iti Dios.

Adda pacasapulan ti panagregta iti cararag; awan coma ti macalapped kenca. Aramidem ti amin a pamuspusan tapno silu-lucat coma a canayon ti panaginnuman ni Jesus ken ti cararuam.

Sapulem ti amin a gun- daway tapno macapanca iti lugar ti cararag. [119]
 Dagidiay pudno nga agsapsapul iti pannakiumanda iti Dios, ad-
 dadanto a makita idiay gimong ti cararag, a matalec iti annongda,
 ken sipapasnec ken siiiliw nga agani cadagiti amin nga imbag a
 mabalinda a gun-oden. Parang-ayendanto ti isuamin a gundaway
 tapno macapanda idiay pacaawatanda cadagiti sinamar ti silaw nga
 aggaput' langit.

Cararag iti Pagtaengan

Rebbengtay ti agcararag iti uneg ti caman; ngem nangnangruna
 ngem amin ditay coma liwayan ti nalimed a panagcararag; ta isu
 daytoy ti biag ti cararua. Saan a mabalin a lumucmeg ti cararua no
 maliwayan ti agcararag. Ti panagcararag laeng iti uneg ti caman
 ken iti gimgimong saan nga umdas. Idiay pacni maluctan coma
 ti cararuam a pasukimat iti mata ti Dios. Ti nalimed a cararag
 maallingag coma laeng Daydiay Dios a dumngeg iti cararag. Awan
 comat' naalicuteg a lapayag nga umawat iti bantot dagiti casta a
 cararag. Iti nalimed a panagcararag, ti cararua siwawayawaya a di
 pasingsinga cadagiti manglicmut nga influencia, a di madaldalagada-
 gan. Siuulimec, nupay casta, umawag a sireregget iti Dios. Nasam-it
 ken agtalinaedto ti influencia a rummuar iti Daydiay macakita iti
 nalimed, a ti lapayagna silulucat a dumngeg iti cararag nga agtaud iti
 puso. Babaen ti naulimec, ken napacumbaba a pammati, ti cararua
 makiuman iti Dios, ket agurnong cadagiti sinamar ti nadosan a silaw
 tapno adda mangpapijsa ken mangsaranay kencuana iti pannakiba-
 calna ken Satanas. Ti Dios isut' torre ti pigsatayo. [120]

Agcararagca idiay siledmo; ket iti ipapanmo iti inaldaw a tra-
 bajom, itangadmo a masansan dayta pusom iti Dios. Casta idi ti
 pannakipagna ni Enoc iti Dios. Dagiti castoy a naulimec a cararag
 umulida a casla napateg nga incienso iti sangoanan ti trono ti parabur.
 Ni Satanas saanna a mabalin a pagballigian daydiay agtalinaed a
 casta ti pusona iti Dios.

Awan tiempo wenno lugar a macuna a di tumutop a pangigay-
 atan iti dawat iti Dios. Awan macabalin a mangigawid cadatayo
 a mangipangato cadagiti puspusotayo iti napasnec a panagcararag.
 Idiay dalan a caaduan ti tao, iti capennaacan ti trabajo, mabalintay ti
 mangipangato iti dawat iti Dios, ken agdawat iti nadosan a panangi-

dalan, a cas inaramid ni Nehemias idi nagdawat iti saclang ni Ari Artajerjes. Ti nalimeng a pagcararagan mabalin a masaracan iti uray sadinoman nga ayantayo. Cancanayon coma a silulucat ti ruangan ti puso, ken ti panangipangatotay iti dawattayo tapno umay ni Jesus ken agtaeng iti cararua a cas maysa a sangaili a nailangitan.

Magun-odan ti Kinadalus

[121] Nupay mabalin nga adda narugit ken naangot nga angin iti lic-muttayo, saan a masapul a lang-abentay ti buyocna, no diket mabalintay ti agbiag iti nadalus nga angin ti langit. Ripcantay ti tunggal ruangan a tumurong cadagiti narugit nga ar-arapaap ken saan a nasantoan a panpanunut babaen ti panangipangato iti cararua iti sangoanan ti Dios gaput' pannacaaramat ti napasnec a cararag. Dagidiay silulucat ti pusoda nga umawat iti tulong ken bendicion ti Dios mag-nadanto iti las-ud ti maysa nga angin a nasansantoan ngem ti angin a naidagaan, ket addanto di agsarday a pannakiumanda iti langit.

Masapultay ti maaddaan cadagiti nalawlawag a pannacakita ken Jesus, ken napunpunno a pannacaawat iti kinapateg dagiti agnanayon a kinapudno. Ti imnas ti kinasanto isu comat' mangpusec cadagiti puspuso dagiti annac ti Dios; ket tapno mabalin a magun-odan daytoy, birukentay coma ti pannacaibatad dagiti nailangitan a banbanag.

Palubosantay a rummuar ti cararua ken maipangato, tapno ic-cannatay ti Dios iti pul-oy nga aggapu iti nailangitan nga angin. Mabalintay ti agyan iti asideg unay ti Dios tapno iti tunggal di mapadpadaanan a pacasuutan nasigo dagiti panunuttayo a maiturong Kencuana a cas ti isasango ti sabong iti init.

Saanmo a Mautoyan ti Dios

Icumitmo dagiti masapsapul, ragraagsac, ladladingit, dandanag, ken butbutengmo iti Dios. Saanmo a mautoyan, ket saanmo a mabannog ti Dios. Daydiay a mangbilang iti dagup ti booc ta ulom saan a naicay iti masapsapul dagiti annacna. "Ti Apo napno iti ayat ken manangngaasi." Santiago 5:11. Ti naayat a pusona nalaca a mapaladingit gapu cadagiti ladingittayo, wenno uray gapu la iti panangisawangtay cadacuada. Ipanmo Kencuana ti isuamin a macariribuc iti nakem. Awan ti macapadagsen unay Kencuana nga awiten, ta Isut'

mangtaptapaya ngarud cadagiti lubong, Isut' mangituray cadagiti amin a maar-aramid iti law-ang. Awan aniaman a banag a pacaib- iangan ti talnatayo a dina masiputan. Awan nasipnget unay a paset ti capadasantayo a dina mabasa; awan naricut unay a riribuc a dina maurnos. Awan dakes a mapasamac iti cabassitan cadagiti annacna, awan danag a mamagpulcoc iti cararua, awan rag-o a pangparagsac, awan napasnec a cararag a rummuar cadagiti bibig, a di maimatan- gan ti nailangitan nga Ama, wenno saanna a pacangayangayan a dagus. "Agasanna dagiti nadanar iti pusoda, ket bedbedanna dagiti sugugatda." Salmo 147:3. Dagiti pannakibagi ti Dios iti saktunggal maysa a cararua nabatad ken nagdanunan unay a cas lattay awan sabalin a cararua a gapu ti nangtedanna iti dungdungoenna nga Anac. [122]

"Dmnawatcayo iti Naganco"

Ni Jesus kinunana, "Dumawatcayto iti naganco; ket diac cuna cadacayo nga icacaasicayto ken Ama: ta ni met laeng Ama ay- atennacayo." Juan 16:26,27. "Siac pinilicayo,. . . tapno ti amin a dawatenyonto ken Ama iti naganco, itdenna coma cadacayo." Juan 15:16. Ngem ti panagdawat iti nagan ni Jesus ad-adu ti caipapananna ngem ti panangisao laeng iti dayta a nagan iti pangrugian ken pag- gibusan ti maysa a cararag. Isut' panagcararag iti nakem ken espiritu ni Jesus, idinto a mamamatitay cadagiti carcarina, ket agtalectay iti paraburna, ken aramidentay dagiti aramidna.

Ti Dios saanna a panggep a ti sinoman cadatayo agbalin a casla cadagiti ermitaño wenno monjas, ket agpacnitayo manipud iti lubong, tapno ipamaysatayon ti agdaydayaw. Ti biag masapul a cas idi biag ni Cristo—adda iti nagbaetan ti bantay ken dagiti adu a tattao. Daydiay awan ar-aramidna no di agcarcararag laeng pagammoan isardengnan ti agcararag, wenno saan dagiti cararagna agbalinda a naformal nga ulli-ullit. No dagiti tattao italawanda ti nalangenan a panagbiag, ket agicaydan iti saclaw ti na-Cristianoan nga annong ken panagawit iti cruz; no isardengda ti agtrabajo a sipapasnec a maipaay iti Maestro, a nagtrabajo a sipapasnec a maipaay cadacuada, mapucawda ti caipapanan ti cararag, ket awan mangdagdag cadacuada iti panagdaydayawda. Dagiti cararagda ag- balin nga agpaay la cadacuada ken naaguman. Saanda a mabalin ti agcararag maipanggep iti masapsapul ti sangcatawan wenno iti pan- [123]

nacabangon ti pagarian ni Cristo, ken agdawat iti pigsa a tumulong iti panagtrabajo.

Paturden ti Maysa ken Maysa

Adda mapucawtayo no liwayantay ti gundaway nga aggigimong tapno papigsaen ken paturedentay ti maysa ken maysa iti panagservi iti Dios. Dagiti kinapudno ti Sao ti Dios mapucaw ti bileg ti pannacabalin ken pategda iti uneg dagiti panpanunuttayo. Dagiti puspusotayo sumardengda a pasilawan ken pariing gapu iti influenciada, ket pumanglaw ti espiritutayo. Iti panagbubunggoytay a cas Cristiano adut' mapucawtayo gapu iti curang ti panagsisinnakit ti maysa ken maysa. Ti tao nga agpacpacni la ti aramidnan saanna nga aramidn ti trabaje a pinanggep ti Dios nga aramidenna. Ti rumbeng a pannacapatan-ay dagiti nalangenan a casasaad ti cababalintayo aramidennatay a makipagricna cadagiti sabsabali, ket isut' maysa a pamuspusan iti irarang-ay ken ipipigsatay iti panagservitay iti Dios.

[124] No dagiti Cristiano agdedennada coma, ket pagasaoda iti maysa ken maysa ti ayat ti Dios, ken dagiti napateg a kinapudno ti pannacasubbot, mabang-aranto dagiti puspusoda, ket papigsaendanto ti maysa ken may- sa. Mabalin nga inaldaw nga umadut' maamoantayo maipapan iti nailangitan nga Ama, ken macaalatay iti baro a capadasan nga aggapu iti paraburna; iti dayta tarigagayantayto a sasawen ti ayatna; ket iti panangaramidtay iti daytoy, dagiti puspusotayo mapapudot ken mapatureddanto. No ad-adu coma ti pinanpanunut ken sinasaotayo maipapan ken Jesus, ket basbassit ti maipapan cadatayo met laeng, nawadwadwad coma ti pannacarinatay iti caaddana.

Dayawen ti Apo

No panpanunulentayo la coma ti Dios cas iti casansan ti caadda ti pacakitaan iti panangaywanna cadatayo, Isuntot' laglagipentayon a cancanayon, ket agrag-otayto metten a mangsarsarita Kencuana ken agdaydayaw Kencuana. Saritaentayo dagiti naidagaan a banbanag agsipud ta adda ayattayo cadacuada. Saritaentayo dagiti gayyemtayo agsipud ta ayatentay ida; dagiti ragsac ken ladingittayo naireppetda cadacuada. Ngem dacadackel nga amang ti kinaawan patinggana a

gapu ti pagayatantay iti Dios a nangnangrona ngem cadagiti naidagaan a gagayyemtayo; ket Isu comat' cangrunaan a banag iti lubong ti panangaramidtayo Kencuana nga Isut' umuna cadagiti amin a panunuttayo, ti panangsaritayo iti kinaimbagna ken panangibagatay iti pannacabalinna. Dagiti nawadwad a bendicion nga imburayna cadatayo jaanna a panggep nga isudat' mangsagepsep cadagiti panpanunut ken ayattayo iti casta nga awan ipabagitayon iti Dios; isuda ket coma ti canayon a mangipalpalagip Kencuana cadatayo, ken mangisinggalot cadatayo nga agayat ken agyaman iti nailangitan a Mangmangted pagimbagantayo. Dagitinto ket ngamin nababa a tayac ti daga ti pagtataengantayo. Itangadtay ketdi dagiti matatayo iti silulucat a ruangan ti santuario sadi ngato, isu a pagraniagan ti lawag ti dayag ti Dios, iti rupa ni Cristo, Isu a macabalin a mangisalacan "agingga iti awan pagcurcuranganna dagiti umasideg iti Dios gapu Kencuana." Hebreo 7:25.

[125]

Masapultay a dayawen ti Dios iti adadda pay "gapu iti kinamangayayna, ken gapu cadagiti nacascasdaaw nga ar-aramidna cadagiti annac dagiti tattao." Salmo 107:8. Dagiti culto a pagdaydayawtayo saan la coma a panagdawdawat ken panangaw-awat. Saan la coma a dagiti masapsapultayo ti canayon a panpanunuttayo, ket di pulos panpanunutenen dagiti imbag a maawattayo. Saan nga aglablabes ti panagcararagtayo no di ket nacurang ti panagyamantayo. Umawawattay a cancanayon cadagiti parabur ti Dios, ngem nagtaccon ketdin ti panangisawangtay iti panagyamantayo, ken nagbassit ketdin ti panagdaydayawtay iti Dios gapu iti inaramidna cadatayo.

Arag-ocayo

Idi unana ti Apo imbilinna iti Israel, no aggigimongda nga agdaydayaw Kencuana, "Mangancayto iti sango ni Jehova a Diosyo, ket agragratsaccayto iti amin a nangaramatanyo iti imayo, dacayo ken dagiti sangacabbalayanyo a nangbendicionan kenca ni Jehova a Diosmo." Deuteronomio 12:7. Ti maaramid nga agpaay iti pacidayawan ti Dios maaramid coma a siraragsac, a buyogan dagiti cancanta ken panangidayaw ken panagyaman, ket saan a mabuyogan iti ladingit ken sidunget.

Ti Diostayo isut' naasi ken managparabur nga Ama. Ti culto a pagdaydayaw Kencuana saan coma a maibilang a dadagsen ti

[126]

puso ken pacabannogan nga aramid. Rebbengna a pagragragsacan ketdi ti panagdaydayaw iti Apo ken pannakipaset iti aramidna. Ti Dios dina cayat dagiti annacna, a nacaisaganaan ti dackel a panacaisalacan, nga aggunayda a casla kettay ti Dios isut' nauyong ken nainget a manangdagdag. Isu ti caimbagan a gayyemda; ket inton agrucbabda Kencuana, namnamaenna ti makiadda cadacuada, tapno bendicionan ken liwliwaenna ida, ken punnoenna dagiti pusoda iti rag-o ken ayat. Ti Apo calicagumanna a dagiti annacna agliwliwada iti panagdayawda Ken-cuana, ken masaracanda coma nga ad-adu ti ragsac ngem rigat iti trabajona. Calicagumanna a dagidiay nga umay agrucbab Kencuana macayawidda cadagiti napateg a panunut maipapan iti panangaywan ken ayatna, tapno maparagsacda iti amin nga aramid ti panagbiagda iti inaldaw, ken tapno adda bilegda a mangaramid a sililinteg ken simamatalec cadagiti isuamin a banag.

Agguummong iti Licmut ti Cruz

Masapul nga intay agguummong iti licmut ti cruz. Ni Cristo ken ti pannacailanzana isu comat' cangrunaan a panpanunuten ken sarsaritaentayo, ken cadackelan a mangparparagsac cadatayo. Salimetmetantay cadagiti panunuttayo ti tunggal bendicion a maawattay iti Dios, ket inton maawatantayo ti dackel nga ayatna, situtuloctayton a mangitalec iti isuamin iti ima a nailanza iti cruz gapu cadatayo.

[127] Ti cararua mabalinna ti tumayab nga umas-asideg sadi langit cadagiti payac ti panagdaydayaw. Ti Dios madaydayaw cadagiti can-canta ken musica cadagiti disdisso sadi ngato, ket iti panangisawang-tay iti pagyamantayo, umas-asidegtay a tumulad iti panagdaydayaw dagiti nailangitan a buyot. "Siasinoman a mangisagut iti daton ti panagyaman" padayagenna ti Dios. Salmo 50: 23. Umadanitay coma a buyogen ti naraeman a rag-o iti saclang ti Namarsuatayo, [128] agraman "panagyaman ken ti timec ti canta." Isaias 51:3.

Cas iti agdinama a lubong adda dagiti adu a palimed a ditay matucod, casta met iti lubong a naespirituan adu dagiti banbanag a [129] ditay maibucsilan.

Ania ti aramiden iti duadua

No dadduma adu dagiti mariribuc, nangnangruna cadagiti nabiiit pay iti na-Cristianoan a pa-nagbiag, gapu cadagiti singsingasing ni duadua. Adu da-giti banbanag iti Biblia a dida maibucsilan, wenna uray man la no maawatan, ket dagitoy ti aramaten ni Satanas a pangregreg iti pammatida iti Nasantoan a Surat a cas paltiing a naggapu iti Dios. Saludsudenda, “Casanot’ pannacaammocto iti nalinteg a dalan? No ti Biblia ti agpayso a Sao ti Dios, casanot’ pannacailapsutco cadagitoy a duadua ken riribuc?”

Ti Dios uray caanoman dinatay kiddawen a mamati, no dinatay iccan iti umdas a pammanecnec a pangibatayan iti pammatitayo. Ti caaddana, ti cababalinna, ti kinapudno ti Saona, mapasingkedanda amin babaen ti pammanecnec a macapatuloc iti nakemtayo; ket nawadwad ti castoy a pammanecnec. Nupay casta ti Dios dina pulos iniccat ti pacabalinan nga agduadua. Ti pammatitayo masapul a maibatay iti pammanecnec, saan nga iti panangipabuya. Dagidiay mayat nga agduadua maiccandanto iti gundaway; ngem dagidiay agcalicagum a mangammucod iti pudno macasaracdanto iti nawadwad a pammanecnec a pangibatayanda iti pam-matida.

Dagiti agpatingga a panunut ti tao dida matucod a naan-anay ti cababalin wenna dagiti aramid ti Maysa nga Awan Patinggana. Iti catatademan a saririt, ken cangangatoan ti adalna nga isip, dayta Nasantoan a Na-biag masapul nga agtaeng a sicacawes iti palimed. “Gapu iti panangbukibuc masaracam aya ti Dios? Masaracam aya a naan-anay ti Mannacabalin? Nangato a cas langit; ania ti mabalinmo nga aramiden? Naununeg ngem ni Tanem, ania ti mabalinmo nga ammoen?” Job. 11:7,8.

Ni apostol Pablo yesngawna, “O nagunegen dagiti kinabacnang ti sirib ken ti met pannacaammo ti Dios! Ania ketdin ti saan a pannacatucod cadagiti pakinakemna; ken ti saan a pannacasukimat cadagiti cadawyanna.” Roma 11:33. Ngem nupay “dagiti ul-ulep ken sipnget agliclicmutda iti arpadna, kinalinteg ken kinajusticia ti nagbatayan ti tronona.” Salmo 97:2. Aginggat’ ditoy a caadayo, mabal-

[130]

intay a maawatan ti pannakibiangna cadatayo, ken dagiti manignay Kencuana nga agaramid, tapno mabalintayo a makita ti aglablabonan nga ayat ken asi a maitipon iti awan patpatinggana a pannacabalin. Cadagiti panggepna adda adun a maawatantayo a cas ti caadu ti masapultayo nga ammoen nga agpaay iti pagimbagantayo; ket no adda ditay pay maawatan rebbengtay nga italec iti ima a mannacabalin unay ken iti puso a napnoan ayat.

Dagiti Palimed

[131] Ti Sao ti Dios, cas ti cababalin ti Akinsao, iparangna dagiti palimed nga uray caanoman dinto mabalin nga ibucsilan a nalaing dagiti bumiddut a parsua. Ti iseserrec ti basol ditoy lubong, ti pinagbalin ni Cristo a lasag, ti pannacapabaro nga agbiag, ti panagungar, ken adu pay a sabali a banag a naiparang iti uneg ti Biblia, isudat' palpalimed a naglaus a naguneg nga ibucsilan ti isip ti tao, wenna uray tucoden a naananay. Ngem awan pamuidantayo nga agduadua iti Sao ti Dios gaputta ditay maawatan dagiti palimed ti panangaywan ti Dios. Iti uneg toy agdama a lubong malicmuttay a canayon cadagiti palimed a ditay matucod. Dagiti canumoan a kita ti biag iparangda ti maysa a pagricutan a di mailawlawag dagiti calaingan a filosofo. Iti uray sadinoman adda pagsidsiddaawan a ditay maammoan. Masdaawtay ngarud aya a macasarac nga iti naespirituan a lubong adda met palpalimed a ditay matucod? Ti yan ti pagricutan adda iti kinacapuy ken kinacurapay ti isip ti tao. Adda umdas nga inted ti Dios cadatayo iti uneg dagiti Nasantoan a Sursurat a pammanecnec nga isudat' sao ti Dios, ket saantay a masapul ti agpangngaddua iti Saona gapu la ta ditay maawatan dagiti amin a palimed ti kinadiosna.

Narigat nga Awaten

Ni apostol Pedro cunana nga iti uneg ti Nasantoan a Surat “adda dadduma a banag a narigat nga awaten, a dagiti awan ti ammoda ken dagiti di natalged kilkilloenda... a maipaay iti pacadadaelanda met laeng.” 2 Pedro 3:16. Dagiti narigat a sao ti Nasantoan a Surat isudat' inrupupir dagiti managduadua a pagsammackedanda a bumusor iti Biblia; ngem lugar a casta, isuda ketdi ti maysa a napigsa a pammanecnec nga impal-tiing ti Dios ti Biblia. No coman awan

linas-udna a nailanad maipapan iti Dios no saan la a dagiti nalacatay a maawatan; no coman ti kinadackel ken kinatan-ocna mabalin a petpetan dagiti ababbaba a panunut, ti Biblia saannan nga icutan dagiti di agbiddut a mangipapati iti caadda Kencuana ti nadosan a turay. Ti kinarimbaw ken kinalimed dagiti iparangna a banbanag, isuda ketdi ti mangpapijsa iti pammati a ti Biblia isut' Sao ti Dios. [132]

Ti Biblia iparangna ti kinapudno iti nalaca a pamayan a maibagay cadagiti pacasapulan ken calcalicaguman ti puso ti tao, a namagsiddaaw ken nangayaw cadagiti calaingan ti pannacaasaasda a panpanunut, nupay casta dagiti nanumo ken awan adalda mabalinda met nga ilasin ti dalan a pacaisalacanan. Ket nupay casta dagitoy nalacat' pannacaisawangda a kinapudno saclawenda dagiti banag a nangato, mangnibinibi, ken rimbawanda unay ti pannacabalin ti tao nga umawat iti casta a mabalin nga awatentay latta idan agsipud ta Dios ti nangisao cadacuada. Iti casta a pamayan naiwayat cadatayo ti gacat ti pannacaisalacan, tapno tunggal cararua makitana coma dagiti addang a masapul a pagnaenna iti panagbabawina nga agturong iti Dios, ken pammatina ken Apotayo a Jesu-Cristo, tapno maisalacan a mayannurot iti pamayan nga intuding ti Dios; nupay casta iti uneg dagitoy a kinapudno, a nalaca a maawatan, adda palpalimed a pacaitallimengan ti dayagna—palpalimed a mangartap iti isip iti panagsukimatna, ngem papijsaenna daydiay napasnec nga agsapsapul iti kinapudno, iti panagraem ken pammatina. Tunggal adadda ti panangsukimatna iti Biblia, umun-uneg ti pammatina nga isut' sao ti sibibiag a Dios, ket ti natagitawan a razon agrucnoy iti sango ti kinadayag ti nadosan a paltiing.

Nasirsirib ti Dios Ngem Datayo

Ti panangbigbig a ditay maawatan a nalaing dagiti dadackel a kinapudno ti Biblia isu laeng ti panangan- nugot a ti isip ti tao saan nga umdas a mangpetpet iti awan patinggana; ket ti tao, agraman ti sangcabassit ken ababa a magawatna dina maawatan dagiti pangpanggep ti Napnoan-Kinasiribna. [133]

Ti Pacasulisogan nga Agduadua

Agsipud ta dida matucod dagiti amin a palimed ti Sao ti Dios, dagiti managduadua ken di mammati iwalinda ti Sao; ket saan nga amin nga agcuna a mamati iti Biblia ti macalapsut iti daytoy a punto. Ti apostol cunana, “Kitaenyo ngarud, cacabsat, di la ket ta ad-danto iti siasinoman cadacayo, ti maysa a puso a dakes a saan a mamati, tapno umadayu iti Dios a sibibiag.” Hebreo 3:12. Rumbeng nga adalen a nalaing dagiti isursuro ti Biblia, ken sukimaten pay “dagiti nauneg a banbanag ti Dios” (1 Corinto 2:10), no la ket naipaltiingda iti Nasantoan a Surat. Numanpay “dagiti nalimed a banbanag biang ni Jehova a Diostayo,” “dagiti naipaltiing a banbanag biangtayo.” Deuteronomio 29:29. Ngem aramid ni Satanas ti mangbalictad cadagiti managsukimat a pannacabalin ti isip. Ti sangcabas-sit a kinatangsit ilaocna iti pannacaadal ti kinapudno ti Biblia, tapno dagiti tattao mapucawda ti anusda ket maricnada ti pannacaabac no saanda a maibucsilan ti isuamin a paset ti Nasantoan a Surat iti capcapnecanda. Macaipababa unay cadacuada ti panangbigbigda a dida maawatan dagiti naipaltiing a sao. Madida nga agpannuray a siaanus aginggat’ pannacakita ti Dios a tumutopen nga ipacaammona ti kinapudno cadacuada. Maricnada a ti bucodda a sirib a natagitawan umdasen a pangawatda iti Nasantoan a Surat, ket no saandan a maaramid daytoy, libakendan ti kinaagturayna. Agpayso nga adu cadagiti teoria ken doctrina nga impagpagarup ti caadduan a casla naggapuda iti Biblia, saanda a naibatay iti sursurona, no di ket maisunganida iti ibatad ti espiritu ti naipaltiing. Dagitoy isudat’ mamagduadua ken mangrilibuc cadagiti adu a panunut. Nupay casta, saanda a maipabasol iti Sao ti Dios, no di ket iti panangkilkillo ti tao kencuana.

[134]

No coman mabalin dagiti naparsua a gun-oden ti naan-anay a pannacaammo iti Dios cadagiti ar-aramidna, inton madanondan daytoy a casasaad, dicad’ awanton pacasapsapulanna cadacuada nga agsucain iti kina-pudno, wenno rumang-ayen iti pannacaammo, wenno dumackel iti isip ken puso. Ti Dios saanto nga Isu ti cangatoanen; ta ti tao, idinto a nadanonnan ti panginggaan ti ammoen ken adalen, isardengnanton ti agtuloy. Agyamantayo iti Dios ta saan a casta ti maar-aramid. Ti Dios Isut’ awan patinggana; Isut’ “nacaillemmengan dagiti isuamin a gameng ti sirib ken pannacaammo.” Colosas 2:3.

Ket uray aginggat' agna-nayon nga awan inggana nga agsucsukimat ken agad-a-dal dagiti tao, nupay casta uray caanoman saandanto a maputput dagiti gameng ti kinasiribna, kinaimbagna, ken pannacabalinna.

In-inutenna a Lucasan

Panggep ti Dios nga uray iti daytoy a biag dagiti kinapudno ti Saona main-inutdanto a maluclucasan cadagiti tattaona. Maymaysa laeng ti pamayan a panggun-od itoy a pannacaammo. Ti laeng pacabalinantay a manggun-od iti pannacaammo iti Sao isu ti pannacaaramat ti silaw ti Espiritu Santo, Isu a nangi- paltiing iti Sao. "Dagiti banbanag ti Dios awan ti macaammo cadacuada, no di ti Espiritu ti Dios;" "ta ti Espiritu sukimatenna dagiti isuamin a banbanag." 1 Corinto 2:10, 11. Ket ti incari ti Mangisalacan cada-giti pasurotna cunana, "Inton umay daydiay, ti Espiritu ti kinapudno, idalannacayto iti amin a kinapud-no; . . . ta mangalanto iti cucuac ket ipacaammonanto cadacayo." Juan 16:13, 14.

[135]

Aramatem ta Panunutmo

Ti Dios calicagumanna a ti tao aramatenna coma dagiti pannacabalin nga agrazon; ket ti panangadal iti Biblia papigsaen ken ipangatonanto ti isip. Ket awan sabalin nga adal a macaaramid iti casta. Nupay casta alluadantay coma ta ditay diosen ti rason, nga iturturayan ti kinacapuy ken kinacuriteng ti kinatao. No ditay cayat a maulpan ti pannacaawattayo cadagiti Sursurat iti casta a di maawatan uray dagiti calawagan a kinapudno, masapul nga icutantay ti kinatulnog ken panagtalec ti maysa a bassit nga ubing a sisasagana nga agsursuro, ket dawatentay ti tulong ti Espiritu Santo. Ti pannacaricna iti pannacabalin ken sirib ti Dios, ken ti ditay pannacabalin a mangbalabala iti kinadackelna, dagdagendatay coma nga agpacumbaba; ket luctantay coma ti Saona, a buyogen ti nasantoan a panagraem, a cas lattay sumrectay iti arpadna. Inton umaytay iti Biblia, ti rason masapulna a bigbigen ti maysa a nangatngato ngem isu, ket ti puso ken panunut masapulda ti agrucnoy iti dakel a SIAC [Dios].

[136] Adu dagiti agparang a casla narigat wenno nasipnget, nga ipaawat ken ibatadto ti Dios cadagidiay a mangbirbiruc iti pan-nacaawatda cadacuada. Ngem no awan ti panangidalan ti Espiritu Santo, agpegadtayto laeng a cancanayon a mangtiritir cadagiti Sur-surat wenno sabali ti panangipatarus cadacuada. Adda adu a panag-basbasa iti Biblia nga awan ti maal-ala, no di ket pagdacsan. No ti Sao ti Dios maluctan a saan a mabuyogan iti panagraem ken panag-cararag; no dagiti panunut ken ayat saanda nga agtalinaed iti Dios, wenno maitunos iti pagayatanna, ti isip macullaapan iti duadua; ket no casta ti panangadal iti Biblia, mapapigsa ti panagduadua. Ti cabusor iturayanna dagiti panunut, ket isingasingna dagiti panangi-patarus a di umiso. Caanoman a dagiti tao saanda a sapsapulen babaen ti sao ken aramid ti pannakitunosda iti Dios, nupay casanot' calaingda iti adal, agpeggadda a bumiddut iti panangawatda iti Surat, ket saan a natalged ti agtalec iti panangilawlawagda. Dagidiay nga agsukimat iti Nasantoan a Surat tapno agbirocda cadagiti pacapi-lawan, awan naespirituan a panagis-isipda. Iti panangaramatda iti sungani a panagkita macasaracdanto cadagiti adu a pamuidanda nga agduadua ken di mamati cadagiti ban-banag nga agdadata a nalawag ken nalaca.

Gapu ti Panagduadua

[137] Nupay mabalinda a caluban ti gapu ti panagduadua ken panag-ngatangatada, iti caadduanna, ti panggepda agtaud iti panagayatda iti basol. Dagiti isursuro ken iparparit ti Sao ti Dios saan a maca-paragsac iti natangsit ken naayat iti basol a puso, ket dagidiay nga agmadi nga agtulnog cadagiti kiddawenna sisasaganada nga ag-duadua iti kinaturayna. Tapno maammoantay ti pudno, masapul nga adda napasnec a tarigagaytayo a mangammo iti pudno ken naayat a puso nga agtulnog kencuana. Ket amin nga agadal iti Biblia iti castoy a cananakem, macasaracdanto iti nawadwad a pammanecnec nga isut' Sao ti Dios, ket magun-odandanto ti pannacaawat cadagiti kinapudnona a mamagsirib cadacuada nga agpaay iti pannacaisala-can.

Ni Cristo kinunana, “No adda agpanggep nga aga-ramid ti pagayatanna, maammoananto ti maipapan iti sursuroc.” Juan 7:17. Lugar a cuestionem ken supsuppiatem daydiay dica maawatan, ipan-

gagmo ket di ti si-law a nanglawagen kenca, ket umawatcanto pay iti dacadackel a silaw. Babaen ti parabur ni Cristo, aramidem ti tunggal annong a maibatad ita pannacaawatmo, ket cabaalamton nga awaten ken aramiden dagidiay a pagduaduaam ita.

Ti Pammanecnec ti Capadasan

Adda maysa a pammanecnec nga agdadata cadagiti isuamin—iti calaingan ti adal, wenna iti canengnengan nga agbasa—ti pammanecnec ti capadasan. Ti Dios awisennatayo a mangpadas nga agpaay cadatay met laeng ti kinaagpayso ti Saona, ti kinapudno dagiti carcarina. Yawisna cadatayo, “Nanamenyo ket kitaenyo ta ni Jehova naimbag.” Salmo 34:8. Lugar nga agsadagtayo iti sao ti sabali, datayo met laeng ti mangnanam. Cunana, “Dumawatcayo, ket umawatcayto.” Juan 16:24. Dagiti carina matungpaldanto. Awan pay ti pinagcurangda; uray caanoman saandanto nga agcurang. Ket inton umadantayo ken Jesus, ket agragotayo iti kinapunno ti ayatna, agpucaawto dagiti duadua ken sipnggettayo gaput’ lawag ti pannakiaddana.

Ni apostol Pablo cunana a ti Dios isut’ “nangluc-at cadatayo iti pannacabalin ti sipngget, ket inyallatiwnatayo iti pagarian ti dungdungngoenna nga Anac.” Colosas 1:13. Ket tunggal maysa a manipud ken patay immalis iti biag, “panecnecanna a ti Dios pudno.” Juan 3:33. Mabalinna nga ipanecnec, “Nasapulco idi ti tulong, ket nasaracac ken Jesus. Tunggal pagcurangan napunnoan, ti bisin ti cararuac napennec; ket ita ti Biblia isu caniacon ti paltiing ni Jesu-Cristo. Saludsudem no apay mamatiac ken Jesus?—Agsipud ta Isu caniac ti nadosan a Mangisalacan. Apay a patiec ti Biblia?—Agsipud ta nasaracac nga isut’ timec ti Dios a maipaay iti cararuac.” Mabalina a cadatay met laeng masaracan ti pangsacsi a ti Biblia pudno, ket ni Cristo Anac ti Dios. Ammotayo a ditay sursuroten dagiti palpaltuad a sarsarita.

Ni Pedro ibalacadna cadagiti cacabsat, “rumang-aycayo coma iti gracia ken iti panangammo ken Apotayo ken Manangisalacan a Jesu-Cristo.” 2 Pedro 3:18. No dagiti tao ti Dios rumangrangayda iti parabur, gungun-odendanto a di agsarday ti nalawlawag a pannacaawat iti Saona. Masucalandanto ti baro a silaw ken imnas iti uneg dagiti sagrado a kinapudno. Casta ti pu-dno a naaramid iti

historia ti iglesia iti amin a panawen, ket castanto met ti agtuloy a maaramid aginggat' panungpalan. "Ti dana ti nalinteg cas iti annaraar ti agsapa, a rumaniag a rumaniag agingga iti napaypayso nga aldaw." Proverbio 4:18.

Pagtalcan ti Cari ti Dios

[139] Babaen ti pammati mabalintay ti cumita iti ballasiw toy a biag, ket petpetantay ti cari ti Dios nga agpaay iti irarang-ay ti panunut, dagiti talugading ti tao maitiponda iti Dios, ket tunggal pannacabalin ti cararua maicamangda iti Puon ti silaw. Mabalintayon ti agrag-o ta amin dagiti nangriribuc cadatayo, gapu iti panangidalan ti Dios nalawagdanton; dagiti banbanag a narigat a naawatan mailawlawagdanton; ket sadinoman a nacabirocan iti casla cusocuso ken nakirokiro a panggep iti imatang dagiti ababa a panunuttayo, makitatayton ti caimbagan ken caimnasan a panagtunos. "Ita cumitayon a sicucudrep babaen ti maysa a sarming, ngem intono cuan, rupanrupanton; ita ammoc ti dadduma a paset, ngem intono cuan naan-anayton ti pannacaammoc a cas met ti pannacaammona caniac." 1 Corinto. 13:12.

[140] Ti namnama ti biag nga agnanayon iti maysa a nasaysayaat a lubong a paspasungaden isut' gubuayan ti rag-o uray iti tengnga ti panagsagsagaba itoy lubong nga agdama.

[141]

Panagrdrag-o iti apo

Dagiti annac ti Dios naawisda nga agbalin a pannacabagi ni Cristo, nga iparangarangda ti kinaimbag ken kinamanangngaasi ti Apo. Idinto ta ni Jesus imparangarangna cadatayo ti pudno a caba-balin ti Ama, casta met a masapul nga iparangarangtayo ni Cristo iti maysa a lubong a di macaammo iti nasam-it ken naasi nga ayatna. “Cas imbaonnac ditoy lubong,” kinuna ni Jesus, “imbaonco met ida itoy lubong.” “Siac cadacuada, ket Sica Caniac, . . . ket ti lubong maammoanna coma a Sica imbaonnac.” Juan 17:18, 23. Ni apostol Pablo cunana cadagiti adalan ni Jesus, “Maiparangarang a dacayo ti maysa a surat ni Cristo,” a “basaen dagiti isuamin a tattao.” 2 Corinto 3:3, 2. Iti tunggal maysa cadagiti annacna, ni Jesus ibaonna ti maysa a surat iti lubong. No pasurotnaca ni Cristo, sicut’ maysa a surat nga ibaonna cadagiti caman, puroc, ken dalan iti sadino-man a pagtaengam. Ni Jesus, nga agtaeng kenca, calicagumanna ti makisao cadagiti puso dagidiay a dipay macaam-ammo Kencuana. Nalabit saanda nga agbasbasa iti Biblia, wenna saanda a mangngeg ti timec a makisao cadacuada manipud cadagiti pinanidna; saanda a makita ti ayat ti Dios gapu cadagiti ar-aramidna. Ngem no pud-noca a pannacabagi ni Jesus, mabalin a gapu kenca maiturongdanto a macaawat bassit iti kinaimbagna, ken maawisda nga agayat ken agservi Kencuana.

Dagiti Cristiano naisaadda nga agiggem iti silaw iti dalan nga agturong sadi langit. Rebbengda a pagraniagen iti lubong ti silawda a naggapu ken Cristo. Ti biag ken cababalinda isu comat’ casasaad a pacaalaan dagiti dadduma iti nalinteg a pamanunutan maipapan ken Cristo ken iti panagservi Kencuana. [142]

No pudno nga iladawantay ni Cristo, aramidentayto a macaawis ti panagservi Kencuana, ta rebbengna a casta. Dagiti Cristiano nga agurnong iti sipnget ken la-dingit a maipaay iti carcararuada, ket ag-dayengdeng ken agtanabutobda, iparangarangda cadagiti sabsabali ti saan a pudno a ladawan ti Dios ken na-Cristianoan a panagbiag. Itedda ti pamanunutan a ti Dios saan a maayayo iti panagragsac dag-

iti annacna, ket iti castoy agsacsida iti dakes a maibusor iti nailangitan nga Amatayo.

Agragsac ni Satanas

Ni Satanas agragrag-o no maiturongna dagiti annac ti Dios iti di pammati ken panagpulpulcoc. Pagragragsacanna ti pannacakitana cadatayo a di agtalec iti Dios, nga agduadua iti tarigagay ken pannacabalinna a ma-ngisalacan cadatayo. Pagay-ayatanna no icu-tantay ti ricna a ti Apo irurumennatayo gapu cadagiti ipapaayna. Isut' aramid ni Satanas ti panangiladawanna iti Apo nga agcurang iti dungngo ken caasi. Saanna a sawen ti pudno maipapan Kencuana. Punoenna ti panunut cadagiti saan a pudno a capanunutan maipapan iti Dios; ket lugar nga agtalinaedtay iti kinapudno maipanggep iti nailangitan nga Amatayo, masansan nga itaengtay dagiti panpanunuttayo cadagiti pangkilkillo ni Satanas, ket ibabaintay ti Dios babaen iti ditay panagtalec Kencuana ken panagtanabutobtay a maibusor Kencuana. Ni Satanas canayon nga isapsapulna ti panangpasipnget- na iti nareligionan a panagbiag. Tarigagayanna a pagparangen a macapautoy ken naricut; ket inton ti Cristiano iparangna iti panagbiagna ti castoy a buya ti religion, tuntun-oyanna ti kinaulbod ni Satanas, babaen ti dina panamati.

[143]

Apay Adu Dagiti Cumapuy

Iti pannagnada iti dana ti biag, adu dagiti agtalinaed cadagiti biddut, pannacaabac, ken pannacapaayda, ket mapno dagiti pusoda iti ladingit ken pannacapacapuy. Idi addaac idia y Europa, maysa a cabsat a babai a castoy ti ar-aramidenna, ken adda iti nacaro a pulcoc, nagsurat caniac a dumawat ti sumagmamano a sao a pammapijsa. Iti sumuno a rabii calpasan ti panangawatco iti suratna, natagtagainepco nga addaac iti maysa a minuyongan, ket maysa a tao casla agtagicua iti minuyongan indaldalannac cadagiti dandanana. Agpurpurosac idi cadagiti sabsabong ken imimasec dagiti ayamuomda, idinto a daytoy a cabsat a babai, a magmagna iti dennac, aw-awisenna ti imatangco cadagiti macarurod a siit a manglapped iti dalanna. Idia yna a masmasdeman ken agladingit. Saan a nagna iti dana a sumurot iti mangiturong iti dalan, no di ket nagna idia y casame-

can ken casiitan. “O,” inyasugna, “saan aya a dacsangasat ta toy napintas a minuyongan ket daddadaelen dagitoy sisiit?” Iti daya ti mangidaldalan kinunana, “Bay-am nga is-isuda dagita sisiit, into ket no danarendaca. Agurnongca ketdi cadagiti rosas, ken lirios, ken clavel.”

Awan cadi ti narniag a paset ti panagbiagmo? Awan aya ti sumagmamano a tiempom idi cua a panagrag-o ta pusom iti ragsac idi nagtulnogca iti Espiritu ti Dios? No ucagem dagiti libro ti panagbiagmo, saanmo aya a masaracan nga adda laeng binulongda a naragsac? Dagiti cari ti Dios saanda aya a casla nabanglo a sab-sabong, a tumubtubo iti isuamin a sibay ti danam? Dica aya cayat a palubosan dagiti imnasda ken bangloda a mangpunno iti pusom iti rag-o?

[144]

Ti laeng mabalin nga aramiden dagiti pacris ken sisiit isut’ panangdanar ken panangpaladingitda kenca; ket no cacastoy la a kita ti pidpidutem, ken iparparangmo cadagiti dadduma, saanmo ngata nga ibabain ti kinaimbag ti Dios, ken laplapdan dagiti adda iti liclicmutmo a magna iti dana ti biag?

Panunutem Dagiti Banbanag a Naimbag

Saan a nainsiriban ti panagummong cadagiti amin a rugit ti napalabas a panagbiag—dagiti kinadakes ken pannacapapaayna—a sasawen ken ladladingiten ida aginggat’ malapunostayo iti pannacautoy. Ti nautoyan a cararua a mapno iti sipnget, paruarena ti silaw ti Dios manipud iti cararuana, ket yap-aplagna ti sipnget iti dalan dagiti dadduma.

Yaman pay iti Dios gapu cadagiti narniag a buya nga iparangna cadatayo. Tiptiponentay coma dagiti nagasat a pammatalged ti ay-atna, tapno makitkitatay ida a cancanayon. Ti buya ti Anac ti Dios idi panpanawanna ti trono ni Amana, sana kinawesan ti kinadiosna iti kinatao, tapno maisalacanna coma ti tao iti pannacabalin ni Satanas; ti panagballigina gapu cadatayo, ken pananglucatna iti langit a maipaay iti tao, ken panangipalgacna iti sirmata ti tao ti caadda ti siled a pangipasirpatan ti Dios iti dayagna; ti buya ti natnag a sangcatawan a maaon manipud iti abut ti pannacadadael a nangitabogan kencuana ti ba sol, sa ket maisubli manen a maidenna iti awan patinggana a Dios, ket calpasan ti pannacaibturna iti nadiosan a pan-

[145]

nacasuut babaen ti pammati iti Mannubbottayo, ken nacawesan iti kinalinteg ni Cristo, maitan-octon iti tronona—dagitoy dagiti buya a cayat ti Dios nga ut-utobentayo.

Dimo Paldaangan ti Espiritu Santo

No casla agduaduatay iti ayat ti Dios, ket ditay agtalec cadagiti carcarina, Isut' ibabaintayo ket paldaangantayo ni Nasantoan nga Espirituna. Casano ngata ti ricna ti maysa nga ina no dagiti annacna cancanayon la nga isut' tantanabutubanda, a casla kettay saan a naimbag ti panggepna cadacuada, idinto nga ipacpacatna ti dagup ti pigsa ti panagbiagna iti panangparang-ayna iti pagimbaganda ken iti panangpanam-ayna cadacuada? Caspagarigan ta pagpangngad-
duaanda ti ayatna; mapaladingitto ti pusona. Casanonto ngata ti ricna ti sinoman a nagannac no casta ti ipapaay dagiti annacna? Ket casano met ti panangibilang ti nailangitan nga Ama cadatayo no ditay agtalec iti ayatna, a namuidanna a nangitedan iti Bugbug-tong nga Anacna tapno maaddaantay coma iti biag? Ti apostol isuratna, “Daydi saan a nangipaidam iti Anacna met laeng, no di ket inyawatna gapu cadatay amin, dina aya iparaburto cadatayo dagiti amin a banbanag a mairaman Kencua-na?” Roma 8:32. Ket nu-
pay casta, nagadu ketdin dagiti agcuna, babaen cadagiti aramidida, no saan a babaen iti sao, “Saan a castoy ti panggep ti Apo caniac.
[146] Nalabit ayatenna dagiti dadduma, ngem saannac nga ay-ayaten”.

Isuamin daytoy daddadaelenna ta cararuam; ta tunggal sao ti panagduadua nga isawangmo aw-awisenna dagiti pannulisog ni Satanang; pappapigsaenna kenca ti panagduyosmo nga agduadua, ket paadaywenna a silaladingit dagiti agservi nga angel kenca. Inton sulisogennaca ni Satanang, dimo yes-esngaw ti maysa a sao ti duadua wenno sipngget. No piliem a luctan ti ruangan a maipaay cadagiti singasingna, ti nakemmo mapnonto iti di panagtalec ken bumusbusor a salsaludsud. No isawangmo dagiti ricnam, tunggal duadua nga isaom saan laeng a sumamay kenca met laeng, ngem agservi pay a cas bukel a tumubo ken agbunga iti panagbiag dagiti sabsabali, ket agparparigatton nga ucasen ti influencia dagiti saom. Mabalin a sica met laeng macalapsutca iti sulisog ken silo ni Satanang, ngem dagiti dadduma, a naitabbug gapu iti influenciang, mabalin a dida macatalawen manipud iti di pammati nga insingasingmo. Amangan

a kinanaskenna a sawentay la coma dagitay banbanag a macaited iti naespirituan a pigsa ken biag!

Dumdumngeg Dagiti Angel

Dagiti angeles sidedengngesda no ania ti kita ti damag nga it-itedmo iti lubong maipapan iti nailangitan a Mannursurom. Palubosam a ti pannacasaritam isut' maipapan Kencuana a sibibiag a mangibabaet kenca iti saclang ti Ama. No igganam ti ima ti maysa a gayyem, palubosam a ti panangidayaw iti Dios isu comat' adda cadagiti bibigmo ken iti uneg ti pusom. Daytoy awisennanto dagiti panpanunutna a maiturong ken Jesus.

Adda pacasuutan dagiti isuamin; ledleddaang a narigat nga ibturen, sulsulisog a narigat a sukiren. Dimo isarsarita dagiti pacariribucam cadagiti padam a tao ngem idatagmo ketdi ida amin iti Dios iti panagcararag. Aramidem a pagannurutan ti dica panangisaw-sawang iti uray maysa a sao ti duadua wenno pannacapacapuy. Adut' mabalinmo nga aramiden a pangparaniag iti biag dagiti sababali ken pangpapigsa cadagiti aramidida, babaen cadagiti sasao ti namnama ken nasantoan a ragsac. [147]

Papigsaen Dagiti Masulisog

Adda adu a bilang dagiti natured a cararua a pagdadarisonan ti nacaro a sulisog ket istay sisasaganada nga agpasagen iti pannakidangadanga iti bagida ken iti pannacabalin ti dakes. Dimo pacpacapacaputen ti casta a tao iti narigat a pannakibacalna. Pakirdem cadagiti macapatured, macapanamnama a sao a mamagtuloy kencuana iti dalanna. Iti casta ti silaw ni Cristo mabalinna ti aglawag kenca. "Awan cadatayo ti agbiag a maipaay iti bagina met laeng." Roma 14:7. Babaen ti influenciatayo a di madmadlaw, dagiti dadduma mapatured ken mapapigsada, wenno mapatacrot ken mapaadayuda ken Cristo ken iti kinapudno.

Adu dagiti mangicut iti biddut a capanunutan maipapan iti biag ken cababalin ni Cristo. Ipagarupda nga Isut' idi ti awanan iti ayat ken ragsac, nga Isut' nauyong, naunget, ken awan rag-ona. Cadagiti adu a banag ti dagup ti capadasan a nareligionan matinaan cadagiti castoy a naliday a buya.

[148] Masansan a macuna a ni Jesus nagsangit, ngem uray caanoman saan a naammoan nga immisem. Ti mangisalacantayo agpayso nga Isut' idi ti tao dagiti ladi- ngit, ken nacaam-ammo iti liday, ta linuctanna ti pusona cadagiti amin a kinaay-ay-ay dagiti tao. Ngem numanpay iti panagbiagna tinallitudanna iti bagina ken lininungan ti ut-ut ken panagalluad, ti espirituna saan a nasdeman. Ti langana awan imparangarangna a ladingit ken pulcoc, no di ket natalna a kinalinac. Ti pusona isut' nagburayucan ti biag; ket sadinoman a napananna, incuyogna ti inana ken talna, rag-o ken ragsac.

Saan a Nagpulpulcoc ni Cristo

Ti Mangisalacantayo nauneg ti panagpanunutna idi ken napasnec, ngem uray caanoman saan a naliday wenna nasidunget. Ti biag dagidiay a tumulad Kencuana mapnodanto iti napasnec a panggep; icutandanto ti nauneg a pannacaricna iti pannacabagida a sungbatan. Ti kinaparawapaw matipedto; awanto ti narungsotan a catcatawa, awan nagubal a rabrabac; ngem ti religion ni Jesus mangted iti talna a cas carayan. Saanna nga iddepen ti silaw ti rag-o; saanna nga atipaen ti kinaragsac, wenna ulpan ti nalawag ken naisem a rupa. Ni Cristo immay saan a tapno pagservian, no di ket tapno agservi; ket inton ti ayatna ti agari iti uneg ti puso, surotentayto ti pinagpatuladna.

[149] No dagiti dakes ken nakillo nga ar-aramid dagiti sabsabali isudat' cangrunaan nga ipenpenpen iti panpanunuttayo, masaracantayto a ditay mabalin nga ayaten ida a cas iti pinagayat ni Cristo cadatayo; ngem no dagiti panunuttayo agtalinaedda cadagiti nacascasdaaw nga ayat ken caasi ni Cristo cadatayo, dayta met la nga espiritu isuntot' agayus a mapan cadagiti sabsabali. Rebbengtay ti aggiinnayat ken agririnnaem iti maysa ken maysa, agpapanpay adda ditay maliclican a makita a biddut ken pacapilawan. Ti kinapacumbaba ken di panagtalec iti bagi maparang-ayda coma, casta met ti naanusan a ricna cadagiti pagbiddutan dagiti sabsabali. Daytoy patayennanto nga ikisap ti amin a macapalaad a kinaagum, ket aramidennatayo a naayat ken naparabur.

Ti sumasalmo cunana, "Agtalecca ken Jehova, ket agaramidca ti naimbag; agnaedca coma ditoy daga ket agtaraonca iti kina-matalecca." Salmo 37:3. "Agtalecca ken Jehova." Tunggal aldaw

adda bagina nga awit, ar-aramid ken dandanag; ket inton agsasarac-tayo, ania ket nga alistotayon a mangsarita cadagiti rigat ken pacasusuutantayo. Maningsinga dagiti adu unay a riribuc a gangannaet, mapalugodan dagiti adu unay a panagbutbuteng, maisawang ti casta unay nagdagsen a danag, iti casta a ti maysa mabalin nga ipagarupnan nga awanantayo iti maysa a naasi ken naayat a Mangisalacan, a sisasagana a dumngeg cadagiti amin a dawdawattayo, ken adda a madadaan a catulongtayo iti isuamin a tiempo ti pannacasapul.

Mabalin a Liclican ti Biddut

Dagiti dadduma agbutbutengda a cancanayon, ken mamatpataud iti pacaringgoranda. Tunggal aldaw malicmutda cadagiti tanda ti ayat ti Dios; tunggal aldaw laclac-amenda dagiti parabur ti caasina; ngem dida makita dagitoy a bendicion. Dagiti panpanunutda agtali-naedda a cancanayon cadagiti di macaay-ayo a banbanag a mabalin nga umay; wenko ti rigat a mabalin nga agpayso nga adda, a numanpay casanot' cabassit, isut' mangbulsec cadagiti matada iti casta a dida makita dagiti adu a banag a mangkiddaw iti panagyamanda. Dagiti pagricutan a masarangetda, lugar nga isudat' ma- ngiturong [150] cadacuada a mapan iti Dios, a cacaisuna a gubbuayan ti tulongda, isuda ketdi ti mangisina cadacuada iti Dios, gaputta lucagenda ti di pannacaidna ken al-alidunget.

Naimbag cadi ti aramidentayo no agtaengtay iti di panamati? Apay nga awan panagyaman ken panagtalectayo? Ni Jesus ti gayyemtayo; ket ti amin a langit singangayangay iti pagimbagan-tayo. Ditay coma palubosan a dagiti riribuc ken dandanag ti inaldaw a panagbiag macapaducotda iti nakem ken macapasidungetda iti rupa. No castat' aramidentayo, addanto laeng cancanayon a mangriribuc ken mangsingsinga cadatayo. Ditay coma pabpabus-oyan ti aniaman a banag a mamagducot ken mangrunot cadatayo, ngem di met macatulong cadatayo nga agibtur iti pannacasuut.

Agdawatca iti Sirib

Mabalin a mariribucca iti pagsapulam; dagiti pangnamnamaam mabalin a sumipngetda a sumipnget, ket mabalin nga agpeggad ti panagpucawmo; ngem dica coma iddepen ti namnamam; isanggirmo

ti pagducotam iti Dios, ket agtaengca a natalna ken naragsac. Dawatem ti sirib a mangiturong kenca nga agaramid a sisasaririt, tapno maliclicam ti pannacapucaw ken dakes a mapasamac. Aramidem ti amin a mabalinmo a mangyeg iti naimbag a pagbanagam. Ni Jesus incarina ti itutulongna, ngem saan a maisina iti tulongtayo. Idinto ta nagtaleccan iti Catulongantayo ket naaramidmo dagiti amin a mabalinmo, awatem ti banagna a siraragsac.

[151] Saan a pagayatan ti Dios a dagiti tattaona madagse- nanda iti dandanag. Ngem ti Apotayo saannatay nga allilawen. Saanna a cuna cadatayo, “Dica agbuteng; awan peggad iti dalanmo.” Ammona nga adda pacasuutan ken peggad, ket makidinnalus a silalawag cadatayo. Saanna a panggep nga alaen dagiti tattaona manipud iti maysa a lubong ti basol ken dakes, no di ket itudona ida iti di pulos maan-ano a pagcamangan. Ti cararagna a maipaay cadagiti adalanna, “Diac dawaten nga iccatem ida ditoy lubong, no di ket igagam coma ida iti dakes.” Juan 17:15. “Ditoy lubong,” cunana, “addanto rigatyo: ngem manginanamacayo; siac pinarmecco ti lubong.” Juan 16:37.

Wadan ti Panagtalec

Iti sermonnat’ ‘diay Bantay, ni Cristo insurona cadagidi adalanna dagiti napateg a leccion maipapan iti pannacasapul iti panagtalec iti Dios. Dagitoy a leccion naisangratda a mamatured cadagiti annac ti Dios iti amin a panawen, ket dimtengda iti tiempotayo a napanoan iti leccion ken liwliwa. Ti Mangisalacan intudona cadagiti pasurotna dagiti agtaytayab iti tangatang idi icancantada dagiti pagdaydayawda, nga awan a pulos ti danagda, gaputta “dida agmula ket dida met agani.” Ket nupay casta ti dackel nga Ama isaganana dagiti masapsapulda. Sa saludsuden ti Mangisalacan, “Saancayo aya a napatpateg unay ngem isuda?” Mateo 6:26. Ti dackel nga Agibunbung cadagiti masapsapul ti tao ken animal luctanna ti imana ket burayanna dagiti amin a parsuana. Dagiti agtaytayab iti tangatang saanda a nalingdan iti panagkitana. Saanna a duulan ida, ngem isaganana dagiti masapsapulda. Isuda ti apan agpidut cadagiti [152] bukel nga inwarisna nga agpaay cadacuada. Isudat’ mangsagana cadagiti masapul nga aramidenda nga umocda. Rebbengda a pacanen dagiti annacda. Mapanda cadagiti trabajoda nga agdandaniw agsipud ta “ni Amayo a nailangitan taraonanna ida.” Ket “saancayo

aya a napatpateg unay ngem isuda?” Idinto ta adda nakemyo nga agdaydayaw iti naespirituan, saancayo aya a napatpateg ngem dagiti agtaytayab iti tangatang? Ti Nangaramid iti bagitayo, daydiay Maysa a nangaramid cadatayo iti ladawanna met laeng a nadiosan, saannanto aya nga ited dagiti masapsapultayo no la ket agtalectay Kencuana?

Dagiti Sabsabong iti Talon

Ni Cristo intudona cadagidi adalanna dagiti sabsabong iti talon, a napnoan pusacsac ken naarcosan iti macaay-ayo a ngayed nga inted ti nailangitan nga Ama cadacuada, a cas mangibucsil iti ayatna iti tao. Kinunana, “Usigenyo dagiti lirlirio iti talon, no casano ti panagdackelda.” Mateo 6:28. Ti pintas ken libnos dagitoy naidagaan a sabsabong rimbawanda iti adayu daydi dayag ni Salomon. Ti carangrangan a cawes a pinataud ti laing ti sirib saanna a matulad ti naicasigud a ramen ken nasudi a pintas dagiti sabsabong nga inaramid ti Dios. Ni Jesus saludsudenna, “No ti Dios castat’ panangawesna iti root cadagiti cataltalonan, nga ita agbiag, ket inton bigat maisungrod iti dalican, saan aya a nangnangruna a dacayo ti cawesanna, O dacayo a bassitan pammati?” Mateo 6:30. No ti Dios, a nasantoan nga artista, itedna cadagiti nalibnos a sabsabong a matay iti maysa nga aldaw, dagiti nasudi ken nadumaduma a tinada, saanto ngata nga adadda ti panangaywanna cadagidiay a naparsua iti ladawanna? Toy a leccion a naggapu ken Cristo isut’ babalaw [153] nga agpaay iti managdanag a panunut, ken iti panagducducot ken panagduadua ti awan pammatina a puso.

Ti Apo cayatna a naragsac, natalna, ken natulnog amin dagiti annacna a lallaki ken babbai. Ni Jesus cunana, “Ti talnac itdec cadacayo: saan a cas panangited ti lubong ti panagitedco cadacayo. Saan coma nga agpulcoc ti pusoyo ken di agbuteng.” Juan 14:27. “Dagitoy sinaoc cadacayo, tapno ti rag-oc agtaeng coma cadacayo, ket ti rag-oyo agdanunan coma.” Juan 15:11.

Pudno a Kinaragsac

Ti ragsac a masapulan gapu cadagiti naaguman a panggep, iti ruar ti dana ti pagrebbengan, isut’ di natimbeng, macaitabbog ken

apagapaman; dayta a ragsac lumbes, ket ti cararua mapno iti mamayo ken ladingit; ngem adda rag-o ken pannacapnec iti panagservi iti Dios; ti Cristiano saan a mabati a magna iti saan a natalged a dandana; saan a mabati cadagiti ubbaw a ladingit ken pannacapaay. No ditay icutan dagiti ragsac toy a biag, mabalintay pay laeng ti agragsac iti panagpadpadaan iti nagcaysa a biag.

[154] Ngem uray ditoy, dagiti Cristiano mabalinda nga icutan ti rag-o ti pannakiumanda ken Cristo; mabalinda nga icutan ti silnag ti agnanayon a liwliwa ti caaddada iti arpadna. Tunggal addang iti panagbiag mabalin nga idecdecketnatay ken Jesus, mabalin a macaited cadatayo iti naun-uneg a capadasan iti ayatna, ket mabalin nga iyas-asidegnatayo iti maysa nga addang iti nagasat a pagtaengan ti talna. Ngarud ditay coma iwagsac ti panagtalectayo, no di ket icutantay coma ti cari a natalged, natalged ngem uray caanoman idi cua. “Aginggat’ ditoy ti nangtulongan ni Jehova cadatayo” (1 Samuel 7:12), ket tulongannatayto agingga iti panungpalan. Kitaentay coma dagiti naindaclan a monumento, isuda a mangipalpalagip iti inaramid ti Apo tapno liwliwaen ken isalacannatayo iti ima ti managdadael. Tantandaanantay coma a silalangto iti uneg ti panunuttayo dagiti amin a kinamanangngaasi nga impakita ti Dios cadatayo—dagiti luluatayo a pinunasna, dagiti ut-ut nga inep-epna, dagiti ducot nga inicatna, dagiti dandanag a pinucawna, dagiti pagcurangan a pinunnoanna, dagiti bendicion nga intedna—iti casta papigsaentayo dagiti bagitayo a maisagana cadagiti amin nga adda iti masanggoanantayo iti panaglasattay iti natda pay a pagnaentayo.

Dica Agbuteng

Ditay mabalin a di makita dagiti babbaro a pacariribucan iti paspasungaden a bacal, ngem mabalintayo a taliawen ti napalabas a cas met iti mapasungad, ket satay cuna, “Aginggat’ ditoy ti nangtulongan cadatayo ni Jehova.” “Ket cas cadagiti al-aldawmo, ti pigsam castanto.” Deuteronomio 33:25. Ti sulisog saanto a dacdackel ngem iti pigsa a maitedto cadatayo a mangsaranget kencuana. Ngarud accoentay ti trabajotayo idia pacasaracantayo, ket patientay nga uray aniat’ mapasasamac addanto maited a pigsa a maibagay iti pacasuutan.

Ket inton madamdama dagiti ruruangan ti langit malucatandanton a sercan dagiti annac ti Dios, ket manipud cadagiti bibig ti Ari ti gloria ti bendicion agdissonito cadagiti lapayagda a cas casam-itan a musica, “Umaycayo, bendito ni Amac, tawidenyo ti pagarian a naisagana cadacayo nanipud idi pannacabangon ti lu-bong.” Mateo 25:34. [155]

Iti dayta dagiti nasbot macablaawdanto a sumrec iti taeng nga isagsagana ni Jesus cadacuada. Idiay dagiti cadcadduada saanto a dagiti tao a dakes iti daga, a cas cadagiti natiri, agdaydayaw cadagiti ladawan, narugit ken di mammati; no di ket makicuycuyogdanto cadagiti nagballigi ken Satanas, ket babaen ti nadosan a parabur nabukelda dagiti naimbag a cababalin nga awan pagcurcuranganda. Tunggal naimbasolan a pagduyosan, tunggal pagcurcurangan a nangsaplit cadacuada ditoy, pinunasen ti dara ni Cristo, ket ti kina-dayag ken kinarimbaw ti raniag ni Cristo, a daeganna pay ti raniag ti init, maited cadacuada. Ket ti ngayed ti kinalintegna, kinaan-anay ti cababalinna ti agraniag cadacuada, nga artapanna pay daytoy dayag a naiyarcos cadacuada iti ruar. Awan ti tulawda iti sangoanan ti dackel a trono a napudaw, ket makiranudda iti kinatacneng ken gundaway dagiti angeles.

Iti caadda ti nagloriaan a tawid a mabalin nga icutanna, “Ania ti itedto ti tao a sucat ti cararuana?” Mateo 16:26. Mabalin nga isut’ napanglaw, ngem adda icutanna a kinabacnang ken kinatacneng a di mabalin nga ited ti lubong uray caanoman. Ti cararua a nasubbot ken nadalusan iti basol, agraman cadagiti amin a natacneng a pan-nacabalinna a naitalaga iti panagservi iti Dios, isut’ di maartapan ti pategna; ket adda ragsac sadi langit iti sangoanan ti Dios ken dagiti nasantoan nga angeles gapu iti maysa a cararua a nasubbot, ragsac a maiparangarang iti cancanta ti nasantoan a balligi.